

แนวทางการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกไม้ประดับ
จังหวัดยะลา

ว่าที่ร้อยตรีเจษฎา ดำรงค์ดี

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
แขนงวิชาสหกรณ์ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2558

**Approaches for Tourism Business Management of the Betong Temperate Zone Flower
Production Group in Yala Province**

Acting 2. Lt. Jesada Damrongkadee

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Business Administration in Cooperatives

School of Agriculture and Cooperatives

Sukhothai Thammathirat Open University

2015

ชื่อการศึกษา ค้นคว้าอิสระ แนวทางการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง จังหวัดยะลา
ผู้วิจัย ว่าที่ร้อยตรีเจษฎา คำรงค์ดี รหัสนักศึกษา 2579002698 **ปริญญา** บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (สหกรณ์)
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์สังเสริม หอมกลิ่น **ปีการศึกษา** 2558

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) ศักยภาพการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง 2) จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง และ 3) เสนอแนวทางในการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง จังหวัดยะลา

ประชากรที่ศึกษาประกอบด้วย นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง โดยเจาะจงจำนวน 50 คน และ บุคคลที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง จำนวน 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา นักท่องเที่ยว ใช้แบบสอบถาม และการประชุมระดมความคิดแบบมีส่วนร่วม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดลำดับ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มที่ 1) ศักยภาพการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตงในมุมมองของนักท่องเที่ยว ด้านแหล่งท่องเที่ยวและด้านการนำเที่ยว ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านการคมนาคม ด้านสถานที่พัก ด้านความปลอดภัย เฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ด้านสินค้าพื้นเมืองของที่ระลึก เฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนด้านความเป็นมิตรของผู้คนในท้องถิ่น เฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด 2) จุดแข็ง คือ สมาชิกและคณะกรรมการกลุ่มมีความพร้อมต่อการพัฒนากลุ่ม มีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวในกลุ่ม สามารถพูดได้หลายภาษา และมีญาติ เพื่อนในประเทศที่เป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวหลัก จุดอ่อน คือ คณะกรรมการขาดประสบการณ์การบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยว กลุ่มมีเงินทุนหมุนเวียนน้อย ขาดแคลนเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการดำเนินธุรกิจ การประชาสัมพันธ์ยังไม่ต่อเนื่อง และ สินค้าพื้นเมืองของที่ระลึกมีน้อยไม่เป็นเอกลักษณ์ โอกาส คือ เป็นแผนแม่บทส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัด มีหน่วยงานภาครัฐ และองค์กรต่างๆ ให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง อุปสรรค คือ สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ ไม่มีรถประจำทางเข้าถึงกลุ่มผู้ผลิต กฎหมายขั้นตอน วิธีการเกี่ยวกับการประกอบอาชีพมักยุ่งยาก และการติดต่อสื่อสารในพื้นที่กลุ่ม 3) แนวทางการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่ม ด้านการจัดการทรัพยากรท่องเที่ยว คือ ให้มีการอบรมและจัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องและสมาชิก มีการทำแผนการท่องเที่ยว โดยกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง และเชื่อมโยงเครือข่ายกับสถานที่ท่องเที่ยวในบริเวณเดียวกัน มีแผนการส่งเสริมอาชีพให้กับสมาชิกกลุ่ม กำหนดแผนการรวบรวมผลผลิต สินค้าของสมาชิกกลุ่ม คนในชุมชน รวมทั้งการผลิตสินค้าและของที่ระลึก เพื่อจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว มีแผนการจัดหาอุปกรณ์สนับสนุนการท่องเที่ยว เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว มีแผนการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ สร้างเว็บไซต์กลุ่มเพื่อแจ้งข้อมูลการท่องเที่ยว และก่อตั้งศูนย์ประสานงานการท่องเที่ยว ด้านการจัดการกลุ่ม คือ กลุ่มต้องจัดทำแผนการบริหารจัดการการท่องเที่ยว การนำแผนสู่การปฏิบัติ และการควบคุม ติดตาม ประเมินผล เพื่อปรับปรุงแก้ไขการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวให้ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ การจัดการธุรกิจท่องเที่ยว, กลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง จังหวัดยะลา

Independent Study title: Approaches for Tourism Business Management of the Betong Temperate Zone Flower Production Group in Yala Province

Author: Acting 2. Lt Jesada Damrongkadee; **ID:** 2579002698; **Degree:** Master of Business Administration (Cooperatives); **Independent Study advisor:** Songserm Homglin, Associate Professor; **Academic year:** 2015

Abstract

The objectives of this research were to study 1) the potential for managing tourism business of the Betong Temperate Zone Flower Production Group; 2) the group's strengths, weaknesses, opportunities and threats for managing tourism business; and 3) recommendations for how the group should manage its tourism business.

The sample population consisted of two groups which were 1) 50 tourists who went to visit the Betong Temperate Zone Flower Production Group, chosen through purposive sampling; and 2) 30 people involved with the Betong Temperate Zone Flower Production Group's tourism business. Data were collected from the first group using a questionnaire and from the second group through a participatory brainstorming session. Data were analyzed using frequency, percentage, standard deviation, ranking order and content analysis.

The results showed that 1) on average, the tourists surveyed gave a "high" rating to the potential of the Betong Temperate Zone Flower Production Group as a tourist destination and for its tourism services. They gave only a "medium" rating for the categories of transportation, accommodation, and safety. The lowest ratings were given for souvenirs/local products for sale. The highest rating was given for friendliness of the local people. 2) For Strength, the group's members and directors had readiness to develop the tourism business, the group had a good attitude toward tourism, members could speak several languages, and they had friends and relatives who are tourists. For Weaknesses, the group's directors lacked experiences in man tourism business, the group had little working capital, the group lacked modern technology for undertaking business, its public relations efforts had been inconsistent, and the group lacked souvenirs or distinctive local products to sell. For Opportunities, the province had a master plan for developing tourism, several government agencies and organizations were poised to provide continuous support. For threats, there were unpeaceful situation in the area, no regular bus service to the group's fields, laws and rules that regulate the tour guide business, and incomplete communications in the area. 3) Recommendations were to organize training and consciousness raising activities to promote conservation of natural resources; to make a tourism plan linked to other tourism resources in the vicinity; to promote career development within the group; to make a plan for consolidation of products for sale, and to have group members and people in the community produce souvenirs for sale; to make a plan to acquire more equipment to support tourism activities and services; to make a more complete public relations plan with informative pamphlets and a website; and to set up a tourism coordination center. In addition, for management, the group should write up a tourism business management plan, should implement it, control it, follow up on it, evaluate it, and continually revise it to make tourism management more efficient.

Keywords: Tourism business management, Betong Temperate Zone Flower Production Group, Yala Province

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้รับความอนุเคราะห์และความกรุณาอย่างดียิ่ง จากรองศาสตราจารย์สังเสริม หอมกลิ่น และผู้ช่วยศาสตราจารย์วิลาวัลย์ ศิลปศรี ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำและติดตาม การจัดทำเอกสารการศึกษาค้นคว้าอิสระ โดยตลอดจนเสร็จสมบูรณ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เสร็จสมบูรณ์ได้เพราะได้รับความร่วมมือจาก สมาชิก และคณะกรรมการกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง จังหวัดยะลา ผู้นำชุมชนและประชาชนใน กลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ที่ได้ช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและตอบแบบสอบถาม และผู้บันทึกภาพกิจกรรมต่างๆ ตลอดการศึกษาวิจัย คือ นางวิชชดา กาญจนศิริ นักวิชาการสหกรณ์ ชำนาญการ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดยะลา นายโกศล ช่วยไชยสง นักวิชาการสหกรณ์ชำนาญการ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดยะลา และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ช่วยเหลือ แนะนำให้การศึกษาประสบ ผลสำเร็จ ผู้ศึกษาจึงใคร่ขอขอบคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ที่สำคัญที่สุดคือต้องขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ได้ให้กำเนิดและมีชีวิตจน มาถึงทุกวันนี้ ขอบคุณครอบครัว และเพื่อนๆ พี่ๆ น้องๆ ผู้ร่วมงาน ทุกคนที่ให้กำลังใจมาโดยตลอด สุดท้ายขออัญเชิญอำนาจแห่งคุณพระศรีรัตนตรัย พระสยามเทวาธิราช และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายที่ ท่านเคารพนับถือ จงช่วยดลบันดาลให้ทุกท่านที่ได้กล่าวนามมาข้างต้น รวมทั้งผู้มีพระคุณท่านอื่นที่ มิได้กล่าวถึง ณ ที่นี้ จงมีแต่ความสุขความเจริญตลอดไป

เจษฎา ดำรงคติ

เมษายน 2559

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การศึกษา	4
กรอบแนวคิดการศึกษา	5
ขอบเขตของการศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
บริบทการท่องเที่ยว	8
แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์	18
บริบทของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง	21
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ	22
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยว	25
แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วม	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	35
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษา	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	41
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
ศักยภาพการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง	46
จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิต ไม้ดอกเมืองหนาวเบตง	59
แนวทางการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง	62
บทที่ 5 สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	69
สรุปผลการศึกษา	69
อภิปรายผล	71
ข้อเสนอแนะ	74
บรรณานุกรม	76
ภาคผนวก	79
ก แบบสอบถามนักท่องเที่ยว	80
ข ประเด็นคำถามเวทีกระบวนการมีส่วนร่วม	86
ค ภาพกิจกรรมการจัดเวทีกระบวนการมีส่วนร่วม	88
ง แผนที่ท่องเที่ยวในจังหวัดยะลาและกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง	91
ประวัติผู้ศึกษา	92

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 รายได้จากการท่องเที่ยวจากด่านตรวจคนเข้าเมืองอำเภอเบตง จังหวัดยะลา	15
ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว	47
ตารางที่ 4.2 ข้อมูลด้านการศึกษาของนักท่องเที่ยว	47
ตารางที่ 4.3 ข้อมูลด้านอาชีพของนักท่องเที่ยว	48
ตารางที่ 4.4 ข้อมูลด้านรายได้ของนักท่องเที่ยว	48
ตารางที่ 4.5 ข้อมูลด้านภูมิสำเนาของนักท่องเที่ยว	49
ตารางที่ 4.6 ข้อมูลด้านช่วงเวลาในการท่องเที่ยว	50
ตารางที่ 4.7 ข้อมูลด้านระยะเวลาในการท่องเที่ยว	50
ตารางที่ 4.8 ข้อมูลด้านการรับทราบแหล่งข้อมูลการท่องเที่ยว	51
ตารางที่ 4.9 ข้อมูลด้านจุดมุ่งหมายในการท่องเที่ยว	51
ตารางที่ 4.10 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านแหล่งท่องเที่ยว	52
ตารางที่ 4.11 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านการคมนาคม	52
ตารางที่ 4.12 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านสถานที่พัก	53
ตารางที่ 4.13 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านอาหาร	54
ตารางที่ 4.14 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านบริการนำเที่ยว	54
ตารางที่ 4.15 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านสินค้าพื้นเมือง/ของที่ระลึก	55
ตารางที่ 4.16 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านมาตรการรักษาความปลอดภัย	56
ตารางที่ 4.17 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านความเป็นมิตรของผู้คนในท้องถิ่น	56
ตารางที่ 4.18 ปัญหา อุปสรรค ของนักท่องเที่ยว	57
ตารางที่ 4.19 ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว	58

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา	5
ภาพที่ 2.1 ที่ตั้งและอาณาเขตของจังหวัดยะลา	14
ภาพที่ 2.2 กราฟแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวจำแนกตามประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยว และผ่านด่านตรวจคนเข้าเมืองอำเภอเบตง จังหวัดยะลา	15
ภาพที่ 2.3 ภาพกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง	17
ภาพที่ 2.4 ภาพรวมขององค์ประกอบอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	26
ภาพที่ 2.5 แสดงการมีส่วนร่วมในการจัดการของบุคคล 3 ฝ่าย	34

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บทบาทของภาคบริการท่องเที่ยวที่มีต่อการเติบโตของเศรษฐกิจไทย จากการศึกษาขององค์การการท่องเที่ยวโลกแห่งสหประชาชาติ (United Nation – World Tourism Organization, UNWTO) ที่วิเคราะห์โดยใช้ข้อมูลจากบัญชีประชาชาติด้านการท่องเที่ยว (Tourism Satellite: TSA) ชี้ให้เห็นว่าในช่วงกว่า 2 ทศวรรษที่ผ่านมาภาคบริการท่องเที่ยวของไทยได้สร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เศรษฐกิจไทยอย่างต่อเนื่องทั้งผลทางตรงและผลทางอ้อม ดังนี้ 1) ผลทางตรง (Direct Contribution) ที่เกิดจากการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติและไทย และรายจ่ายของภาครัฐที่ใช้สนับสนุนภาคการท่องเที่ยวโดยตรงในช่วงปี 1993 – 2014 พบว่าภาคบริการท่องเที่ยวได้สร้างมูลค่าเพิ่มแก่การเติบโตของเศรษฐกิจไทยคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 7 ของ GDP 2) ผลทางอ้อม (Indirect Contribution) จากภาคบริการท่องเที่ยวที่ส่งผลเชื่อมโยงไปยังสาขาการผลิตอื่นๆ ในห่วงโซ่อุปทาน (Supply Chain) โดยผ่านการสั่งซื้อสินค้าวัตถุดิบต่างๆ จากธุรกิจภาคท่องเที่ยวเฉลี่ยประมาณร้อยละ 9 ของ GDP ในช่วงเวลาเดียวกันทั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจ คือ “ขนาดของผลทางอ้อมมีมากกว่าผลทางตรง” และ 3) ในช่วงกว่า 20 ปีที่ผ่านมา ผลประโยชน์จากการสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่เศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อมไม่เปลี่ยนแปลงมากนักเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 16 โดยเฉพาะผลทางตรงที่ยังอยู่ในระดับที่ไม่สูงนักสอดคล้องกับตัวเลขค่าใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่างชาติปี 1013 ที่อยู่ประมาณ 146 ดอลลาร์ สรอ. ต่อคน ต่อวัน ซึ่งต่ำกว่าหลายประเทศในภูมิภาคเดียวกันสะท้อนถึงโอกาสที่ไทยจะสามารถยกระดับกิจกรรมการท่องเที่ยวของไทยให้มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นได้อีก สมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก (The Pacific Asia Travel Association) คาดการณ์ว่าอุปสงค์การท่องเที่ยวของโลกจะเพิ่มขึ้นตามรายได้ของประชากรโลกที่เพิ่มขึ้น และคาดว่าในปี 2019 ไทยจะมีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติสูงถึง 47 ล้านคน จากจำนวน 29.4 ล้านคนในปี 2015 การเติบโตอย่างมากของนักท่องเที่ยวต่างชาติและไทยในระยะข้างหน้านี้ หากเปรียบเทียบกับประเทศในภูมิภาคอาเซียนด้วยกัน การท่องเที่ยวของไทยยังสามารถแข่งขันได้ เนื่องจากไทยมีความโดดเด่นในแหล่งท่องเที่ยวด้านทรัพยากรธรรมชาติอยู่มาก (www.tat.or.th, 2558)

จังหวัดยะลา ตั้งอยู่ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ และได้สุดของประเทศไทย แบ่งเขตการปกครองเป็น 8 อำเภอ ประกอบด้วย 1) อำเภอเมืองยะลา 2) อำเภอรามัน 3) อำเภอบันนังสตา 4) อำเภอกรงปินัง 5) อำเภอธารโต 6) อำเภอเบตง 7) อำเภอยะหา 8) อำเภอกาบัง จังหวัดยะลาเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพ และมีความพร้อมต่อการพัฒนา เป็นจังหวัดที่เชื่อมกับการพัฒนาเศรษฐกิจตอนเหนือของประเทศมาเลเซีย (Northern Corridor Economic Region : NCER) โดยเฉพาะบริเวณด้านชายแดนเบตงเป็นประตูเชื่อมโยงเศรษฐกิจการค้า การท่องเที่ยว การลงทุน ประกอบกับ จังหวัดยะลาเป็นแหล่งผลิตพืชการเกษตรที่สำคัญ อาทิ ยางพารา ลองกอง ทูเรียน เงาะ มังคุด ผลิตภัณฑ์ OTOP ที่มีชื่อเสียง จังหวัดยะลาได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา โครงการไม้ดอกเมืองหนาว อันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา 4 ปี (พ.ศ.2557-2560) เพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ จะส่งผลให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดยะลาเพิ่มมากขึ้นส่งผลต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่และรายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศเพิ่มขึ้น ตลอดจนเป็นการสร้างความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยในการก้าวสู่การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) อย่างมีศักดิ์ศรี (สำนักงานจังหวัดยะลา กลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ศูนย์ประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ,2557)

เบตง เป็นภาษามลายู หมายถึง ไม้ไผ่ ซึ่งมีอยู่มากในท้องถิ่น ต้นไผ่จึงกลายเป็นสัญลักษณ์ของอำเภอเบตง เดิมเบตงเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของหัวเมืองมลายู ซึ่งอยู่ภายใต้การปกครองของกรุงสุโขทัย ตามที่ปรากฏหลักฐานในหลักศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหง เมื่อถึงสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายได้เกิดศึกครั้งใหญ่ขึ้นระหว่างไทยกับพม่า จนทำให้ไทยเสียกรุงศรีอยุธยาแก่พม่า ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2310 บ้านเมืองจึงวุ่นวาย ไร้สาระสาย โจรผู้ร้ายชุกชุม เจ้าเมืองต่างๆ กิดแข็งเมืองและตั้งตนเป็นอิสระ ทำให้หัวเมืองมลายู ซึ่งเป็นประเทศราชของกรุงศรีอยุธยาในขณะนั้นมีโอกาสรวมตัวกัน แข็งเมืองขึ้นเป็นรัฐอิสระ สร้างความเจริญรุ่งเรืองด้านต่างๆ ทั้งด้านวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ โดยมีศูนย์กลางความเจริญอยู่ที่เมืองปัตตานี ดังปรากฏหลักฐานร่องรอย และซากปรักหักพังของเมืองเก่าต่างๆ แถบลุ่มแม่น้ำปัตตานี เส้นทางที่เลียวลดคคโค้งไปตามเทือกเขาสันกาลาคีรี ซึ่งทอดตัวสลับซับซ้อนจากด้านพรมแดนตะวันออกมายังฝั่งตะวันตก เป็นเส้นทางจากจังหวัดยะลาเข้าสู่เมืองเบตง อำเภอหนึ่งของจังหวัดยะลา ที่มีระยะทางห่างจากอำเภอเมืองไปทางทิศใต้ประมาณ 140 กิโลเมตร และห่างจากเมืองหลวงพันกว่ากิโลเมตร การเดินทางโดยรถยนต์เป็นเพียงวิธีเดียวในขณะนี้ที่สามารถใช้ได้ผ่านเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 410 ตลอดเส้นทางจากตัวเมืองยะลาสู่เบตง กลายเป็นเส้นทางแห่งความทรงจำของผู้ที่ได้มาสัมผัส และเล่าขานสู่กันฟังถึงความน่าทึ่งของเมืองเล็กๆ กลางหุบเขาซึ่งยังคงสภาพวิถีชีวิตที่ต้องอาศัยความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ ทั้งรูปแบบของบ้านเรือนที่อยู่อาศัยอาหารการกินประจำท้องถิ่น ประเพณี วัฒนธรรมของ

แต่ละเชื้อชาติ ซึ่งตั้งถิ่นฐานอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข รวมถึงความมั่งคั่งร่ำรวยของแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติที่ได้รับการพัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจของอำเภอเบตง (www.yala.go.th, 2558)

เบตง อำเภอใต้สุดของประเทศไทย มีอาณาเขตติดต่อกับรัฐเปรักของสหพันธรัฐมาเลเซีย แบ่งเขตการปกครองเป็น 5 ตำบล คือ ตำบลอัยเยอร์เวง ตำบลตานะแมเราะ ตำบลยะรม ตำบลธารน้ำทิพย์และตำบลเบตง มีเทศบาล 1 แห่ง คือ เทศบาลเมืองเบตง ส่วนที่เหลืออีก 4 ตำบล มีฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล พื้นที่ส่วนใหญ่ของเบตง เป็นภูเขาสูงเรียงรายสลับซับซ้อน มีพื้นที่ราบเพียงร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมด อีกทั้งตัวเมืองถูกโอบล้อมด้วยป่าที่ยังอุดมสมบูรณ์ จึงมีลักษณะเป็นเมืองในหุบเขา ด้วยลักษณะเป็นเมืองในหุบเขา ทั้งยังอยู่ห่างไกลจากทะเล กอปรกับทิศทางลมประจำรวมทั้ง ลมภูเขาและลมหุบเขา ส่งผลให้สภาพอากาศของเมืองเบตงร้อนชื้นตลอดปี อุณหภูมิโดยเฉลี่ย 27.5 – 28.5 องศาเซลเซียส เวลาค่ากินอากาศค่อนข้างเย็น ส่วนช่วงเช้ามักมีหมอกปกคลุมจนเป็นที่มาของสมญานาม “เบตง เมืองในหมอก”

อาชีพของชาวเบตง กลมกลืนไปตามสภาพภูมิประเทศที่เป็นป่าไม้และเทือกเขาสูง คือ ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร โดยเฉพาะการปลูกยางพาราพืชเศรษฐกิจของเบตง บางพื้นที่มีการทำสวนผลไม้และทำไร่ ส่วนชาวเบตงที่อาศัยอยู่ในตัวเมืองและบริเวณรอบๆ ตัวเมืองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการให้บริการด้านท่องเที่ยว ชาวเบตงส่วนใหญ่เป็นคนไทยเชื้อสายมุสลิมที่สืบสายมาจากกลุ่มคนท้องถิ่น ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับชาวมลายูในรัฐเปรักและตรังกานู อันเป็นผลมาจากรัฐทั้งสองเคยเป็นพื้นที่เดียวกันกับเบตงในอดีต ส่วนชาวเบตงที่สืบเชื้อสายมาจากชาวจีนแผ่นดินใหญ่ ก่อนเคยเป็นกลุ่มชนที่อพยพเข้ามาสร้างความเจริญให้ดินแดนส่วนนี้ในสมัยสร้างบ้านแปลงเมืองจากป่าดงดิบให้กลายมาเป็นสวนเป็นไร่และเป็นเมืองเบตง ความแตกต่างดังกล่าวกลายมาเป็นการผสมผสานทางวัฒนธรรม และวิถีชีวิตที่อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข เรื่อยมามิได้เป็นอุปสรรคในการอยู่ร่วมกันแต่กลายเป็นการผสมผสานทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่อยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขเรื่อยมา (www.yala.go.th, 2558)

กลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง เกิดขึ้นจากพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2537 ภายใต้โครงการไม้ดอกเมืองหนาว อันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านปิยมิตร 2 ตำบลตานะแมเราะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา พื้นที่ประมาณ 35 ไร่ มีสมาชิกแรกตั้ง 22 ราย โดยส่วนราชการเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ ถ่ายทอดตลอดทั้งนำคณะไปศึกษาดูงานด้านการผลิตแล้ว สามารถผลิตไม้ดอกโดยเฉพาะเบญจมาศ และ แกลดิโอลัส ออกสู่ตลาดได้อย่างกว้างขวาง ปัจจุบันมีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 58 ราย ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านปิยมิตร 2 หมู่ 2 ตำบลตานะแมเราะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา เดิมนี้ันได้จัดตั้งขึ้นเป็นหมู่บ้านยุทธศาสตร์แนวชายแดนไทยมาเลเซีย ซึ่งเดิมสมาชิกทั้งหมดเคยเป็น อดีตกองทัพปลดแอกประชาชนมาเลเซีย

หรือกองทัพคอมมิวนิสต์มาเลเซียนั่นเอง โดยได้รับอนุมัติจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2531 ในความร่วมมือของกองทัพภาคที่ 4 และกรมป่าไม้ให้เข้าใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเบญจ ตำบลดานาแฉะแม่ระมาด อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ใช้พื้นที่ทั้งหมด 1,200 ไร่ และตั้งชื่อว่า “หมู่บ้านปิยะมิตร 2” และเข้าร่วมเป็นผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย ประกอบกับทางโครงการได้กำหนดแผนการพัฒนา 4 ปี (พ.ศ. 2557 – 2560) กำหนดตัวชี้วัดว่าต้องมีการจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์ 1 สหกรณ์ (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : www.rdpb.go.th, 2559) ซึ่งจังหวัดยะลาได้สนับสนุนให้กลุ่มทำธุรกิจด้านการท่องเที่ยวแต่กลุ่มยังขาดความรู้และทักษะในการดำเนินการ

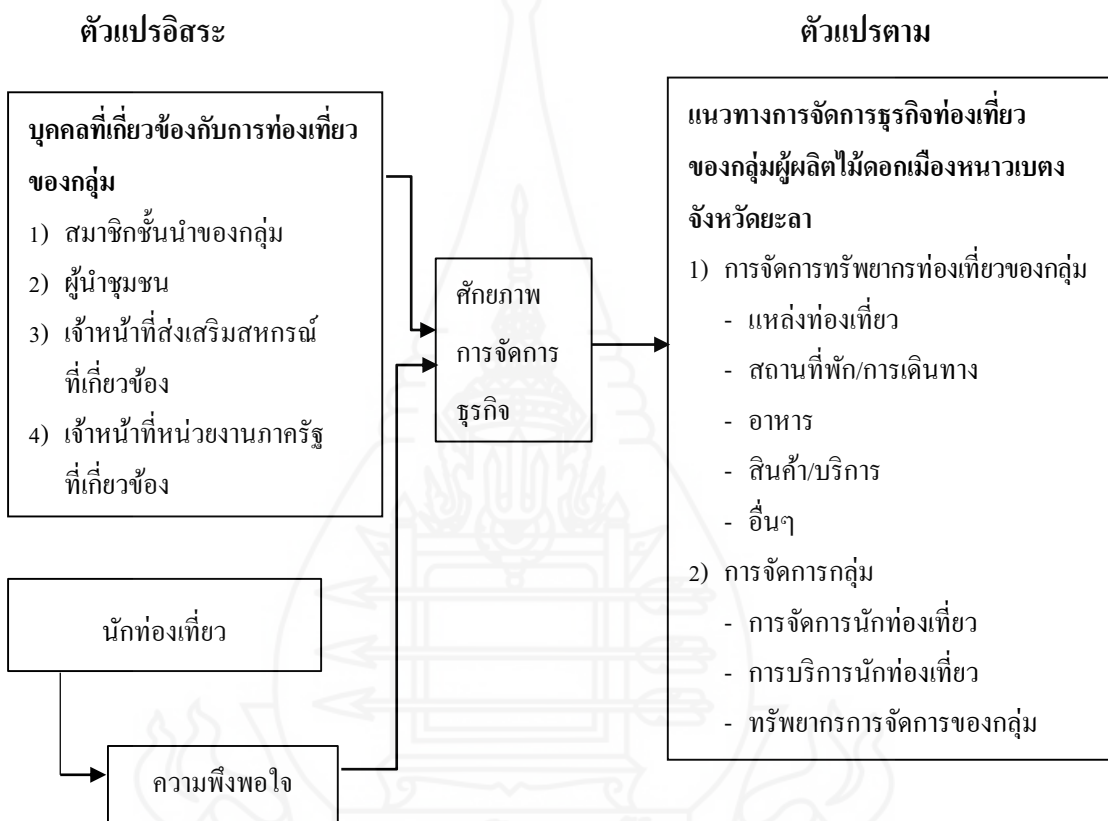
การจัดการธุรกิจท่องเที่ยวให้ประสบความสำเร็จเป็นที่พึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวอย่างยาวนาน และปะโยชน์ต่อประชาชนในชุมชนด้วยจะต้องมีการจัดการที่มีประสิทธิภาพ กลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวต้องมีศักยภาพที่ดีพอด้วย ดังนั้น จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้เกิดแนวคิดในการวิเคราะห์ศักยภาพการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง เพื่อเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ และเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคนในชุมชน ซึ่งส่งผลต่อการเสริมสร้างเศรษฐกิจของชุมชนโดยผ่านกลไกกลไกการบูรณาการการทำงานร่วมกันของประชาชน ภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับพื้นที่ และพัฒนาการท่องเที่ยวแบบครบวงจร เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน บนพื้นฐานของหลักการสหกรณ์ ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างเศรษฐกิจและชุมชนให้เข้มแข็งได้อย่างยั่งยืนต่อไปในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาศักยภาพการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง
- 2.2 เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง
- 2.3 เพื่อเสนอแนวทางการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

3. กรอบความคิดการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้นำแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร หลักวิชาการและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการศึกษา โดยได้กำหนดกรอบแนวคิดการศึกษา เรื่อง แนวทางการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง จังหวัดยะลา ดังนี้

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการศึกษา

4. ขอบเขตการศึกษา

การศึกษานี้ มีขอบเขตการศึกษาดังนี้

4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ในการศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้คัดเลือกประชากรในการศึกษา 2 กลุ่ม ดังนี้

4.1.1 ผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการจัดเวทีกระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อระดมความคิดในการหาแนวทางการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง จำนวน 50 คน ได้แก่

- สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง
- ผู้นำชุมชน
- เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ที่เกี่ยวข้อง
- เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

4.1.2 นักท่องเที่ยวที่เข้ามาในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่การศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้เลือกศึกษาพื้นที่อำเภอเบตง ภายใต้เขตการให้บริการธุรกิจของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ตำบลตานาะแมเราะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

4.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

มุ่งเน้นศึกษาเฉพาะแนวทางการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

4.4 ขอบเขตด้านเวลา ระยะเวลาในการศึกษา เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 เดือนธันวาคม พ.ศ. 2558 ถึงวันที่ 30 เดือนเมษายน พ.ศ. 2559

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 กลุ่ม หมายถึง กลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง จังหวัดยะลา

5.2 บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวหมายถึง สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ที่เกี่ยวข้อง และ เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

5.3 นักท่องเที่ยว หมายถึง บุคคลที่เดินทางจากท้องถิ่นอื่นเป็นถิ่นที่อยู่โดยปกติของตนไปยังท้องที่ในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง เป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจ และด้วยวัตถุประสงค์อันมิใช่เพื่อไปประกอบอาชีพหรือหารายได้ ที่เข้ามาท่องเที่ยวในกลุ่ม

5.4 ศักยภาพ การจัดการ หมายถึง ความพร้อม ข้อดี ข้อด้อย ของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ด้านความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และ ความพร้อมของกลุ่มตามความคิดเห็นของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของกลุ่ม

5.5 การจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่ม หมายถึง การจัดการทรัพยากรท่องเที่ยวของกลุ่ม ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยว สถานที่พัก/การเดินทาง อาหาร สินค้า/บริการ และอื่นๆ

5.6 การจัดการกลุ่ม หมายถึง การจัดการนักท่องเที่ยว ประกอบด้วยจำนวนคน ช่วงระยะเวลา กลุ่มเป้าหมาย การประชาสัมพันธ์ การบริการนำเที่ยว และทรัพยากรการจัดการของกลุ่ม

5.7 ทรัพยากรจัดการของกลุ่ม หมายถึง กระบวนการของการมุ่งสู่เป้าหมายของกลุ่ม ผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง จากการทำงานร่วมกัน โดยใช้บุคคลและทรัพยากรอื่นๆ หรือเป็นกระบวนการออกแบบและรักษาสภาพแวดล้อมที่บุคคลทำงานร่วมกันให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งประกอบด้วย 1) การวางแผน 2) การจัดองค์กร 3) การนำหรือการสั่งการ และ 4) การควบคุม ของกลุ่ม

5.8 การประชาสัมพันธ์ หมายถึง กิจกรรมด้านการท่องเที่ยวของหน่วยงาน องค์กร สถาบัน หรือบุคคลที่ปฏิบัติ เพื่อสนใจประชาชนทั่วไป รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้าใจถึง นโยบาย และวัตถุประสงค์ขององค์กร โดยการแพร่กระจายข่าวสารทางเครื่องมือสื่อสารต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วิทยุ โทรทัศน์ และภาพยนตร์

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 กลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง สามารถนำศักยภาพการดำเนินงานของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง และหาแนวทางการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

6.2 นำปัญหาและอุปสรรค ในการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง เพื่อประโยชน์ในการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

เรื่อง แนวทางการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ผู้ศึกษา ได้นำแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร หลักวิชาการและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบในการศึกษา ดังนี้

1. บริบทการท่องเที่ยว
2. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์
3. บริบทของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง
4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
5. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยว
6. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วม
7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. บริบทการท่องเที่ยว

1.1 ความหมายและความสำคัญของการท่องเที่ยว

1.1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

องค์การสหประชาชาติ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548: 11) ได้ให้คำจำกัดความ เมื่อการประชุมว่าด้วยการเดินทางและการท่องเที่ยวระหว่างประเทศ เมื่อปี พ.ศ. 2506 ว่าการท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทาง ที่มีเงื่อนไข 3 ประการ คือ

1) การเดินทาง หมายถึง การเดินทางที่ไม่ได้ถูกบังคับหรือเพื่อสินจ้าง โดยมีการวางแผนเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังสถานที่หนึ่ง และใช้ยานพาหนะนำไปเป็นระยะทาง ไกลหรือระยะทางไกลก็ได้

2) จุดหมายปลายทาง หมายถึง มีจุดหมายปลายทางที่จะไปอยู่เป็นการชั่วคราวแล้วต้องเดินทางกลับที่เดิมหรือภูมิภาคเดิม โดยสถานที่ที่นักท่องเที่ยวเลือกเดินทางไปเยือนและใช้เวลาช่วงหนึ่งอยู่มีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่เพียงพอสำหรับความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

3) ความมุ่งหมาย หมายถึง วัตถุประสงค์ในการเดินทางที่ไม่ใช่การประกอบอาชีพ การหารายได้ ซึ่งความมุ่งหมายนี้ผู้เดินทางคนหนึ่งอาจมีจุดมุ่งหมายมากกว่าหนึ่งอย่างก็ได้

1.1.2 ความสำคัญของการท่องเที่ยว

ศูนย์ประสานงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (2544: 3) ได้สรุปความสำคัญของการท่องเที่ยวไว้ดังนี้

1) ความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศ การท่องเที่ยวเป็นแหล่งที่มาของรายได้ในรูปของเงินตราต่างประเทศ การท่องเที่ยวช่วยลดการขาดดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ การท่องเที่ยวช่วยสร้างอาชีพและการจ้างงาน ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น และการท่องเที่ยวยังก่อให้เกิดการกระตุ้นการผลิต

2) ความสำคัญต่อสังคมประเทศ การท่องเที่ยวช่วยยกมาตรฐานการครองชีพของคนในท้องถิ่น ช่วยสร้างความเจริญทางสังคมให้แก่ท้องถิ่น ช่วยอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการศึกษา ช่วยลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นฐานของชุมชนท้องถิ่น ช่วยกระตุ้นให้มีการคิดค้นนำทรัพยากรส่วนเกินที่ไร้ค่ามาประดิษฐ์เป็นสินค้าที่ระลึกจำหน่าย และช่วยสร้างสันติภาพและความสามัคคีในชุมชนและสังคม

1.1.3 จุดมุ่งหมายของการท่องเที่ยว

องค์การสหประชาชาติ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548: 12) ในคราวประชุมว่าด้วยการเดินทาง และท่องเที่ยว ณ กรุงโรม เมื่อปี พ.ศ. 2506 ได้กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเดินทางเพื่อการท่องเที่ยวต้องมีไว้เพื่อการประกอบอาชีพ และไปอยู่ประจำ แต่เป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายๆ อย่าง ดังนี้

- 1) เพื่อพักผ่อนในวันหยุด
- 2) เพื่อวัฒนธรรม หรือศาสนา
- 3) เพื่อการศึกษา
- 4) เพื่อการกีฬาและบันเทิง
- 5) เพื่อชมประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ
- 6) เพื่องานอดิเรก
- 7) เพื่อเยี่ยมเยือนญาติมิตร
- 8) เพื่อวัตถุประสงค์ทางธุรกิจ
- 9) เพื่อเข้าร่วมประชุมหรือสัมมนา

1.1.4 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2540: 2-31) ได้ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน ขอบเขตของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจึงครอบคลุมองค์ประกอบหลัก (Key Elements) 4 ด้าน ได้แก่ ด้านพื้นที่ท่องเที่ยว ด้านรูปแบบการจัดการ ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว และด้านผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) ด้านพื้นที่ท่องเที่ยว (Nature-based Tourism) เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติเป็นหลัก มีแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น (Identity of Authentic or Endemic or Unglue) ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ (Ecosystem) ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวนั้น

2) ด้านการจัดการ (Sustainable Managed Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อ (Responsible Travel) ไม่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม (No or Low Impact) มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากร การจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและจำกัดมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขต

3) ด้านกิจกรรมและกระบวนการ (Environmental Education-based Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ (Learning process) โดยมีการให้การศึกษา (Education) เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวเป็นการเพิ่มพูนความรู้ (Knowledge) ประสบการณ์ (Experience) ความประทับใจ (Appreciation) เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องทั้งต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง

4) ด้านการมีส่วนร่วม (Community Participation-based Tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่มีการคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน (Involvement of local Community of People Participation) โดยให้ชุมชนท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยวมีส่วนร่วมเกือบตลอดกระบวนการเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่น (local Benefit) ซึ่งได้หมายความรวมถึงการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต การได้รับผลตอบแทนเพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย และในที่สุดชุมชนท้องถิ่นจะมีส่วนในการควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพโดยเริ่มต้นจากระดับรากหญ้า (Grass Root) จนถึงการปกครองท้องถิ่น และอาจรวมถึงการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของชุมชนจะเห็นได้ว่า ข้อกำหนดที่ชัดเจนของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศนี้ขึ้นอยู่กับความสมบูรณ์และลักษณะของพื้นฐานที่เป็นหลักการทั้ง 4 ด้าน

หากการท่องเที่ยวได้มีการประกอบกันที่สมบูรณ์ของลักษณะดังกล่าวแล้ว จัดได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สมบูรณ์ หากขาดหรือปราศจากข้อใดข้อหนึ่งไป ความสมบูรณ์จะลดน้อยลง จนอาจต้องจัดเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบอื่น

1.2 นโยบายและแผนพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

1.2.1 **คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี** อ้างใน แผนแม่บทส่งเสริมการท่องเที่ยว จากเบตงสู่ทะเลสาบ-ป่าฮาลาบาลา จังหวัดยะลา 5 ปี (พ.ศ. 2556-2560) (2555: 22)

เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2555 ณ โรงแรมรอยัล คลิฟ โอเต็ลกรุ๊ป พัทยา จังหวัดชลบุรี และวันที่ 9 กรกฎาคม 2555 ณ ตึกสันติไมตรี ทำเนียบรัฐบาล รัฐบาลได้กำหนดเป้าหมายในการขับเคลื่อนนโยบายสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว 2 ล้านล้านบาท ภายในปี 2558 เนื่องจากนโยบายด้านการท่องเที่ยวถือเป็นนโยบายสำคัญที่มีส่วนช่วยส่งเสริมและพัฒนาเศรษฐกิจ สามารถนำรายได้เข้าสู่ประเทศอย่างต่อเนื่อง พร้อมกันนี้ได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์และทิศทางการขับเคลื่อนที่มุ่งเน้นการบูรณาการและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ใน 6 ประเด็นหลัก ที่ต้องดำเนินการเร่งด่วน ประกอบด้วย

- 1) การส่งเสริมการตลาด
- 2) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
- 3) การพัฒนาโครงข่ายโลจิสติกส์เพื่อการท่องเที่ยว
- 4) การสร้างความเชื่อมั่นการท่องเที่ยว
- 5) การอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว
- 6) ด้านการพัฒนาสินค้าและบริการ

และเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม 2555 ณ ทำเนียบรัฐบาล มติคณะรัฐมนตรี เห็นชอบให้จังหวัดที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ได้พิจารณาเพิ่มประสิทธิภาพด้านการท่องเที่ยว โดยให้ปรับแผนพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด 5 ปี โดยให้มีความสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล โดยให้กำหนดแนวทาง การพัฒนาท่องเที่ยว ดังนี้

- 1) กำหนดแหล่งท่องเที่ยวให้ชัดเจน ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ หรือเชิงนิเวศน์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ
- 2) ยกระดับคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว เพื่อรักษาเอกลักษณ์ และความโดดเด่นให้เป็นที่นิยมในตลาดโลกอย่างต่อเนื่อง
- 3) สร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน
- 4) ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่และความต้องการของตลาด

5) สนับสนุนการสร้างเครือข่ายธุรกิจการท่องเที่ยวให้เชื่อมโยงกับอาเซียน พร้อมทั้งศึกษาสู่ทาง และโอกาสทางการตลาดในการให้บริการข้ามแดน และการลงทุนในต่างประเทศ

6) จัดตั้งสถาบันพัฒนาบุคลากรการท่องเที่ยวประจำภูมิภาค เพื่อพัฒนาบุคลากรภายในภูมิภาค และรองรับการเคลื่อนย้ายแรงงานจากประเทศเพื่อนบ้าน

มติคณะรัฐมนตรีมีนโยบายให้จังหวัดและกลุ่มจังหวัด พิจารณาศักยภาพด้านการท่องเที่ยว และกำหนดแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยว โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

- 1) กำหนดประเภทแหล่งท่องเที่ยว
- 2) ยกระดับคุณภาพและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว
- 3) สร้างเส้นทางท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน
- 4) ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวใหม่ ๆ ที่สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่

และความต้องการของตลาด

1.2.2 แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ.2555-2559

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559 (2554: 3) มีประโยชน์ต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ ดังนี้

1) เป็นเครื่องมือสำคัญที่จะใช้เป็นกรอบทิศทางการกระตุ้นและฟื้นฟูภาคการท่องเที่ยวของทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

2) ช่วยลดการทำงานที่ซ้ำซ้อนของหน่วยงานภาครัฐในเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งจะช่วยให้การพัฒนาการท่องเที่ยวเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ภายใต้การบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3) หน่วยงานของรัฐและองค์กรที่เกี่ยวข้องสามารถใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานโดยนำกลยุทธ์ไปแปลงเป็นนโยบายและแผนปฏิบัติการในหน่วยงาน/องค์กรของตน เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและแก้ไขปัญหาที่ยังคงมีอยู่ในภาคการท่องเที่ยว และแก้ไขปัญหาเร่งด่วนด้านการท่องเที่ยว โดยจะ มีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 นโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยวของรัฐบาล

4) แก้ไขปัญหาในเชิงโครงสร้าง เพื่อสร้างความสมดุลและยั่งยืน สร้างระบบภูมิคุ้มกันให้กับภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไทย โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้ภาคประชาชน เอกชน และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดระเบียบแหล่งท่องเที่ยว ไม่ให้

อยู่ในภาพเสื่อมโทรมหรือถูกทำลาย เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการเป็นเจ้าบ้านที่ดี มีระบบ สาธารณูปโภค สาธารณูปการ และสิ่งอำนวยความสะดวกในปริมาณที่เหมาะสม สะดวก และ บริการที่มีคุณภาพ เป็นต้น

แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2555-2559 (2554: 25) การแข่งขัน ในภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีแนวโน้มการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้น ทุกประเทศต่างก็ให้ความสำคัญกับการลงทุนและพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ให้ประเทศ ประกอบกับ บริบทที่เปลี่ยนแปลงไป ทั้งสถานการณ์และปัจจัยเสี่ยงด้านการท่องเที่ยว ที่นับวันจะมีความ ซับซ้อน รุนแรง และเปลี่ยนแปลงเร็วขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องแสวงหาแนวทางการพัฒนาการ ท่องเที่ยวไทย โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยวไทยไว้ 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาสินค้า บริการ และปัจจัยสนับสนุนการท่องเที่ยว

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การสร้างความเชื่อมั่นและการส่งเสริมการท่องเที่ยว

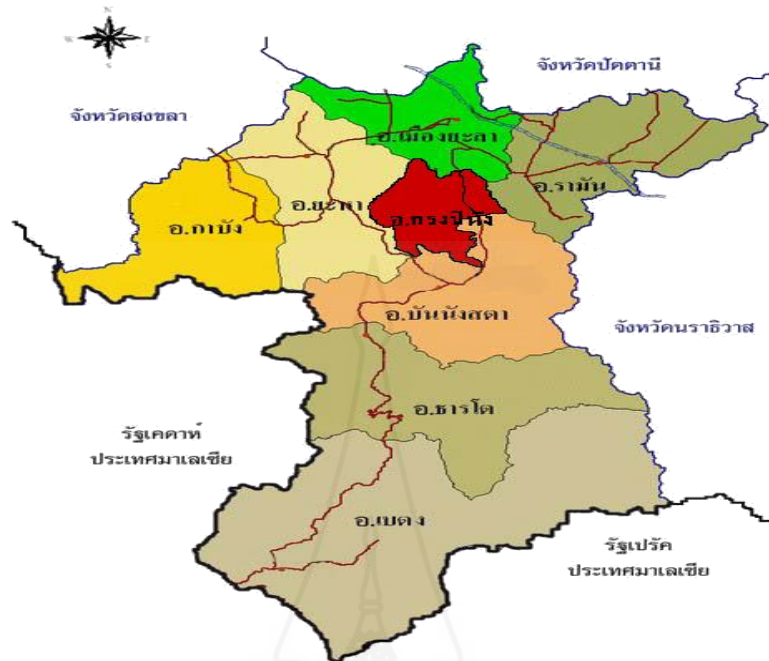
ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของภาครัฐ ภาค ประชาชน และองค์กรปกครอง ในการบริหารจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว

1.2.3 แผนแม่บทส่งเสริมการท่องเที่ยวจากเบตงสู่ทะเลสาบ-ป่าฮาลา บาลา

(สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดยะลา, 2556: 1-8)

จังหวัดยะลา เป็นจังหวัดที่อยู่ใต้สุดของประเทศไทย อยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 5-7 องศาเหนือ และเส้นแวงที่ 100-102 องศาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ตามทางรถไฟสายใต้ 1,039 กิโลเมตร และตามถนนเพชรเกษมสายเก่า 1,395 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 2.8 ล้านไร่ คิดเป็น ร้อยละ 6.4 ของพื้นที่ภาคใต้ มีอาณาเขตติดต่อกับจังหวัดใกล้เคียงและประเทศเพื่อนบ้าน คือ

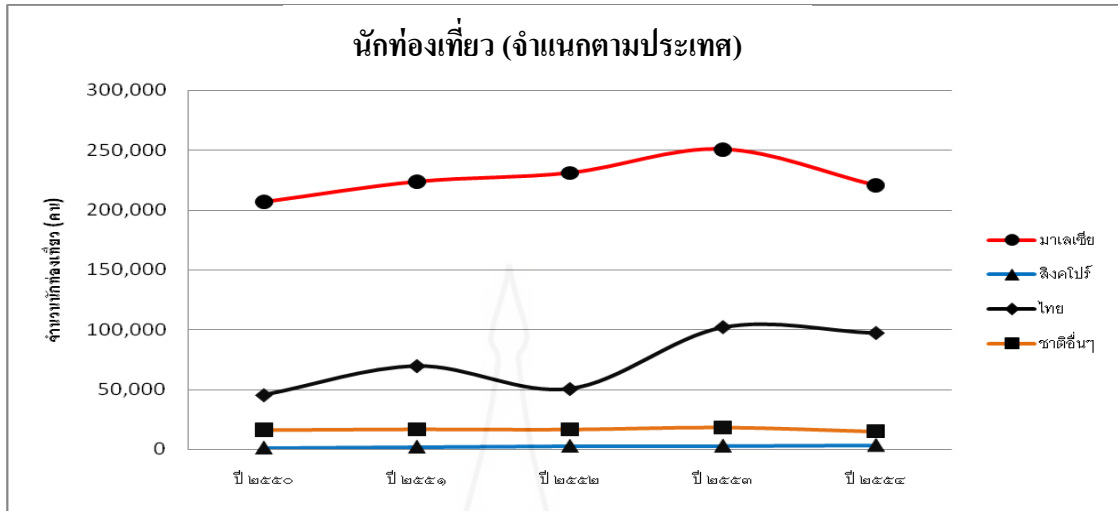
- ◆ ทิศเหนือ ติดต่อกับ จังหวัดสงขลา และจังหวัดปัตตานี
- ◆ ทิศใต้ ติดต่อกับ รัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย
- ◆ ทิศตะวันออก ติดต่อกับ จังหวัดนราธิวาส และรัฐเปรัก ประเทศมาเลเซีย
- ◆ ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดสงขลา และรัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย

ภาพที่ 2.1 ภาพแสดงที่ตั้งและอาณาเขตของจังหวัดยะลา

ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดยะลา มีลักษณะภูเขา เนินเขาและหุบเขา ตั้งแต่ตอนกลางจนถึงใต้สุดของจังหวัด มีที่ราบบางส่วนทางตอนเหนือของจังหวัด ได้แก่ บริเวณที่ราบแม่น้ำปัตตานี และแม่น้ำสายบุรีไหลผ่าน

จังหวัดยะลา มีสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งด้านศาสนา วัฒนธรรมและสถานที่ท่องเที่ยว ทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอยู่ในพื้นที่อำเภอเบตง แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เช่น วัดคูหาภิมุข อุโมงค์ปิยมิตร หมู่บ้านจุฬารักษ์พัฒนา 9 วังเจ้าเมืองพญาลอ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น ศาลเจ้าพ่อหลักเมือง หมู่บ้านซาไก ศาลาคูดวงจันทร์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ เช่น สวนขวัญเมือง สนามช้างเผือก แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เช่น โครงการไม้ดอกเมืองหนาวที่อำเภอเบตง และผืนป่าฮาลา บาลา โดยป่าฮาลา บาลา ซึ่งมีลักษณะเป็นสวนป่าพระนามาภิไธย (ส่วนที่ 2) เป็นป่าดิบชื้นที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์นานาชนิด มีพื้นที่ขนาดใหญ่อยู่ในแนวรอยต่อระหว่างจังหวัดยะลา ปัตตานี นราธิวาส นอกจากนั้นยังเป็นต้นกำเนิดของแหล่งน้ำในเขื่อนบางลางและนักท่องเที่ยวที่สนใจจะศึกษาการเดินทางไปธรรมชาติ การนั่งเรือ ล่องแพ ตกปลา ทะเลสาบฮาลา บาลา ตั้งอยู่ที่อำเภอบันนังสตาและอำเภอธารโต และจากที่มีแหล่งท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ทำให้จังหวัดยะลามีจำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาจากตรวจคนเข้าเมืองทางเบตง จังหวัดยะลา พ.ศ. 2554-2558

ที่มา : ด้านตรวจคนเข้าเมืองเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

ข้อมูล ณ วันที่ 10 สิงหาคม 2558

ภาพที่ 2.2 จำนวนนักท่องเที่ยวจำแนกตามประเทศที่เข้ามาท่องเที่ยว และผ่านด่านตรวจคนเข้าเมืองเบตง จ.ยะลา พ.ศ. 2554 – 2558

ตารางที่ 2.1 รายได้จากการท่องเที่ยวจากด่านตรวจคนเข้าเมืองอำเภอเบตง จังหวัดยะลา พ.ศ. 2557–2558

หน่วย: ล้านบาท

รายได้ (ล้านบาท)	พ.ศ. 2558	พ.ศ. 2557	อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)
ผู้เยี่ยมชมเยือน	1,328.78	1,319.99	+ 0.67
- ชาวไทย	271.57	211.49	+ 28.41
- ชาวต่างชาติ	1,057.21	1,108.50	- 4.63

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา

ข้อมูล ณ วันที่ 18 กันยายน 2558

จังหวัดยะลา ได้กำหนดกรอบนโยบายในการพัฒนาเพื่อขับเคลื่อนการปฏิบัติราชการไปสู่เป้าหมายของจังหวัด “รวมพลังสร้างสุข รุกการพัฒนา ปวงประชาปลอดภัย” ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ประชาชนมีความสุข ความปลอดภัยในชีวิต และสร้างความเชื่อมั่นต่ออำนาจรัฐเพิ่มขึ้น ตลอดจนให้ข้าราชการในจังหวัดได้พัฒนาตนเองและใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ไปในทิศทางเดียวกันให้สามารถตอบสนองต่อยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดยะลาได้อย่างสัมฤทธิ์ผล

เพื่อให้การขับเคลื่อนการดำเนินงานสู่เป้าประสงค์ 2 ด้าน คือ “ยะลาน่าอยู่ (อยู่เย็นเป็นสุข อยู่ดีกินดี อยู่รอดปลอดภัย) และยะลาสันติสุข (Peace)”

จังหวัดยะลา ภายใต้การนำของ ผู้ว่าราชการจังหวัดยะลา ได้กำหนดให้มีการดำเนินงานสำคัญของจังหวัด 16 วาระจังหวัดยะลา 2556 ทั้งนี้ ได้เร่งรัดวาระพัฒนาเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ส่งเสริมการท่องเที่ยวจากเบตงสู่ทะเลสาบ-ป่าฮาลา บาลา ซึ่งเกิดจากการนำศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดยะลาที่สำคัญ คือ อำเภอเบตง ในปีที่ผ่านมา มีนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซียเดินทางมาท่องเที่ยว 220,000 คนเศษ มีรายได้ด้านการท่องเที่ยวถึง 1,328 ล้านบาท และความสวยงาม ความอุดมสมบูรณ์ของทะเลสาบ-ป่าฮาลา บาลา ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็น อเมซอนอาเซียน ซึ่งพร้อมที่จะมีการพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและให้บริการนักท่องเที่ยวอย่างสมบูรณ์แบบ จึงได้กำหนดแผนแม่บทส่งเสริมการท่องเที่ยวจากเบตงสู่ทะเลสาบ - ป่าฮาลา บาลา จังหวัดยะลา 5 ปี (พ.ศ.2556-2560) ภายใต้วิสัยทัศน์ “เมืองสวรรค์แดนใต้ หลากหลายวัฒนธรรม งามล้ำอเมซอนอาเซียน” โดยมีการกำหนดเป้าประสงค์ คือ “เบตงและฮาลา บาลาเป็นแหล่งท่องเที่ยวแห่งความประทับใจที่นักท่องเที่ยวจะนึกถึงและเดินทางมาท่องเที่ยว เพื่อความบันเทิง เพื่อสัมผัสวัฒนธรรมที่หลากหลาย และดื่มด่ำกับธรรมชาติเชิงนิเวศ โดยสามารถเพิ่มมูลค่าด้านการท่องเที่ยว ซึ่งส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวและระยะเวลาพำนักเพิ่มขึ้น” เพื่อให้การดำเนินการตามเป้าหมายดังกล่าว ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม ได้กำหนดกลยุทธ์การดำเนินงาน ใน 6 ประเด็นหลัก คือ

- 1) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อการท่องเที่ยว
- 2) การสร้างความเชื่อมั่นด้านการท่องเที่ยวของจังหวัดยะลา
- 3) การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืน
- 4) สร้างมูลค่าเพิ่มด้านการท่องเที่ยว
- 5) การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว
- 6) การพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการท่องเที่ยว

ทั้งนี้ ได้กำหนดให้มีแผนงาน/โครงการ ในการดำเนินงานในระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2556 - 2560) จำนวนทั้งสิ้น 55 โครงการ รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 221,278,640 บาท ซึ่งคาดว่าหากแผนแม่บทส่งเสริมการท่องเที่ยวจากเบตงสู่ทะเลสาบ - ป่าฮาลา บาลา จังหวัดยะลา 5 ปี (พ.ศ. 2556 - 2560) บังเกิดผลตามที่กำหนดไว้ จะส่งผลให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดยะลาเพิ่มขึ้นมีระยะการพำนักยาวนานขึ้น ส่งผลต่อการกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่และรายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศที่เพิ่มขึ้น ตลอดจนเป็นการสร้างความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทย ในการก้าวสู่การเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) อย่างมีศักดิ์ศรี

1.2.4 กลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกไม้เมืองหนาวเบตง

ภาพที่ 2.3 กลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกไม้เมืองหนาวเบตง

จากคำบอกเล่าของนายมนต์เชียร แตะปูชู กำนันตำบลอัยเยอร์เวง ในอดีต สมัยยังมีการปกครองเป็นหัวเมือง มีเจ้าเมืองปกครองอิสระต่อกัน เมืองปัตตานีเองก็มีเจ้าเมืองปกครองตนเอง ต่อมา มีชนกลุ่มหนึ่งอพยพมาจากเมืองปัตตานีไปอยู่ยังที่ราบกลางป่าใหญ่ที่เรียกว่า ที่ราบฮาลา ในจังหวัดยะลา ในชุมชนฮาลา มี 4 หมู่บ้าน คือ กาปางฮาง กาปางกือกาลากอ กาปางลาละ และกาปางลาเฮ มีป่าช้า (กูโบ) อยู่ 3 แห่ง มีสุเหร่า 2 แห่ง มีโรงพัก 1 แห่ง ต่อมา มีโจรจีนคอมมิวนิสต์มาลายุ (จคม.) ทางการไทย - มาเลเซีย จึงอพยพชุมชนฮาลาออกจากพื้นที่ เมื่อปี พ.ศ. 2496 ผู้ถูกอพยพได้ไปอยู่ในพื้นที่ต่างๆ ส่วนหนึ่งอพยพไปอยู่ในประเทศมาเลเซีย บางส่วนอพยพไปอยู่ที่จังหวัดนราธิวาส บางส่วนอพยพไปอยู่ที่บ้านบางกลาง ตำบลเขื่อนบางลาง อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา บางส่วนอพยพไปอยู่ที่บ้าน กม.30, กม.32, กม.36 ตำบลอัยเยอร์เวง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ในการอพยพคนแก่และเด็กทางราชการให้นั่งเฮลิคอปเตอร์ออกมา ส่วนคนหนุ่มสาวให้เดินเท้าออกมาใช้เวลา 2 วัน 2 คืน จึงจะถึงตำบลอัยเยอร์เวง อำเภอเบตง ส่วนบ้านเรือนทรัพย์สินต่างๆ ทางราชการทำลายหมดเพื่อมิให้ (โจรคอมมิวนิสต์) ใช้ประโยชน์ได้ประชาชนที่อาศัยอยู่รอบป่าส่วนมากนับถือศาสนาอิสลาม มีอาชีพทางการเกษตร คือ ทำสวนยางพารา สวนผลไม้ และทำนา บางส่วนมีอาชีพเก็บหา

ของป่า เช่น น้ำผึ้ง หวาย ไม้หอม เป็นต้น ทะเลสาบฮาตา บาลา มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขา สลับซับซ้อน เป็นภูเขาหินและหิน ส่วนมากเป็นหินอัคนี และหินกรวดขนาดใหญ่ สภาพป่าเป็นป่าดิบชื้น มีความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นแหล่งกำเนิดแม่น้ำหลายสาย เช่น แม่น้ำปัตตานี แม่น้ำสายบุรี คลองฮาตา คลองน้ำใส คลองฮาตาชะห์ มีพรรณไม้ต่างๆ ตั้งแต่ไม้พื้นล่างจนถึงไม้ขนาดใหญ่ที่มีความสูง 30-40 เมตร เช่น ไม้หลุมพอ ไม้ตะเคียน สยา สมพง ขนุนปาน เป็นต้น มีสัตว์ต่างๆ ทั้งสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม เช่น ช้างป่า กระตัง กระซู่ สมเสร็จ เสือโคร่ง นกเงือกมีทั้งหมดประมาณ 9 ชนิด เช่น นกเงือกหัวเรด นกชนหิน นกกางเขนดง สัตว์เลื้อยคลานนานา ชนิด เช่น เต่า กิ้งก่า ตะกวด เป็นต้น และปลาชนิดต่างๆ เช่น ปลาเกือเลาะ ปลาหมวด เป็นต้น (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดยะลา 2556: 12)

2. แนวคิดเกี่ยวกับสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2551: 71-105) ได้กล่าวถึงสหกรณ์ สรุปรูป ประวัติการสหกรณ์ในประเทศไทย ความหมายของสหกรณ์ คุณค่าของสหกรณ์ อุดมการณ์สหกรณ์ หลักการสหกรณ์ วิธีการสหกรณ์ ประเภทของสหกรณ์ ได้ดังนี้

2.1 ประวัติการสหกรณ์ในประเทศไทย

ประเทศไทยได้เริ่มศึกษาวิธีการสหกรณ์ขึ้นในปี พ.ศ. 2457 และได้มีการศึกษาคุณงานสหกรณ์เครดิตที่จัดตั้งกันอยู่ในหลายประเทศอย่างต่อเนื่อง พระราชวรรังษ์เชอกรมหมื่นพิทยา ลงกรณ์ ได้ทรงพิจารณาเลือกแบบโรพีไฟเซนของเยอรมัน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะอุปถัมภ์คนจนผู้ประกอบอาชีพกสิกรรมย่อยๆ ในชนบท และเป็นสหกรณ์ที่เหมาะสมที่สุดสำหรับประเทศไทย ในขณะนั้นได้มีการทดลองจัดตั้งสหกรณ์หาทุนขนาดเล็กในเขตพื้นที่ ตำบลวัดจันทร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เป็นแห่งแรกใช้ชื่อว่า สหกรณ์วัดจันทร์ ไม่จำกัดสินใช้ โดยจดทะเบียนเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2459 มีพระราชวรรังษ์เชอกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ทรงเป็นนายทะเบียนสหกรณ์พระองค์แรก การนำวิธีการสหกรณ์เข้ามาช่วยแก้ไขความเดือดร้อนของชาวนาในครั้งนี้ ประสบผลสำเร็จสามารถช่วยแก้ไขปัญหาค่าความเดือดร้อนแก่ชาวนาได้ระดับหนึ่ง รัฐบาลจึงได้คิดขยายกิจการสหกรณ์ไปยังจังหวัดอื่นๆ และมีการตราพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2471 ขึ้นมาควบคุมกำกับดูแลสหกรณ์เป็นกฎหมายฉบับแรก จนมีการจัดตั้งสหกรณ์อย่างแพร่หลาย และมีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติสหกรณ์ จนถึงปัจจุบัน

2.2 สหกรณ์ (Cooperatives) หมายถึง องค์กรของบรรดาบุคคล ซึ่งรวมกลุ่มกันโดยสมัครใจในการดำเนินวิสาหกิจที่พวกเขาเป็นเจ้าของร่วมกันและควบคุมตามหลักประชาธิปไตยเพื่อสนองความต้องการ (อันจำเป็น) และความหวังร่วมกันทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

2.3 คุณค่าของสหกรณ์ (Cooperative Values) สหกรณ์อยู่บนพื้นฐานแห่งคุณค่าของการ ช่วยตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความเป็นประชาธิปไตย ความเสมอภาค ความเที่ยงธรรม และความเป็นเอกภาพ สมาชิกสหกรณ์เชื่อมั่นในคุณค่าทางจริยธรรมแห่งความสุจริต ความเปิดเผย ความรับผิดชอบต่อสังคมและความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น โดยสืบทอดประเพณีปฏิบัติของผู้ริเริ่มการสหกรณ์

2.4 อุดมการณ์สหกรณ์ (Cooperative Ideology) คือ ความเชื่อมั่นร่วมกันที่ว่า การช่วยตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามหลักการสหกรณ์ซึ่งจะนำไปสู่การกินดี อยู่ดี ความเป็นธรรมและเกิดสันติสุขในสังคม

2.5 หลักการสหกรณ์ (Cooperative Principles) คือ แนวทางที่สหกรณ์ยึดถือปฏิบัติ เพื่อให้คุณค่าของสหกรณ์เกิดผลเป็นรูปธรรม หลักการสหกรณ์สากล มี 7 ประการ ได้แก่

หลักการที่ 1 การเปิดรับสมาชิกทั่วไปด้วยความสมัครใจและเปิดกว้าง (Voluntary and Open Membership) สหกรณ์เป็นองค์กรโดยสมัครใจ เปิดรับบุคคลทุกคนซึ่งสามารถใช้บริการของสหกรณ์และเต็มใจรับผิดชอบในฐานะสมาชิกเข้าเป็นสมาชิก โดยไม่แบ่งแยกเรื่องเพศ สังคม เชื้อชาติ การเมืองหรือศาสนา

หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย (Democratic Member Control) สหกรณ์เป็นองค์กรประชาธิปไตยที่มีการควบคุมโดยสมาชิก ซึ่งมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจของสหกรณ์ ชายและหญิงผู้ปฏิบัติงานในฐานะผู้แทน ซึ่งได้รับการเลือกตั้งต้องรับผิดชอบต่อมวลสมาชิกในสหกรณ์นั้น ปฐมสมาชิกมีสิทธิออกเสียงเท่ากัน (หนึ่งคน มีหนึ่งเสียง) และในสหกรณ์ระดับอื่นก็จัดให้มีการออกเสียงตามแนวทางประชาธิปไตย

หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิก (Member Economic Participation) สมาชิกพึงมีส่วนให้ทุนแก่สหกรณ์อย่างเป็นธรรมและควบคุมการใช้ทุนตามแนวทางประชาธิปไตย อย่างน้อยที่สุดส่วนหนึ่งของทุนนั้นถือว่าเป็นทรัพย์สินส่วนรวมของสหกรณ์ ตามปกติสมาชิกจะได้รับผลตอบแทนในอัตราจำกัด (ถ้ามี) จากทุนที่ลงในสหกรณ์ตามเงื่อนไขแห่งการเป็นสมาชิก มวลสมาชิกเป็นผู้จัดสรรเงินส่วนเกินเพื่อความมุ่งหมายใดๆ หรือทั้งหมด ดังต่อไปนี้ก็ได้ คือ เพื่อพัฒนาสหกรณ์ของพวกเขาโดยก่อตั้งเงินสำรอง ซึ่งอย่างน้อยที่สุดส่วนหนึ่งของเงินสำรองนี้จะนำมาแบ่งกันมิได้ เพื่อประโยชน์แก่สมาชิกตามส่วนของธุรกิจที่ได้ทำกับสหกรณ์ และเพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ

หลักการที่ 4 การปกครองตนเองและเป็นอิสระ (Autonomy and Independence)

สหกรณ์เป็นองค์กรช่วยตนเองและปกครองตนเอง ซึ่งควบคุมโดยสมาชิก ถ้าสหกรณ์เข้าทำข้อตกลงกับองค์กรอื่นๆ รวมทั้งรัฐบาลหรือแสวงหาทุนจากแหล่งภายนอก สหกรณ์พึงทำข้อตกลงเช่นนั้นภายใต้เงื่อนไขอันมั่นใจได้ว่า มวลสมาชิกยังคงมีอำนาจควบคุมตามแนวทางประชาธิปไตย และธำรงไว้ซึ่งอำนาจปกครองตนเองของสหกรณ์

หลักการที่ 5 การให้การศึกษา ฝึกอบรม และสารสนเทศ (Education, Training and Information)

สหกรณ์พึงให้การศึกษาศึกษาและฝึกอบรมแก่บรรดาสมาชิก ผู้แทนจากการเลือกตั้ง ผู้จัดการและพนักงาน เพื่อให้บุคลากรเหล่านี้สามารถมีส่วนช่วยพัฒนาสหกรณ์ของเขาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพึงให้ข่าวสารความรู้ในเรื่องลักษณะ และประโยชน์ของสหกรณ์แก่ประชาชนทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนและผู้นำทางความคิด

หลักการที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ (Cooperation Among Cooperatives)

สหกรณ์พึงรับใช้สมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและทำให้ขบวนการสหกรณ์เข้มแข็ง โดยการดำเนินงานด้วยกันภายใต้โครงสร้างระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติ

หลักการที่ 7 ความเอื้ออาทรต่อชุมชน (Concern for Community)

สหกรณ์พึงดำเนินงานต่างๆ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนที่สหกรณ์ตั้งอยู่ ทั้งนี้ตามนโยบายที่มวลสมาชิกได้ให้ความเห็นชอบ

2.6 วิธีการสหกรณ์ (Cooperative Practices) คือ การนำหลักการสหกรณ์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อประโยชน์ของมวลสมาชิกและชุมชน โดยไม่ละเลยหลักการธุรกิจที่ดี

2.7 ประเภทของสหกรณ์ ปัจจุบันมีการแบ่งประเทศสหกรณ์ในประเทศไทยออกเป็น 7 ประเภท ได้แก่ 1) สหกรณ์การเกษตร 2) สหกรณ์ประมง 3) สหกรณ์นิคม 4) สหกรณ์ร้านค้า 5) สหกรณ์บริการ 6) สหกรณ์ออมทรัพย์ 7) สหกรณ์เครดิตยูเนียน

การบริหารงานของสหกรณ์ทั้ง 7 ประเภท จะยึดหลักเดียวกัน คือ บริหารงานโดยสมาชิก สมาชิกทุกๆ คน จะเลือกตัวแทนซึ่งเรียกว่า คณะกรรมการดำเนินการ จากที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี คณะกรรมการดำเนินการมีหน้าที่กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และแนวทางการปฏิบัติงานและการบริหารงานให้สหกรณ์ โดยจัดจ้างผู้จัดการให้ปฏิบัติงานในสหกรณ์ภายใต้การควบคุมดูแลของคณะกรรมการดำเนินการ และผู้จัดการจะจัดจ้างเจ้าหน้าที่ให้มาทำงานในสหกรณ์ตามปริมาณธุรกิจและฐานะการเงินของสหกรณ์ ซึ่งผู้จัดการและเจ้าหน้าที่สหกรณ์หรือฝ่ายจัดการจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในการทำงาน

สมาชิก หมายถึง ผู้ลงชื่อขอจดทะเบียนสหกรณ์และผู้ที่มีอยู่ในบัญชีของผู้ที่จะเป็นสมาชิกสหกรณ์ รวมทั้งผู้ที่สมัครเป็นสมาชิกภายหลังที่สหกรณ์ได้จดทะเบียนแล้ว โดยถือว่าได้เป็นสมาชิกเมื่อได้ชำระค่าหุ้นตามจำนวนที่จะถือครบถ้วนแล้ว

2.8 สหกรณ์การเกษตร (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2550: 61)

2.8.1 สหกรณ์การเกษตร คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้มีอาชีพทางการเกษตร รวมตัวกันจัดตั้งและจดทะเบียนเป็นนิติบุคคลต่อนายทะเบียนสหกรณ์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจกรรมร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพของสมาชิก และช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น

2.8.2 วัตถุประสงค์ของสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์การเกษตรดำเนินธุรกิจแบบอเนกประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินธุรกิจร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือส่วนรวมโดยใช้หลักคุณธรรม จริยธรรมอันดีงามตามพื้นฐานของมนุษย์ เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและส่วนรวมให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์ ทำให้สมาชิกมีปัจจัยการผลิตเพิ่มขึ้นจากการกู้เงินสหกรณ์ในอัตราดอกเบี้ยต่ำมาประกอบอาชีพ ทำให้มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือมีที่ดินทำกินมากกว่าเดิม ทั้งได้รับความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการผลิต ตั้งแต่การใช้พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ การใช้ปุ๋ย การใช้ยาปราบศัตรูพืช การเก็บรักษาผลผลิตอย่างมีคุณภาพ ผลผลิตที่ได้จึงเป็นตามความต้องการของตลาด ส่งผลให้สหกรณ์และบุคคลในครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การศึกษาและการอนามัย

3. บริบทของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

กลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง เกิดขึ้นจากพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2537 ภายใต้โครงการไม้ดอกเมืองหนาวอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านปิยมิตร 2 ตำบลตานาะแมเราะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา พื้นที่ประมาณ 35 ไร่ มีสมาชิกแรกตั้ง 22 ราย โดยส่วนราชการเป็นผู้ให้คำปรึกษา แนะนำ ถ่ายทอด ตลอดจนทั้งนำคณะไปศึกษาดูงานด้านการผลิตแล้ว สามารถผลิตไม้ดอกโดยเฉพาะเบญจมาศ และแกลดิโอลัส ออกสู่ตลาดได้อย่างกว้างขวาง ปัจจุบันมีสมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น 58 ราย ตั้งอยู่ที่หมู่บ้านปิยมิตร 2 หมู่ 2 ตำบลตานาะแมเราะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา เดิมนั้นได้จัดตั้งขึ้นเป็นหมู่บ้านยุทธศาสตร์แนวชายแดนไทยมาเลเซีย ซึ่งเดิมสมาชิกทั้งหมดเคยเป็น อดีตกองทัพปลดแอกประชาชนมาเลเซีย หรือกองทัพคอมมิวนิสต์มาเลเซียนั่นเอง โดยได้รับอนุมัติจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เมื่อวันที่ 31

มีนาคม 2531 ในความร่วมมือของกองทัพภาคที่ 4 และกรมป่าไม้ให้เข้าใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ป่าเบญจ ตาบลดานาแะแมเราะ อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ใช้พื้นที่ทั้งหมด 1,200 ไร่ และตั้งชื่อว่า “หมู่บ้านปิยะมิตร 2” และเข้าร่วมเป็นผู้ร่วมพัฒนาชาติไทย ประกอบกับทางโครงการได้กำหนดแผนการพัฒนา 4 ปี (พ.ศ. 2557 – 2560) กำหนดตัวชี้วัดว่าต้องมีการจดทะเบียนจัดตั้งสหกรณ์ 1 สหกรณ์ (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ : www.rdpb.go.th, 2559) การดำเนินงานของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตงในรอบสิ้นสุดบัญชี 30 มิถุนายน 2558 มีสมาชิกจำนวนทั้งสิ้น 58 คน คณะกรรมการดำเนินการ 15 คน ผู้จัดการ 1 คน มีทุนเรือนหุ้น 749,000 บาท ทุนสำรอง 1,517,101.24 บาท ทุนดำเนินงาน 8,013,934.71 บาท และมีกำไรสุทธิ 503,190.59 บาท กลุ่มดำเนินธุรกิจส่งออกไม้ดอกเมืองหนาวและธุรกิจท่องเที่ยว ผลการดำเนินงานมีกำไรเฉพาะธุรกิจท่องเที่ยว จำนวน 201,276.24 บาท ธุรกิจส่งออกไม้ดอกเมืองหนาวจำนวน 301,914.35 บาท

4. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

4.1 ความหมายของการบริหารจัดการ

มัลลิกา ต้นสอน (2544: 10) ได้กล่าวว่า มีคำศัพท์ในภาษาอังกฤษ 2 คำ คือ “Administration” ซึ่งนิยมแปลเป็นไทยว่า “การบริหาร” จะหมายถึง การใช้ทรัพยากรในการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการอย่างมีประสิทธิภาพ และคำว่า “Management” ซึ่งนิยมแปลเป็นไทยว่า “การจัดการ” หมายถึงการกำหนดแนวทางหรือนโยบาย การสั่งงาน การอำนวยความสะดวก และการตรวจสอบ ให้ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินงานให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ ในทางปฏิบัติเราสามารถใช้อำนาจสองคำทดแทนกันได้ แต่ทั้งสองคำก็มีความแตกต่างในการใช้งานในระดับที่มีนัยสำคัญ โดยการบริหารจะใช้กับการบริหารงานระดับสูงที่ให้ความสำคัญกับการวางแผนและการกำหนดนโยบาย หรือครอบคลุมการดำเนินงานในระดับกว้างโดยเฉพาะการดำเนินงานของทางราชการ หรือสาธารณะตลอดจนการบริหารงานส่วนกลางและธุรกิจ ขณะที่การจัดการจะให้ความสำคัญกับการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมาย และใช้งานทั่วไปในระดับองค์กร เช่น การจัดการทางการเงิน การจัดการทางการตลาด เป็นต้น

ทวิช คุชรินทร์ (2541: 62) อ้างอิงจาก Gulick. Luther ให้ความหมายการบริหาร ว่า หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างรวมกันดังนั้นการบริหารจะต้องเกี่ยวข้องกับ

- 1) บุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป

- 2) ร่วมมือกันทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่าง
- 3) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างร่วมกัน

ธงชัย วงษ์ชัยสุวรรณ (2540: 4) ได้สรุปองค์ประกอบที่สำคัญของเป้าหมายขององค์การหรือการจัดการดังนี้

- 1) การทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้สำเร็จโดยลำพังคนเดียว ไม่ใช่การบริหาร หรือการจัดการเกิดขึ้นในบริบทของกลุ่ม โดยอย่างน้อยที่สุดกลุ่มนั้นจะต้องมีสมาชิกตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป
- 2) กลุ่มบุคคลดังกล่าว จะต้องมีความหมาย หรือวัตถุประสงค์ร่วมกัน และผู้จัดการจะมีบทบาทสำคัญในการชี้แนะให้แนวทางในการกำหนดเป้าหมายของกลุ่ม
- 3) การจัดการเป็นงานด้านสมอง ใช้ความคิดปฏิกิริยา และการตัดสินใจเพื่อสร้างเงื่อนไขและรักษาไว้ซึ่งเงื่อนไขสำหรับการบรรลุเป้าหมายของกลุ่ม

กล่าวโดยสรุป การบริหารเป็นการดำเนินกิจกรรมโดยกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยใช้ทรัพยากรทางการบริหารต่างๆ ได้แก่ คน เงิน วัสดุ การจัดการ เป็นเครื่องมือในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

4.2 กระบวนการบริหารจัดการ

สมยศ นาวิกาน (2538 :12) ได้สรุปกระบวนการบริหารจัดการ ไว้ 4 ขั้นตอน คือ

4.2.1 การวางแผน (Planning) แผนงานต่างๆ จะให้เป้าหมายกับองค์การ และระเบียบวิธีปฏิบัติงานที่ดีที่สุดเพื่อความสำเร็จของเป้าหมายดังกล่าว แผนงานขององค์การโดยส่วนรวมจะจัดขึ้นโดยผู้บริหารระดับสูง แผนงานอาจจะมียุทธศาสตร์ระยะยาวถึงห้าปีหรือสิบปี ในองค์การขนาดใหญ่ แผนงานเหล่านี้จะเกี่ยวข้องกับข้อผูกพันทางการเงินเป็นจำนวนหลายร้อยล้านบาท

4.2.2 การจัดองค์การ (Organizing) การจัดองค์การจะเกี่ยวข้องกับการบริหารบุคคลหรือหน้าที่การสรรหาและบรรจุบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในการปฏิบัติงานต่างๆ ขององค์การ

4.2.3 การสั่งการ (Directing) การสั่งการเป็นกิจกรรมเกี่ยวกับการเป็นผู้นำและการจูงใจผู้ปฏิบัติงานได้บังคับบัญชาในการปฏิบัติงาน หน้าที่การสั่งการจะถูกปฏิบัติ โดยผ่านทาง การติดต่อสื่อสาร การสั่งการส่วนใหญ่เกิดขึ้นภายในสภาพแวดล้อมของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยอยู่บนพื้นฐานของการเผชิญหน้า การติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพจะมีความสำคัญต่อหน้าที่การสั่งการ

4.2.4 การควบคุม (Controlling) การควบคุมการกระทำต่างๆ ในองค์การจะทำให้ องค์การมุ่งไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยที่การควบคุม เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบ 3 อย่าง คือ

- 1) การกำหนดมาตรฐานของผลการปฏิบัติงาน
- 2) การวัดผลการปฏิบัติงานและทำการเปรียบเทียบกับมาตรฐานที่กำหนดไว้
- 3) การแก้ไขผลการปฏิบัติงานใดๆ ที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานดังกล่าว

4.2.5 การบริหารจัดการสหกรณ์และการบริหารจัดการสหกรณ์เชิงกลยุทธ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (หน่วยที่ 2, 2552: 10, 23) ได้กล่าวถึงการ
บริหารจัดการสหกรณ์และการบริหารจัดการสหกรณ์เชิงกลยุทธ์ สรุปได้ดังนี้

1) การบริหารจัดการสหกรณ์

สหกรณ์เป็นองค์การธุรกิจหนึ่ง เป็นองค์การที่เกิดจากการรวมกันของ
กลุ่มบุคคลหรือสหกรณ์ เพื่อดำเนินกิจกรรมร่วมกัน เพื่อประโยชน์ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและ
วัฒนธรรม โดยการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามหลักการและวิธีการสหกรณ์
สหกรณ์เป็นองค์การธุรกิจ การบริหารจัดการใช้หลักการบริหารจัดการทั่วไปเช่นเดียวกัน แต่จะใช้
หลักการและวิธีการสหกรณ์มาสนับสนุนการบริหารจัดการ เพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม
รวมทั้งวัฒนธรรมร่วมกัน เพื่อประโยชน์ของสมาชิกโดยรวมนั่นเอง

ทั้งนี้การที่ธุรกิจจะสามารถบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้นั้น
จำเป็นต้องมีทรัพยากรต่างๆ ที่ใช้ในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์ ที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า ทรัพยากรการบริหาร
ได้แก่ คน (Man) ทุน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Materials) และการจัดการ (Management) หรือที่
เรียกว่า 4 M นั้นเอง ทั้งนี้ในปัจจุบันอาจจะให้ความสำคัญกับทรัพยากรการบริหารอื่นๆ เพิ่มขึ้น เช่น
การตลาด (Marketing) เทคโนโลยีและสารสนเทศ (Technology and Information) เป็นต้น

2) การบริหารจัดการสหกรณ์เชิงกลยุทธ์

การบริหารเชิงกลยุทธ์ หรือการจัดการเชิงกลยุทธ์ (Strategic Management)
เป็นการกำหนดแผนกลยุทธ์ การดำเนินตามกลยุทธ์ และการควบคุมกลยุทธ์ เพื่อการบรรลุเป้าหมาย
ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ การกำหนดกลยุทธ์จะต้องสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน
และภายนอกที่เรียกว่า การวิเคราะห์ SWOT การดำเนินกลยุทธ์ เป็นการดำเนินการตามเป้าหมาย
โดยเริ่มจากการวางแผนปฏิบัติการ การดำเนินการ การจูงใจพนักงาน การจัดสรรทรัพยากรเพื่อ
บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ การควบคุมกลยุทธ์ เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลการ
ดำเนินการตามเป้าหมายของธุรกิจตามที่กำหนดไว้ ในปัจจุบันมีการแข่งขันกันมาก สหกรณ์
จำเป็นต้องปรับกระบวนการบริหาร จัดการเป็นการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ ตั้งแต่การประเมิน
สภาพแวดล้อม การกำหนดกลยุทธ์หรือการวางแผนกลยุทธ์ การดำเนินกลยุทธ์หรือการนำกลยุทธ์
ไปปฏิบัติ และการควบคุมและประเมินกลยุทธ์

5. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยว

5.1 หลักการจัดการการท่องเที่ยว

จุฑามาศ จันทรัตน์ (2541: 9-11) กล่าวว่า ในกรณีที่การท่องเที่ยวของไทยจะก้าวไปสู่ทศวรรษหน้าอย่างมีมาตรฐานและสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล ผู้บริหารจัดการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ควรต้องมองการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ และตระหนักถึงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของระบบนี้ เพราะทุกส่วนล้วนมีความสำคัญ และจำเป็นต้องพิจารณา 2 เรื่องหลัก ดังต่อไปนี้เป็นอย่างถี่ถ้วน คือ

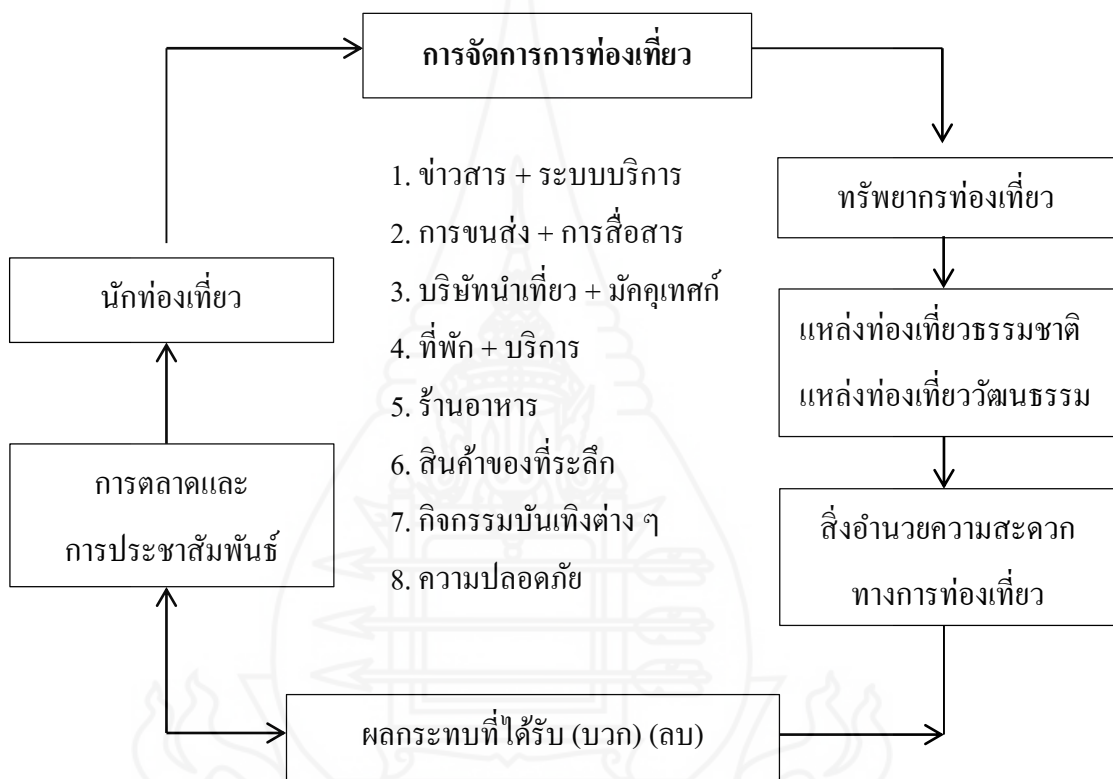
1) ระบบการท่องเที่ยว (Tourism System) ซึ่ง Leiper (1979: 390-407) อธิบายว่า การท่องเที่ยวมิใช่เป็นอุตสาหกรรม แต่หาก คือ ระบบที่เริ่มต้นจากนักท่องเที่ยวมีความต้องการในการเดินทางท่องเที่ยวด้วยเหตุผลและแรงกระตุ้นแตกต่างกันไป จากนั้น จึงเริ่มหาข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ จากตัวแทนบริษัทนำเที่ยว หน่วยงานประชาสัมพันธ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงตัดสินใจเดินทางออกจากที่อยู่เดิม (Travelers generating region) โดยอาศัยการคมนาคมรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง (Departing Travelers) ไปจุดหมายปลายทาง (Tourist Destination Region) ซึ่งได้จัดเตรียมสถานที่พักรูปแบบต่างๆ ไว้รองรับนักท่องเที่ยว และ ณ จุดหมายปลายทางแห่งนั้น นักท่องเที่ยวเก็บเกี่ยวประสบการณ์จากการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ มากมาย ส่วนที่สำคัญ คือ การต้อนรับจากเจ้าของบ้าน จะเห็นได้ว่า ประสบการณ์ที่ดีหรือไม่ของนักท่องเที่ยวขึ้นอยู่กับ การให้บริการของหลายองค์กร ซึ่งมีความเกี่ยวเนื่องอยู่ในระบบการท่องเที่ยว แม้ว่าแต่ละองค์กรที่กล่าวมาข้างต้นจะมีบทบาทในการให้บริการที่แตกต่างกันไป ทุกองค์กรล้วนแต่มีส่วนในการรับผิดชอบ ต่อความพึงพอใจและประสบการณ์ (Customer Satisfaction) โดยรวมของนักท่องเที่ยวด้วยกันทั้งสิ้น

2) ลักษณะเฉพาะของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว (Tourism Product) ซึ่ง Leiper (1990: 12) ให้คำตอบว่า ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวมีลักษณะเป็น “Partial Industrialization” คือมี 2 ส่วน คือ ส่วนที่หนึ่ง เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยน (Market Activities) โดยนักท่องเที่ยวซื้อบริการจากภาคเอกชน

ส่วนที่สอง ไม่มีการแลกเปลี่ยน ไม่ได้มีไว้เพื่อขาย แต่หากเป็น สาธารณสมบัติ เช่น ชายหาดที่สวยงาม คนไทยที่มีความเอื้ออาทร วัฒนธรรมไทยที่มีความเป็นเอกลักษณ์ สิ่งเหล่านี้อยู่นอกเหนือการควบคุมของภาคเอกชน และเป็นส่วนหนึ่งซึ่งต้องแบ่งปันและใช้ร่วมกันระหว่าง นักท่องเที่ยวและเจ้าของบ้าน ซึ่งส่วนนี้ทำให้ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว มีลักษณะเฉพาะแตกต่างจากการขายสินค้าอื่นๆ เพราะจะต้องมีการพึ่งพาอาศัยกัน ต้องอาศัยความร่วมมืออย่างใกล้ชิด การท่องเที่ยวจึงจะนำไปสู่ประโยชน์แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง

5.2 การบริหารจัดการการท่องเที่ยว

รำไพพรรณ แก้วสุริยะ (2544: 4-6) กล่าวถึงการบริหารจัดการการท่องเที่ยวสรุปได้ว่า การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเป็นองค์ประกอบของการจัดการการท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์เป็นวงจรแต่ละส่วนมีผลกระทบต่ออีกส่วนหนึ่งซึ่งมีความสำคัญและสัมพันธ์กันเป็นวงจรของแต่ละส่วนซึ่งต้องมีการจัดการอย่างเป็นระบบ เพราะแต่ละส่วนมีผลกระทบต่ออีก โดยอธิบายสรุปได้ดังภาพ ที่ 2.5

ภาพที่ 2.4 องค์ประกอบอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

1) ข่าวสารและการบริหารข้อมูลต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวควรรู้ก่อนเดินทาง ควรมีการจัดการให้พร้อม แจ้งราคาค่าบริการชัดเจน อาจทำเป็นแผ่นปลิว เอกสารแผ่นพับ แคตตาล็อก (ตามแต่งบประมาณดำเนินการ) เผยแพร่ให้กว้างขวาง ตลอดจนการตอบข้อมูลทางโทรศัพท์ที่สอบถามต้องชัดเจน

2) การขนส่งและการสื่อสาร การบริการเดินทางสู่หมู่บ้าน ต้องคำนึงถึงความสะดวกในการเข้าถึงของยานพาหนะ ควรแจ้งกำหนดการเดินทางและค่าบริการเป็นราคาเดียวกันชัดเจนมีป้ายแจ้งข่าวการบริการไว้ที่สถานีออกรถ หรือท่าเรือ หากเป็นสถานที่ท่องเที่ยวจะต้อง

คำนึงถึงที่จอดรถสะดวก ค่าบริการจอดีหรือไม่ต้องชัดเจน ส่วนการสื่อสาร หมายถึง ระบบการโทรศัพท์ระบบการสั่งจอง ควรทันสมัยตามกระแสโลก (E-Commerce, E-Tourist) รวมถึงการบริการจัดส่งทางพัสดุในระบบต่างๆ ด้วย

3) การนำชมสถานที่ และการจัดการการบริการอำนวยความสะดวกด้านสถานที่

(1) การจัดเส้นทางเดินชมในหมู่บ้าน เส้นทางนั้นอาจเป็นเส้นทางที่ขับรถชม ซึ่งจักรยานชมหรือเดินชม หรือพายเรือตามคลองเล็กๆ ตามแต่ลักษณะการเดินทางและเวลาของนักท่องเที่ยว เส้นทางชมอาจจัดการเดินทางแบบเป็นวงรอบหรือวงกลมก็ได้

(2) ควรให้มีคฤหาสน์ที่รอบรู้ นำชม อาจเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นต้องสามารถใช้ภาษาการสื่อสาร ได้ชัดเจนรอบรู้

(3) คูแตรักษาหมู่บ้านให้สะอาดและคงไว้ซึ่งความเป็นเอกลักษณ์ดั้งเดิม หากมีการจัดกิจกรรมเพิ่มเติมในหมู่บ้านเพื่อสร้างงานบริการเพิ่มขึ้น ต้องแจ้งรายการและราคาค่าบริการให้ชัดเจน

(4) เพื่อความสะดวกในการเดินทางควรทำป้ายชี้ทาง (ถ้ามีความพร้อมบางแห่งอาจทำป้ายสื่อความหมายอธิบายถึงสิ่งนั้นๆ) บางแห่งทำหนังสือคู่มือนำชมหมู่บ้านจำหน่าย ไปด้วย

(5) สถานที่ท่องเที่ยว ร้านอาหาร และที่จำหน่ายสินค้าของที่ระลึก ควรจัดบริการห้องสุขา (สะอาด) ไปด้วย

(6) กรณีที่มีนักท่องเที่ยวต่างประเทศไปเที่ยวกันมาก ควรจัดให้มีระบบการแลกเงินตรา หรือบริการใช้บัตรเครดิตได้

4) ท้องถิ่นใดมีบริการที่พักอาจเป็นโรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮาส์ หรือ โฮมสเตย์ ต้องสะอาดได้ระดับมาตรฐานการบริการสากลของการบริการในที่พักดี

5) การจัดทำอาหารต้องสะอาด คำนึงถึงสุขอนามัยและคุณภาพชีวิตของนักท่องเที่ยวราคาชัดเจน ควรมีการจัดระบบรักษาสิ่งแวดล้อม มีระบบการคักไ้ขม้น การจัดการขยะ การบำบัดน้ำเสีย เป็นต้น

6) การจัดทำสินค้าของที่ระลึก ต้องคำนึงถึงความมีเอกลักษณ์ท้องถิ่นอาจปรับปรุงรูปแบบ สี สัน ตามรสนิยมของตลาด ควรเป็นผลิตภัณฑ์ที่สะอาด (Green and Clean Product) ผลิตภัณฑ์ที่มีระบบการจัดการรักษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมพื้นบ้าน มีการแจ้งราคาชัดเจนควรสร้างมาตรฐานสินค้าให้ได้ระดับสากล ทั้งควรมีการกำหนดราคาสินค้าให้ชัดเจน การบรรจุหีบห่อเพื่อสะดวกในการถือ การหอบหิ้ว

7) กิจกรรมบันเทิงต่าง ๆ หากเป็นกิจกรรมในหมู่บ้าน ควรคงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมดั้งเดิม ทั้งควรมีการจัดการให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อความบันเทิงและการเรียนรู้วัฒนธรรมท้องถิ่น อันเป็นการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมท้องถิ่นซึ่งกันและกัน

8) การรักษาความปลอดภัย จะต้องมีการจัดการอย่างมีระบบ คำนึงถึงหลักการเป็นเจ้าของบ้านที่ดี ดูแลความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

รำไพพรรณ แก้วสุริยะ (2544: 46) ได้กล่าวถึง การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในคอลัมน์ “แหล่งท่องเที่ยววิถี” ของ อนุสาร อ.ส.ท. หลายฉบับ พอสรุปความได้ดังต่อไปนี้ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการหรือการพัฒนา ต้องรวมพลังจากประชาชนทุกคนจัดตั้งกลุ่ม ชุมชน หรือองค์กรชุมชน หรือประชาคมให้ได้ คือ ทุกครัวเรือนในหมู่บ้านอาจรวมกันสองสามหมู่บ้านประชุมปรึกษาหารือตั้งผู้แทนกลุ่มของตนเพื่อรับผิดชอบพันธกิจ (กิจการงานที่ผูกพันอยู่กับตัวเรา) กิจกรรมใดๆ ทั้งการท่องเที่ยวหรือการพัฒนาในด้านต่างๆ ในพื้นที่ที่ประชาชนทุกคนร่วมเป็นเจ้าของ ที่เป็นมรดกทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรม ทุกคนเป็นผู้มีส่วนได้ประโยชน์และส่วนเสีย ผลประโยชน์ (Stakeholder) จึงควรร่วมกันจัดตั้งผู้แทนกลุ่มของท่าน โดยลงมติแต่งตั้งคณะทำงานหนึ่งชุดประกอบด้วย

- 1) ประธานกลุ่ม
- 2) รองประธาน กับผู้ร่วมคณะอีก 3 หรือ 5 คน เพื่อให้เป็นเลขคี่สำหรับลงมติในที่ประชุม จะได้ไม่มีเสียงข้างที่มากไม่เสมอกัน
- 3) เลขานุการ ทำหน้าที่บันทึกการประชุมและงานจัดทำเอกสารทั้งหมด
- 4) ปฏิคม หรือผู้ประสานงาน หรือประชาสัมพันธ์ ทำหน้าที่ติดต่อกับเครือข่ายหรือหน่วยงานอื่นๆ และหน้าที่ส่งเสริมการตลาดท่องเที่ยวที่กลุ่มรับผิดชอบเป็นเจ้าของด้วย
- 5) ทรัพย์กัญ หรือสมุหบัญชี หรือเจ้าหน้าที่การเงิน รับผิดชอบด้านการทำบัญชีและระบบการเงินทั้งหมด

ผู้ร่วมคณะทำงานให้กับประธานและรองประธานทั้ง 3 คนที่นี้ อาจตั้งผู้ช่วยร่วมกันทำงานอีกได้ โดยคณะงานชุดนี้มีอายุการทำงานอยู่ 2 ปี จึงเลือกตั้งกันใหม่ หากได้รับเลือกตั้งเข้าใหม่ซ้ำอีกครั้ง ทำงานอีก 2 ปี ในครั้งต่อไป คณะทำงานนี้จะต้องหมดสิทธิ์ทำหน้าที่คล้ายกับการตั้งชมรมหรือสมาคม ควรมีการกระจายหน้าที่แบ่งงานรับผิดชอบกันด้วย เมื่อจัดตั้งผู้แทนกลุ่มได้แล้วอาจตั้งชื่อกลุ่มให้จำได้ง่าย ซึ่งคณะทำงานกลุ่มนี้ ทางราชการ เรียกว่ากลุ่มชุมชนหรือองค์กรชุมชนมีพันธกิจดูแลส่วนที่ได้ผลประโยชน์ของชุมชนเพื่อให้การจัดการหรือพัฒนาเป็นไปอย่างสอดคล้องกัน ชุมชนสามารถจัดการได้ดังต่อไปนี้

1) ร่วมพิจารณากิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ ขึ้นอยู่กับการยอมรับของประชาชนในพื้นที่ ต้องไม่เกิดผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ไม่เกิดมลพิษ ไม่เกิดผลเสียต่อวัฒนธรรมรักษาความเป็นอัตลักษณ์ (ความเป็นเผ่าพันธุ์ดั้งเดิม) ไว้ได้ แม้วิถีชีวิตจะเปลี่ยนแปลงไปบ้างแต่คุณภาพชีวิตของคนในหมู่บ้านต้องดีขึ้น

2) ร่วมกำหนดแผนงานและกฎระเบียบ ผู้เป็นประธานกลุ่มแต่ละองค์กรจะต้องร่วมเข้าประชุมกับคณะกรรมการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อร่วมจัดทำแผนพัฒนา

3) ร่วมบริหารการจัดการองค์กรชุมชนอยู่ในฐานะเป็นเจ้าของพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์ทั้งในทางตรงและทางอ้อม

4) ร่วมประเมินผลการแก้ปัญหา ต้องร่วมกันประเมินผลร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา ร่วมกันแก้ไขปัญหา เพื่อฟื้นฟูแหล่งท่องเที่ยวและวัฒนธรรมท้องถิ่น ในด้านการจัดระบบบัญชีของชุมชน

ทั้งนี้ยังกล่าวแนะนำถึงการที่จะทำให้ให้นักท่องเที่ยวไปเที่ยวในหมู่บ้านอย่างสม่ำเสมอตลอดทั้งปี และใช้เวลาเที่ยวในพื้นที่นานๆ เพื่อการใช้จ่ายเงินมากขึ้นว่า คณะกรรมการหมู่บ้านและชุมชนในหมู่บ้านที่รับผิดชอบเรื่องการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องร่วมกันคิดร่วมวางแผน และร่วมกันจัดการในทุกๆ อย่าง ซึ่งควรจะต้องมีวิธีการดังนี้

1) หมั่นประชุม เพื่อประเมินผลการจัดการ ค้นหาสาเหตุของปัญหา จุดอ่อนต่างๆ เพื่อร่วมกันปรับปรุงให้มีเอกลักษณ์อย่างดั้งเดิม เพิ่มคุณภาพบริการ อำนวยความสะดวกให้มากขึ้นในระดับสากล บางครั้งต้องติดต่อขอให้ที่ปรึกษาจากสถาบันการศึกษา รับผิดชอบการให้ความรู้ด้านการพัฒนาท้องถิ่น เป็นคณะทำงานร่วมอีกคณะหนึ่ง

2) พิจารณานุคคลในหมู่บ้านว่า มีความสามารถในการให้บริการในระดับใด หากยังมีจุดอ่อนเช่น ความรู้ความสามารถในการอธิบาย ในการจัดทำงาน จำเป็นต้องให้ความรู้เพิ่มเติม อาจเป็นการจัดอบรมให้ความรู้ในหมู่บ้าน หรือให้ทุนการศึกษาไปดูงานเพื่อนำตัวอย่างแบบอย่างมาจัดการ หรือพิจารณาให้ทุนการศึกษาเจ้าหน้าที่ในหมู่บ้านเข้ารับการศึกษาในบางหลักสูตรเพิ่มเติมที่สถาบันการศึกษาในพื้นที่

3) พิจารณาจัดทำแผนส่งเสริมการท่องเที่ยว การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว แผนการตลาด การโฆษณา ให้ข้อมูลข่าวสารกระจายถึงนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายต่างๆ โดยผ่านสื่อมวลชน ทั้งในระดับท้องถิ่น ภูมิภาค นานาชาติ ทุกๆ ระดับ อย่างไรก็ตามส่งเสริมการท่องเที่ยวและการตลาด เพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ นั้น ต้องคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่และการบริการด้วย

6. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการมีส่วนร่วม

6.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

สำนักมาตรฐานการศึกษา (2545: 113-114) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ดังนี้ การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าร่วมอย่างแข็งขันของกลุ่มบุคคลที่มีส่วนได้เสียในทุกขั้นตอนของโครงการพัฒนาชนบท การมีส่วนร่วมต้องเป็นไปในรูปที่ผู้รับการพัฒนา เข้ามามีส่วนกระทำให้เกิดการพัฒนา มิใช่เป็นผู้รับการพัฒนาตลอดไป ทั้งนี้เป็นการเกื้อหนุนให้เกิดการพัฒนาที่แท้จริงและถาวร

การมีส่วนร่วมของประชาชน มิใช่หมายความว่าเพียงการดึงประชาชนเข้ามาทำกิจกรรมตามที่ผู้นำท้องถิ่นหรือจัดทำขึ้น เพราะแท้จริงแล้วในหมู่บ้านหรือชุมชนต่างๆ มีกิจกรรมและวิธีดำเนินงานของคนอยู่แล้ว ประชาชนมีศักยภาพที่จะพัฒนาหมู่บ้านของตนได้ แต่ผู้บริหารพัฒนามักไม่สนใจสิ่งที่มีอยู่แล้ว โดยพยายามสร้างสิ่งใหม่ๆ ขึ้นมาเพื่อให้ได้ชื่อว่าเป็นความคิดหรือโครงการของตน ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า การมีส่วนร่วม คือ การที่ประชาชนหรือชุมชนสามารถเข้าไปมีส่วนในการตัดสินใจ ในการกำหนดนโยบายพัฒนาท้องถิ่น อันเป็นกระบวนการขั้นตอนของการวางแผนในการพัฒนาท้องถิ่นที่อยู่อาศัยในการดำรงชีวิตของตน นอกจากนั้น หลังจากที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์และวางแผนร่วมกัน และปฏิบัติงานตามแผนงานของโครงการดังกล่าวร่วมกันแล้ว ยังมีส่วนร่วมในการรับประโยชน์จากการบริการ รวมทั้งมีส่วนในการควบคุมประเมินผลโครงการต่างๆ ของท้องถิ่น ซึ่งอาจเป็นไปโดยทางอ้อม คือ ผ่านกรรมการที่เป็นฝ่ายบริหารงานของหมู่บ้านหรือเป็นไปโดยตรง คือ ได้เข้ามีส่วนร่วมด้วยตนเอง

ปาริชาติ วลัยเสถียร (2542: 138-139) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม 2 ลักษณะ คือ

1) การมีส่วนร่วมในลักษณะที่เป็นกระบวนการของการพัฒนา โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดโครงการ ได้แก่ การร่วมกันค้นหาปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การระดมทรัพยากรและเทคโนโลยีท้องถิ่น การบริหารจัดการ การติดตามประเมินผลรวมทั้งการรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ โดยโครงการพัฒนาดังกล่าวจะต้องมีความสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน

2) การเปลี่ยนแปลงกลไกการพัฒนาโดยรัฐ มาเป็นการพัฒนาที่ประชาชนมีบทบาท หลักโดยการกระจายอำนาจในการวางแผน จากส่วนกลางมาเป็นส่วนภูมิภาค เพื่อให้ภูมิภาคมีลักษณะเป็นเอกเทศ ให้มีอำนาจทางการเมือง การบริหาร มีอำนาจต่อการบริหารจัดการทรัพยากรอยู่ในมาตรฐานเดียวกันโดยประชาชนสามารถตรวจสอบได้ อาจกล่าวได้ว่าเป็นการคืนอำนาจในการพัฒนาให้แก่ประชาชนให้มีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของตนเอง

6.2 ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

สำนักมาตรฐานการศึกษา (2545: 116-117) อ้างถึง บัณฑิต อ่อนคำ กล่าวถึงการมีส่วนร่วมตามขั้นตอนของการพัฒนา 5 ขั้น ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาในชุมชนตลอดจนกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในจัดลำดับความสำคัญของความต้องการ

ขั้นที่ 2 ขั้นมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา โดยประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากรและแหล่งทรัพยากรที่ใช้

ขั้นที่ 3 ขั้นมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมสร้างประโยชน์โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุอุปกรณ์และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงานประสานงานและดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภาคนอก

ขั้นที่ 4 ขั้นการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้รับจากการพัฒนาหรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

ขั้นที่ 5 ขั้นการมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่าการพัฒนาที่ได้กระทำไปนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด

6.3 ยุทธศาสตร์การส่งเสริมการมีส่วนร่วม

นเรศ สงเคราะห์สุข (2541: 113-114) ได้สรุปประสบการณ์การทำงานที่ถือว่าเป็นยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 2 ประการ คือ

1) กระบวนการเรียนรู้ (Learning process) การจัดกระบวนการเรียนรู้สามารถทำได้หลายวิธีดังต่อไปนี้

(1) จัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ของหมู่บ้านเพื่อทำความเข้าใจและเรียนรู้ร่วมกันในประเด็นต่างๆ

(2) จัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์หรือจัดทัศนศึกษาดูงานระหว่างกลุ่มองค์กรต่างๆ ภายในชุมชนและระหว่างชุมชน

(3) ฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะเฉพาะด้านต่างๆ

(4) ลงมือปฏิบัติจริง

(5) ถอดประสบการณ์และสรุปบทเรียนที่จะนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการทำงานที่เหมาะสม

(6) การพัฒนาผู้นำเครือข่าย เพื่อให้ผู้นำเกิดความมั่นใจในความรู้และความสามารถที่มีอยู่ จะช่วยให้สามารถริเริ่มกิจกรรมการแก้ไขปัญหา หรือกิจกรรมการพัฒนาได้ ซึ่งสามารถทำได้หลายวิธี ดังต่อไปนี้

- 2) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้นำทั้งภายในและภายนอกชุมชน
- 3) สนับสนุนการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นอย่างต่อเนื่อง
- 4) แลกเปลี่ยนเรียนรู้และดำเนินงานร่วมกันของเครือข่ายอย่างต่อเนื่องจะทำให้เกิดกระบวนการจัดการและจัดองค์กรร่วมกัน

6.4 กระบวนการมีส่วนร่วม

ณรงค์ศักดิ์ จักรกรณ (2547: 26-31) ได้เรียบเรียงกระบวนการมีส่วนร่วม ในคู่มือการจัดการกระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน กรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยได้กล่าวถึงกระบวนการมีส่วนร่วมได้ ดังนี้

6.4.1 ความหมายของกระบวนการมีส่วนร่วม

กระบวนการมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมที่เป็นอิสระโดยความสมัครใจในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมลงมือการปฏิบัติ ร่วมประเมินผลและร่วมกับประโยชน์ กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา มิได้หมายถึงการให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาของรัฐตามที่รัฐกำหนด แต่หมายถึง การให้ประชาชน กลุ่ม ชุมชน ร่วมกันคิดและตัดสินใจกำหนดทิศทางการพัฒนาการดำรงชีวิต ร่วมปฏิบัติตามแผนของกลุ่มหรือของชุมชนและรับประโยชน์ร่วมกันโดยรัฐเป็นเพียงผู้สนับสนุน

โดยทั่วไปการร่วมคิดและตัดสินใจภายในกลุ่มเป็นเรื่องยากที่จะทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมจริงๆ และเป็นอิสระในการแสดงออก เพราะสมาชิกในกลุ่มมีศักยภาพ ฐานะอำนาจทางสังคมแตกต่างกัน ปัจจัยวัฒนธรรมบางประการเป็นอุปสรรคต่อความเป็นอิสระในการแสดงออก คนแต่ละคนต่างมีมุมมองในการตัดสินใจคุณค่าเรื่องต่างๆ ไม่เหมือนกัน ประสบการณ์แตกต่างกัน ความแตกต่างเหล่านี้อาจนำไปสู่การไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น อย่างไรก็ตามหากมีวิทยากรกระบวนการที่สามารถเอื้ออำนวยให้ทุกคนคิดและแสดงออกโดยอิสระก็จะเกิดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ความแตกต่างหลากหลายเหล่านั้น กลับเป็นตัวทวีคูณให้เกิดองค์ความรู้ใหม่และก่อให้เกิดพลังที่จะนำกลุ่มไปสู่ความสำเร็จหรือบรรลุเป้าหมายของกลุ่มร่วมกัน

6.4.2 องค์ประกอบสำคัญของการจัดการกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม คือ

- 1) การคัดเลือกผู้เข้าร่วมประชุม อบรม สัมมนา ถ้าจะให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันมากควรเชิญผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) มาร่วมกัน เช่น ถ้าจะทำแผนพัฒนา ความ

เข้มแข็งของกลุ่มสตรีสหกรณ์ ผู้ที่เข้าร่วมก็สมควรที่จะมาจาก ข้าราชการที่เกี่ยวข้อง ตัวแทนกลุ่มสตรีสหกรณ์ ตัวแทนจากสหกรณ์ที่กลุ่มสตรีนั้นสังกัดอยู่ เพราะจะได้ให้ข้อมูลได้ครบถ้วนและแผนงานหรือกิจกรรมที่คิดขึ้นเกิดจากการระดมความคิดร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกส่วน ซึ่งจะต้องร่วมกันรับผิดชอบทำให้ประสบความสำเร็จ

2) วิทยากรกระบวนการ (Facilitator) ตัววิทยากรก็สำคัญ เพราะต้องเป็นคนออกแบบกระบวนการประชุมให้เหมาะสมกับประเด็นปัญหาและเป้าหมายที่ต้องการ ไปให้ถึง นอกจากนั้นยังต้องเป็นคนคอยกระตุ้นให้เกิดการร่วมกันคิดให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

3) การออกแบบคำถาม การตั้งคำถามที่ก่อให้เกิดการคิดร่วมกัน และเป็นคำถามที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมประชุมได้คิดและนำไปสู่การเข้าใจปัญหา เข้าใจสถานการณ์ และเป็นคำถามที่จะทำให้คนได้ถูกคิดและเปลี่ยนวิธีคิดตัวเองใหม่ ซึ่งถ้าวิทยากรสามารถตั้งคำถามได้ดี ก็จะช่วยก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ได้ดี คำถามที่ดีจะทำให้เกิดการรวบรวมความรู้และประสบการณ์ที่มีอยู่ แล้วนำมาจัดหมวดหมู่เสียใหม่ ให้สอดคล้องกับสภาพเป็นจริง กลายเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นจากความรู้หรือประสบการณ์ที่มีอยู่แล้ว กระบวนการเทคนิค และทำที่ที่ดีของวิทยากร จะช่วยกระตุ้นให้สมาชิกตอบสนองต่อประเด็นคำถาม รวมถึงกระตุ้นให้เกิดการแลกเปลี่ยนอย่างจริงจัง จะช่วยให้ผู้เข้าอบรมเกิดความตระหนัก ความเข้าใจ ในเรื่องราวอย่างนั้นอย่างจริงจัง ดังนั้นการตั้งคำถามจึงไม่ได้มุ่งหมายแต่คำตอบเพียงอย่างเดียว แต่มุ่งหมายให้ผู้เข้าอบรมได้สำรวจตนเองและเรื่องราวอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดยรอบคอบ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาความคิดอย่างเป็นระบบ

4) กลุ่มและการออกแบบกลุ่มให้เหมาะสม ก็จะช่วยให้การเรียนรู้ร่วมกันของคนที่เข้าร่วมประชุมเป็นได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5) ความมุ่งมั่นของสมาชิกที่เข้าร่วมประชุมก็เป็นเรื่องสำคัญ การฝึกอบรมหลักสูตรวิทยากรจะบรรลุเป้าหมายมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความตั้งใจของผู้เข้าอบรมด้วย เช่นเดียวกันว่าต้องการนำไป ใช้มากน้อยเพียงใด

6) กระบวนการมีส่วนร่วม การออกแบบกระบวนการมีส่วนร่วมให้เหมาะสมสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย หรือข้อมูลที่ต้องการก็จะนำไปสู่การเรียนรู้ที่ดี สร้างความรู้ก่อให้เกิดปัญญา

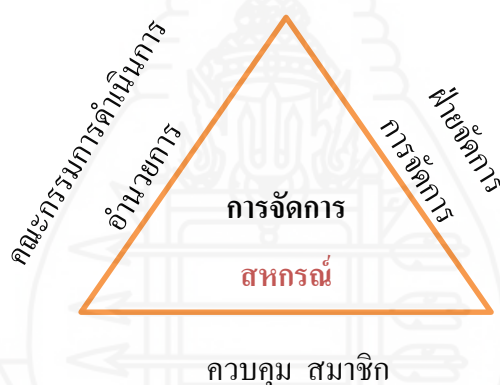
กลไกสำคัญ ที่จะขับเคลื่อนให้เกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ก็คือ วิทยากรกระบวนการ ดังนั้น วิทยากรกระบวนการ จะต้องมีความรู้ทักษะในการสร้างการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ไม่ใช่ถ่ายทอดความรู้แก่แต่เพียงอย่างเดียว เพราะคนที่พูดเก่งไม่ใช่จะเป็นวิทยากรแบบนี้ได้ดี เสมอไป เพราะถ้าบางทีวิทยากรพูดมากเกินไป จะทำให้ผู้เข้าอบรมไม่ได้เกิดการเรียนรู้เหมือนคนที่ตั้งหน้าตั้ง

ตาบรรยายตั้งแต่หน้าที่แรกจนถึงหน้าที่สุดท้ายอย่างนี้เป็นการถ่ายทอดความรู้ทางเดียวคนฟังรับได้เท่าไรก็ไม่รู้ วิธีการเช่นนี้ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่น้อย คือสอนจนคนไม่ได้เรียน ดังนั้น วิทยาการที่จะไปสร้างกระบวนการเรียนรู้จึงไม่ใช่ไปสอน แต่เน้นการไปกระตุ้นให้คนคิด จึงเรียกวิทยาการแบบนี้ว่า “วิทยาการกระบวนการ” ซึ่งใช้คำภาษาอังกฤษว่า Facilitator

6.4.3 การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสหกรณ์

จากภาพลักษณะของสหกรณ์ คือ การเป็นองค์กรธุรกิจสมาชิก เพื่อสมาชิก โดยสมาชิก กล่าวคือในสหกรณ์สมาชิกทุกคนจะอยู่ในฐานะทั้งผู้เป็นเจ้าของ ผู้ใช้บริการ และผู้บริหารไปพร้อมๆ กัน ตามแนวคิดพื้นฐานที่มาจากหลักการสหกรณ์ ส่วนการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการนั้นก็มาจากบุคคล 3 ฝ่าย เช่นกัน

ตามแนวความคิดของ Marvin A. Schaars (จุฬาทิพย์ ภัทราวาท. 2546: 2) ได้กล่าวว่า เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการของบุคคลสามฝ่าย ซึ่งอธิบายได้ดังภาพที่ 2.6

ภาพที่ 2.5 การมีส่วนร่วมในการจัดการของบุคคล 3 ฝ่าย

ภาพดังกล่าวเป็นรูปสามเหลี่ยมด้านเท่า ซึ่งหมายถึง การมีบทบาทและหน้าที่การจัดการอย่างเท่าเทียมกันทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย

กลุ่มที่หนึ่ง สมาชิกสหกรณ์ ในฐานะเจ้าของสหกรณ์ย่อมมีหน้าที่สำคัญในการควบคุมการจัดการสหกรณ์โดยสมาชิกจะสามารถใช้บทบาทการควบคุมการจัดการสหกรณ์ในที่ประชุมใหญ่ๆ ซึ่งจะมีขึ้นอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง นอกจากนั้นสมาชิกจะใช้วิธีการประชาธิปไตยเลือกตัวแทนที่เหมาะสมเป็นคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ เพื่อบริหารงานและควบคุมสหกรณ์แทนตน

กลุ่มที่สอง คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ในฐานะตัวแทนสมาชิกซึ่งได้รับการเลือกตั้งในที่ประชุมใหญ่ๆ มีหน้าที่สำคัญในการอำนวยความสะดวกให้เป็นไปตามนโยบายของที่ประชุมใหญ่ๆ และอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายและข้อบังคับสหกรณ์

กลุ่มที่สาม ฝ่ายจัดการ ซึ่งประกอบด้วยผู้จัดการสหกรณ์ในฐานะผู้บังคับบัญชาสูงสุดของฝ่ายจัดการ มีหน้าที่สำคัญในการจัดการเพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของสหกรณ์ที่มอบหมายผ่านมาทางคณะกรรมการดำเนินการ และกำกับดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

จากแนวคิดในการจัดการดังกล่าว จะเห็นได้ว่าทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสหกรณ์ จะต้องมีความรับผิดชอบในหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างสมบูรณ์ และมีการประสานงานกันเป็นอย่างดี จึงจะทำให้การจัดการสหกรณ์สามารถบรรลุเป้าหมายได้อย่างเหมาะสมในเวลาอันสมควร หากแต่ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นและมักพบเห็นอยู่บ่อยๆ คือ การที่บุคคลทั้งสามกลุ่มหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างถูกต้องเหมาะสม ทำให้เกิดปัญหาตามมาส่งผลกระทบต่อสหกรณ์อยู่เนืองๆ ซึ่งปัญหาดังกล่าวจะหมดไปหากบุคคลทั้ง 3 กลุ่ม ได้รู้ เข้าใจ และตระหนักเห็นความสำคัญในบทบาทของตนและปฏิบัติหน้าที่ในความรับผิดชอบอย่างถูกต้องเหมาะสม

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สฤณี แสงอรุณ (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา “ศักยภาพและแนวทางการจัดการอุทยานแห่งชาติ เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติอ่าวพังงา จังหวัดพังงา” จากการวิจัยพบว่า อุทยานแห่งชาติอ่าวพังงา มีศักยภาพสูงต่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สำหรับแนวทางในการจัดการควรมีการพัฒนาบุคลากร ปรับปรุงระบบสื่อความหมายและการให้บริการนักท่องเที่ยว เน้นสร้างความร่วมมือ และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน ท้องถิ่นส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ให้หลากหลายมากขึ้น และมีการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

ศมา ณ ระนอง (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง “การจัดการด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณี ชุมชนคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการศึกษาพบว่า การจัดการด้านการท่องเที่ยวของชุมชนคีรีวงมี 3 ลักษณะ คือ

1) กลุ่มทุน มีหน้าที่ในการจัดหา และระดมทุนเพื่อให้เกิดมีทุนหมุนเวียนในชุมชนมากที่สุด นอกจากนั้นยังเปิดให้สมาชิกกู้ยืมเงินนำไปใช้ในกิจกรรมต่างๆ รวมไปถึงการจัดสวัสดิการในส่วนของการรักษาพยาบาล การศึกษาและการพัฒนาชุมชนด้วย

2) กลุ่มอาชีพ มีหน้าที่ในการส่งเสริมอาชีพให้สมาชิกภายในชุมชนมีอาชีพเสริม นอกจากทำการเกษตรเพียงอย่างเดียว เป็นการเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวและชุมชน กลุ่มอาชีพเอง เป็นเสมือนแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งภายในชุมชนด้วย

3) กลุ่มอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีหน้าที่หลักในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ภายในชุมชนให้มีความอุดมสมบูรณ์ และควบคุมการใช้ทรัพยากรของชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมไปถึงการปลูกจิตสำนึกให้คนภายในชุมชนรู้คุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ เป็นกลุ่มดูแลเส้นทางท่องเที่ยวของชุมชนที่วิ่งด้วย และกลุ่มตัวอย่างความคาดหวังผลประโยชน์ ที่จะได้รับการจัดการด้านการท่องเที่ยวในเรื่องการทำให้เกิดผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน การทำงานเป็นทีม การอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม ความรู้สึกรักชุมชนเพิ่มขึ้น เกิดความภาคภูมิใจในชุมชนของตนเอง ส่วนเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการด้านการท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในเรื่องต่างๆ ตามลำดับ ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการประชุม มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมในการปฏิบัติและมีส่วนร่วมในการประเมินผล

อจนา อ้นนานนท์ (2547: 93) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การบริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม” จากการวิจัยพบว่า การประสบความสำเร็จ ในการประกอบธุรกิจท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม ปัจจัยที่ทำให้กิจการหรือกลุ่มประสบความสำเร็จ คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่มและชุมชน คนในชุมชนเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวเป็นการสร้างรายได้ให้กับคนในชุมชนและผู้ที่มีศักยภาพ ปัจจัยที่ทำให้กิจการหรือกลุ่มไม่ประสบความสำเร็จ คือ สมาชิกในกลุ่มและชุมชนขาดการมีส่วนร่วม

ปวิวรรค สมนึก (2552: บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาธุรกิจการท่องเที่ยวที่มีชุมชนเป็นฐาน เกาะกุฎระแต ตำบลโนนกลาง อำเภอพิบูลย์มังสาหาร จังหวัดอุบลราชธานี” การวิจัยดังกล่าวเป็นการวิจัยเพื่อพัฒนา ด้วยวิธีการเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมและประยุกต์ใช้เทคนิค AIC และ PAR นอกจากนั้นยังใช้การสัมภาษณ์พูดคุย การสังเกตการณ์ ตลอดจนการประชุมกลุ่ม และใช้แบบสอบถาม แบบทดสอบความรู้และแบบวัดทัศนคติในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งผลการวิจัยพบว่า คนในชุมชนเห็นว่า กิจกรรมการท่องเที่ยวส่งผลที่ดีขึ้นต่อสภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิต และสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ กิจกรรมนี้ทำให้ชาวบ้านมีรายได้และมีโอกาสในการสร้างรายได้มากขึ้น ความสัมพันธ์ชุมชนดีขึ้น การรวมกลุ่มและการร่วมมือภายในชุมชนดีขึ้น ชาวบ้านมีความภูมิใจในเอกลักษณ์และประเพณีวัฒนธรรมของตนมากขึ้น ผลักดันให้ชาวบ้านได้ใกล้ชิดธรรมชาติมากขึ้น ตลอดจนความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และปกป้องทรัพยากรธรรมชาติก็มากขึ้น ซึ่งสะท้อนให้เห็นจิตสำนึกของการเห็นคุณค่าของสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติมากขึ้น

ณัฐพล พิสมัยรมย์ (2552: 105) จากการศึกษาการวิเคราะห์ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านท่าสอน โดยใช้ SWOT Analysis จากการจัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมดของบ้านท่าสอน พบว่า จุดแข็งของบ้านท่าสอนอยู่ที่ ผู้นำชุมชนและชาวบ้าน มีทัศนคติที่ดีต่อการอนุรักษ์และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านท่าสอน ส่วนจุดอ่อนพบว่า มีการฝากภาระหน้าที่ไว้กับเจ้าหน้าที่มากจนเกินไป เนื่องจากกำลังเจ้าหน้าที่และงบประมาณมีอยู่อย่างจำกัด ซึ่งทำให้การจัดการดูแลไม่ทั่วถึง ในส่วนของโอกาส มีโอกาสอันดี เนื่องจาก ชาวบ้านในพื้นที่ มีความเข้าใจอันดีต่อการอนุรักษ์พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวบ้านท่าสอน เพื่อเป็นแหล่งรายได้ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อไป ส่วนอุปสรรค นั้น ประกอบด้วย การขาดความรู้ความเข้าใจขององค์กรส่วนปกครอง รวมถึงขาดการวางแผนที่จะรองรับนักท่องเที่ยวในระยะยาว จากข้อสรุปทั้งหมด ทำให้สามารถกำหนดกลยุทธ์ต่างๆ ได้ดังต่อไปนี้ กลยุทธ์เพิ่มศักยภาพ (Strategy to Increase Potential) โดยใช้ประโยชน์จากจุดแข็งที่มีอยู่ คือ ทัศนคติที่ดีของ ผู้นำชุมชน และ ชาวบ้าน ให้ร่วมกันอนุรักษ์ และ เพิ่มการปลูกป่าชายเลน เพื่อเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้กับแหล่งท่องเที่ยว ในการอนุรักษ์ให้หิ้งห้อยยังมีอยู่ต่อไป และ เพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ เพราะเป็นจุดขายของแหล่งท่องเที่ยวนี้ กลยุทธ์สร้างภูมิคุ้มกัน (Strategy to Build Security) ให้ความรู้กับชาวบ้าน และ เด็กๆ ในชุมชน ว่าทำไมต้องอนุรักษ์ป่าชายเลน และ ปลูกฝังให้เด็กในพื้นที่เป็นมัคคุเทศก์ในการนำเที่ยวเป็นการเสริมรายได้ให้กับเยาวชนในพื้นที่ กลยุทธ์เร่งพัฒนา (Strategy to Accelerate Development) เร่งพัฒนาพื้นที่บ้านท่าสอน ในการชมหิ้งห้อย ให้เทียบเท่ากับแหล่งท่องเที่ยวแบบเดียวกัน อาทิ อัมพวา เพื่อดึงจำนวนนักท่องเที่ยว ให้มีจำนวนมากขึ้น และ การใช้กลยุทธ์ระดับธุรกิจ (Business Strategy) โดยการสร้างความแตกต่างให้กับ แหล่งท่องเที่ยวบ้านท่าสอน โดยชี้จกัรยานชม ให้แตกต่างจาก การชมหิ้งห้อยที่อัมพวา ที่ต้องนั่งเรือชม โดยเน้น เรื่องของตัวหิ้งห้อย ว่า ที่นี้มีหิ้งห้อยเยอะมากกว่าที่อัมพวา และ สามารถดูหิ้งห้อยได้ตลอดทั้งปี แตกต่างจาก ที่อัมพวา ซึ่งจะมีช่วงเวลาในการชมหิ้งห้อยและยังได้ ออกกำลังกายและ รักษาระบบนิเวศของป่าชายเลน เนื่องจากการนั่งเรือเข้าชมอย่างที่อัมพวาจะก่อให้เกิด ก๊าซ คาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งทำลายระบบนิเวศของป่าชายเลน

คอกอ้อ บุญแสนยศ (2553: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด “ร้อยแก่นมหากาฬ” พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัด “ร้อยแก่นมหากาฬ” โดยรวมอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของอุปทานการท่องเที่ยวกับกระบวนการจัดการความรู้ มีความสัมพันธ์ ในทางบวก อยู่ในระดับปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการสนทนากลุ่มมีข้อเสนอแนะ คือ ควรมีการส่งเสริมและขยายการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเพิ่มมิติการท่องเที่ยวให้เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ ควรมีระบบรักษาความปลอดภัยที่มาตรฐาน

ควรส่งเสริมการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ควรปรับปรุงเส้นทางคมนาคมให้เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ควรจัดให้มีระบบขนส่งมวลชน และควรจัดทำคู่มือการเดินทางสำหรับนักท่องเที่ยว ควรพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศด้านการท่องเที่ยว อาทิ การประชาสัมพันธ์ การทำแผนที่ และป้ายบอกทางสำหรับนักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง ควรกำหนดยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวตามแผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ เป็นดินแดนสำหรับการพักผ่อน มีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม และหลากหลายมีอาหารที่หลากหลาย มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอารยธรรม เชิงวัฒนธรรม มีการส่งเสริมให้เกิดสถานที่หรือสถาบันเพื่อสุขภาพ และควรกำหนดกลยุทธ์ด้านการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว ควรเปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจการการท่องเที่ยวควรส่งเสริมการผลิตและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน และจัดฝึกอบรมด้านการบริการและการต้อนรับนักท่องเที่ยวสำหรับบุคลากรและประชาชน

ยุทธการ ไวยอาภา (2553: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การพัฒนาการบริหารธุรกิจท่องเที่ยวโดยชุมชน บ้านสบวิน ตำบลแม่วิน อำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่” โดยได้ศึกษาศักยภาพชมรมการท่องเที่ยวบ้านสบวิน ก่อนและหลังการบริหารธุรกิจท่องเที่ยว โดยชุมชนบ้านสบวินและแนวทางในการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยว โดยชุมชนบ้านสบวินวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบการบริหารธุรกิจท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมโดยชุมชนของชมรมท่องเที่ยวบ้านสบวิน ตลอดจนประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการบริหารธุรกิจท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมโดยชุมชนตามการรับรู้ของสมาชิกชมรมการท่องเที่ยวและนักท่องเที่ยว ทั้งในแง่เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมของชุมชน ซึ่งการมีรูปแบบกิจกรรมท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย มีการกำหนดราคาของกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างเหมาะสม ยุติธรรมและไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ ชุมชนมีความสะอาดและปลอดภัย คงความเป็นดั้งเดิมที่มีวิถีชีวิตและวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชนเผ่า กิจกรรมการท่องเที่ยวที่จัดรองรับนักท่องเที่ยวมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะชุมชน มีความเข้มแข็งทางด้านวัฒนธรรม ขณะเดียวกันชุมชนมีจุดอ่อนด้านสินค้าที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ และโลโก้ตราสัญลักษณ์ของผลิตภัณฑ์ภายในชุมชน สำหรับรูปแบบการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนในการบริหารธุรกิจท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่า ชุมชนมีส่วนร่วมแบบความร่วมมือเป็นส่วนใหญ่ แต่ยังไม่ถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมแบบประชาชนมีอำนาจ เพราะภายในชมรมการท่องเที่ยวจะถูกชักนำหรือชี้นำโดยประธานและรองประธานการท่องเที่ยวในการบริหารกลยุทธ์ การจัดการโครงสร้างพื้นฐาน และบริการท่องเที่ยว เนื่องจากชมรมฯ ไม่สามารถดำเนินการเอง

พนิตดา สิงห์ครา (2554: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “ศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ บ้านห้วยฮี ตำบลปลู้ง อำเภอเมือง จังหวัดแม่ฮ่องสอน” ซึ่งผลการศึกษาพบว่า การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่นักท่องเที่ยวจะพัก

แรมในชุมชน เหมือนเป็นสมาชิกในครอบครัว เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิต แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เรียนรู้ วัฒนธรรม โดยชุมชนบ้านห้วยฮี้ได้ดำเนินธุรกิจด้านการท่องเที่ยวมากกว่า 4 ปีแล้ว สามารถทำ รายได้เสริมให้สมาชิกได้ประมาณ 200-600 บาท ต่อเดือน ซึ่งเป็นรายได้ที่เป็นที่พอใจของชุมชน เพราะการจัดการการท่องเที่ยวไม่ได้เข้าไปทำลายทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และ วิถีชีวิตที่เป็นแบบแผนดั้งเดิมของชุมชน

พิมพ์ลภัส เกี้ยวเพ็ง (2554: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการ ให้บริการด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์” สรุปว่า ระดับปัญหาการ ให้บริการด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ ที่สำคัญ 3 ด้าน คือ 1) ปัญหาด้านบุคลากร เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานยังขาดความรู้ ประสบการณ์ในด้านการท่องเที่ยวโดยตรง 2) ปัญหาด้านสถานที่ให้บริการ คือ การจราจรภายในพื้นที่ไม่สะดวก มีดินโคลนบนผิวการจราจร และ 3) ปัญหาด้านกระบวนการให้บริการ คือ การรับจองห้องพักไม่สะดวก แก่บุคคลภายนอก เนื่องจากสัญญาณ โทรศัพท์ขัดข้องบ่อย ซึ่งผู้ศึกษาได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาการ ให้บริการด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดนครสวรรค์ ที่สำคัญ 3 ด้าน คือ ด้าน บุคลากร ควรส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบในการให้บริการประชาชนหรือนักท่องเที่ยวได้เข้า รับการอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ด้านการท่องเที่ยวอย่างน้อยคนละ 1-2 ครั้งต่อปี ด้านสถานที่ให้บริการ ควรทำความสะอาดพื้นผิวจราจรอย่างสม่ำเสมอและกำหนดเวลาให้ รถบรรทุกขนดินใช้เส้นทางในเวลา 18.00 น. ที่ปิดให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และด้านกระบวนการ ควรเรียกผู้ดูแลระบบสัญญาณ โทรศัพท์มาตรวจสอบให้รัดกุมและเพิ่มช่องการติดต่อรับจองห้องพัก ให้มากขึ้น เช่น ทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น

วิษชุดา กาญจนศิริ (2556: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการบริหารจัดการธุรกิจ ท่องเที่ยวของสหกรณ์การเกษตรหมู่บ้านจุกพากรณ์พัฒนา 9 จำกัด พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ที่เข้า มาเที่ยวในหมู่บ้านจุกพากรณ์พัฒนามีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศมาเลเซีย และมีจุดมุ่งหมายการท่องเที่ยว เพื่อชื่นชมธรรมชาติทะเลสาบและป่าสาละ-บาลา ซึ่งผลจากการศึกษาพบว่าสหกรณ์มีจุดแข็งด้านสมาชิก มีความพร้อมต่อการพัฒนาสหกรณ์และมีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวในหมู่บ้านจุกพากรณ์พัฒนา 9 แต่ยังคงขาดประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการ ความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยเสริมด้านการท่องเที่ยว และยังมีอุปสรรคเรื่องสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ การคมนาคม การติดต่อสื่อสาร แต่มีโอกาสนักท่องเที่ยวให้การสนับสนุนการท่องเที่ยว ส่งเสริมสร้างงานสร้าง อาชีพให้กับสมาชิกและคนในชุมชน รวมทั้งการสนับสนุนงบประมาณต่างๆ เพื่อการพัฒนาการ ท่องเที่ยว สำหรับแนวทางการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของสหกรณ์การเกษตรหมู่บ้านจุกพากรณ์พัฒนา 9 จำกัด จังหวัดยะลา เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ในการร่วมเสนอ

แนวทางการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบในแต่ละด้าน ประกอบด้วย ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านคมนาคม ด้านสถานที่พัก ด้านบริการนำเที่ยว ด้านอาหาร ด้านสินค้าพื้นเมือง/ของที่ระลึก ด้านมาตรการรักษาความปลอดภัย และวางกระบวนการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยว โดยเริ่มจากการวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ และการควบคุม เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปตามแผนงานที่กำหนด ภายใต้อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์ สิ่งสำคัญ คือ การประชาสัมพันธ์ การท่องเที่ยวให้ชัดเจนถูกต้อง ภายใต้การมาตรฐานการบริการที่ดีและบริการที่เป็นธรรม รวมทั้งการมีน้ำใจของคนในท้องถิ่นจะเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวมีระยะเวลาท่องเที่ยวในหมู่บ้านยาวนานเพิ่มขึ้น ซึ่งจะสามารเพิ่มปริมาณธุรกิจ ช่วยเสริมสร้างเศรษฐกิจของชุมชน นำพาสังคมสู่ความอยู่ดีมีสุข

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาแนวทางการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาได้กำหนดวิธีการดำเนินการศึกษาตาม ขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ประกอบด้วย

1) ประชากร ได้แก่ จำนวนนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ทั้งหมด ในช่วงเดือน มกราคม ถึงเดือน มีนาคม 2559 ซึ่งไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ประมาณสัปดาห์ละ 10-20 คน ขึ้นอยู่กับช่วงเทศกาลหรือวันหยุดนักขัตฤกษ์

2) กลุ่มตัวอย่าง เป็นการกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยเจาะจงนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ในช่วงเดือน มกราคม ถึงเดือน มีนาคม 2559 จำนวน 50 คน

1.1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ทั้งหมด ประกอบด้วย

1) ประชากร ได้แก่ สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ทั้งหมด จำนวน 98 คน และผู้นำชุมชนในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ องค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) กลุ่มตัวอย่าง เป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง รวมจำนวน 50 คน ประกอบด้วย

- (1) สมาชิกชั้นนำของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง
- (2) ผู้นำชุมชน
- (3) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ประจำสำนักงานสหกรณ์จังหวัดยะลา
- (4) เจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ องค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งเป็น 2 เครื่องมือ คือ การใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์ มีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 การใช้แบบสอบถาม (Questionnaire)

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมกับการศึกษาครั้งนี้แบ่งเป็น 3 ตอน มีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายปิด (Close – ended Question) และคำถามแบบปลายเปิด (Open – ended Question) ที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดการศึกษา ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 11 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ รายได้ ภูมิลำเนา ช่วงเวลาการท่องเที่ยว ระยะเวลาการท่องเที่ยว แหล่งข้อมูลการท่องเที่ยว จุดมุ่งหมายการท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว มีลักษณะเป็นข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ ซึ่งกำหนดไว้ 5 ระดับ ตามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของลิเคอร์ต (Likert) มีความหมาย ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
- ระดับ 4 หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
- ระดับ 3 หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
- ระดับ 2 หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
- ระดับ 1 หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว
เป็นคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถาม แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม ได้อย่างอิสระ

2.1.2 การสัมภาษณ์

เป็นการสัมภาษณ์จากการจัดเวทีกระบวนการมีส่วนร่วมกับการประชุม ระดมสมองของผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ได้แก่ สมาชิก กลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ เจ้าหน้าที่จากหน่วยงาน ภาครัฐอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

- 1) สักยภาพของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง โดยการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในการดำเนินธุรกิจ
- 2) วิเคราะห์ ปัญหา อุปสรรค และเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการ ธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.2.1 แบบสอบถาม การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม ดำเนินการตาม ขั้นตอน ดังนี้

- 1) ศึกษารายละเอียด แนวคิด เกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาจากเอกสาร ตำรา และ ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีผู้ศึกษาไว้แล้ว เพื่อนำมาปรับปรุงใช้เป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ
- 2) สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหา และวัตถุประสงค์ของ การศึกษา แล้วนำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบและแก้ไขตามคำแนะนำ
- 3) นำเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อพิจารณา ความถูกต้องสมบูรณ์ของเนื้อหา ตรวจสอบ เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา และหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแต่ละข้อแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำเพื่อให้มีคุณภาพ
- 4) นำแบบสอบถามที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try – Out) กับ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 30 ชุด เพื่อหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่มีความเชื่อมั่น และปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่อง ค่า Reliability ($\alpha = 0.898$)
- 5) นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว เสนอให้อาจารย์ที่ ปรึกษาพิจารณาความถูกต้องเหมาะสมอีกครั้งหนึ่ง
- 6) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับ กลุ่มตัวอย่างจริง เพื่อทำการศึกษาต่อไป

2.2.2 การสัมภาษณ์ เป็นการสัมภาษณ์ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง จากการจัดเวทีกระบวนการมีส่วนร่วม มีวิธีการดังนี้

- 1) ศึกษา และรวบรวมข้อมูล กลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง
- 2) สำรวจพื้นที่ และรวบรวมข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง
- 3) ประสานคณะกรรมการกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง และหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าอิสระ และขอความอนุเคราะห์ร่วมประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นแนวทางการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง
- 4) จัดเวทีกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค และเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data)

เป็นการรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง และจากการจัดเวทีกระบวนการมีส่วนร่วมระดมความคิดของผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง เกี่ยวกับศักยภาพของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

3.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data)

เป็นข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารเกี่ยวกับกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ข้อมูลบริบทการท่องเที่ยว ข้อมูลด้านแนวคิดด้านการสหกรณ์ การบริหารจัดการธุรกิจ และข้อมูลที่ได้จากการรวบรวม ด้วยการตรวจสอบเอกสาร แนวคิดต่างๆ และผลงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบในการศึกษา

ผู้วิจัยจะนำข้อมูลทั้ง 2 ส่วน ที่ได้ ทั้งข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิ มาเรียบเรียงเพื่อจัดหมวดหมู่ ทำการตรวจสอบ และวิเคราะห์ข้อมูลเป็นลำดับต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษา ด้วยการจำแนกประเด็นการวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวการศึกษาที่ตั้งไว้ โดยใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ได้จากการรวบรวมจากเอกสารและการสัมภาษณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบกับแนวคิดทฤษฎีของแนวทางการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ซึ่งจะสามารถในการอธิบายผลการวิจัย ดังนี้

4.1 แบบสอบถาม

4.1.1 ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว ที่เข้ามาเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)(ชูศรี วงศ์รัตน์, 2541 : 165) แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง

4.1.2 ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean : \bar{X}) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้เกณฑ์การแปลผลของ ชูศรี วงศ์รัตน์ (2541: 75) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.1.3 ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency) และนำเสนอแบบเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย

4.2 ระดมสมอง

เพื่อศึกษาศักยภาพการดำเนินงาน ปัญหา และอุปสรรค ของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง และปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง โดยการสัมภาษณ์และจัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และจัดประชุมเพื่อระดมความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด นำมาพิจารณาร่วมกับข้อมูลที่เป็นผลสรุปจากแบบสอบถามของนักท่องเที่ยว สามารถนำมาเป็นข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง โดยการวิเคราะห์ และบรรยายเชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง แนวทางการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง จังหวัดยะลา ผู้ศึกษาได้ดำเนินการศึกษาโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา

1. ศักยภาพการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง
2. จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง
3. แนวทางการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

1. ศักยภาพการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

ศักยภาพการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตงประกอบด้วย การวิเคราะห์ศักยภาพในมุมมองของนักท่องเที่ยวที่ใช้แบบสอบถาม และการวิเคราะห์ศักยภาพจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง โดยการสัมภาษณ์และการประชุมระดมสมอง ผลการศึกษาศักยภาพการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง มีดังนี้

การวิเคราะห์ศักยภาพโดยนักท่องเที่ยว จากการใช้แบบสอบถามสำรวจความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ที่เข้ามาเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ช่วงเดือน มกราคม – มีนาคม 2559 จำนวน 50 คน ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอนคือ 1) ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว 2) ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และ 3) ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะอื่นๆ สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1.1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง จำนวน 50 คน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ/สถานะ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ภูมิลำเนา ช่วงเวลา ในการท่องเที่ยว ระยะเวลาในการท่องเที่ยว การรับทราบแหล่งข้อมูลการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว จุดมุ่งหมายในการท่องเที่ยว สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของ

(n=50)

ข้อมูลทั่วไป เพศ อายุ สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	30	60.00
หญิง	20	40.00
อายุ		
21 – 30 ปี	6	12.00
31 – 40 ปี	9	18.00
41 – 50 ปี	17	34.00
51 – 60 ปี	11	22.00
61 ปีขึ้นไป	7	14.00
สถานภาพ		
โสด	10	20.00
สมรส	35	70.00
หม้าย	5	10.00

จากการศึกษา โดยเก็บข้อมูลแบบสอบถามทั้งหมด 50 ราย พบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 60) มีอายุอยู่ในช่วง 41-51 ปี (ร้อยละ 34) รองลงมา คือ ช่วงอายุ 51-60 ปี (ร้อยละ 22) และ ช่วงอายุ 31-40 ปี (ร้อยละ 18) ช่วงอายุ 61 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 14) และช่วงอายุ 21-30 ปี (ร้อยละ 12) ตามลำดับ ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส (ร้อยละ 70) สถานโสด (ร้อยละ 20) และหม้าย (ร้อยละ 10)

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลด้านการศึกษาของนักท่องเที่ยว

(n=50)

ด้านระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
มัธยมศึกษาตอนต้น	4	8.00
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	8	16.00
อนุปริญญา/ปวส.	8	16.00
ปริญญาตรี	28	56.00
สูงกว่าปริญญาตรี	2	4.00

จากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มีการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 56) รองลงมา คือ ระดับ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. และ อนุปริญญา/ปวส. (ร้อยละ 16) มัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 8) และสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 4) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 ข้อมูลด้านอาชีพของนักท่องเที่ยว

(n=50)		
ด้านอาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
นักเรียน/นักศึกษา	4	8.00
ข้าราชการ /พนักงานของรัฐ /รัฐวิสาหกิจ	11	22.00
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	16	32.00
ลูกจ้าง/ พนักงานบริษัทเอกชน	13	26.00
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	6	12.00

จากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจส่วนตัว (ร้อยละ 32) รองลงมา คือ อาชีพลูกจ้างหรือพนักงานเอกชน (ร้อยละ 26) พนักงานราชการหรือพนักงานของรัฐ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ร้อยละ 22) พ่อบ้านหรือแม่บ้าน (ร้อยละ 12) และ นักเรียนหรือนักศึกษา (ร้อยละ 8) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4 ข้อมูลด้านรายได้ของนักท่องเที่ยว

(n=50)		
ด้านรายได้เฉลี่ยต่อเดือน	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีรายได้	4	8.00
ต่ำกว่า 10,000 บาท	3	6.00
10,000 - 20,000 บาท	8	16.00
20,001 – 30,000 บาท	13	26.00
30,001 – 40,000 บาท	12	24.00
40,001 – 50,000 บาท	5	10.00
50,001 บาทขึ้นไป	7	14.00

จากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 20,001-30,000 บาท (ร้อยละ 26) รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 30,001-40,000 บาท (ร้อยละ 24) มีรายได้เฉลี่ย เดือนละ 10,000-20,000 บาท (ร้อยละ 16) มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 50,001 บาทขึ้นไป (ร้อยละ 14) มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 40,001-50,000 บาท (ร้อยละ 10) ไม่มีรายได้ (ร้อยละ 8) และมีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 10,000 บาท (ร้อยละ 6) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 ข้อมูลด้านภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว

(n=50)		
ภูมิลำเนาในต่างประเทศ	จำนวน	ร้อยละ
ประเทศมาเลเซีย	14	28.00
ประเทศสิงคโปร์	12	24.00
สาธารณรัฐประชาชนจีน	7	14.00
ประเทศอื่นๆ ได้แก่ ประเทศสวีตเซอร์แลนด์	1	2.00
รวม	34	68.00
ภูมิลำเนาในประเทศไทย		
จังหวัดยะลา	10	20.00
ภาคใต้ (ยกเว้นจังหวัดยะลา)	5	10.00
ภาคกลาง	1	2.00
รวม	16	32.00

จากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาในต่างประเทศ (ร้อยละ 68) ได้แก่ ประเทศมาเลเซีย (ร้อยละ 28) จากประเทศสิงคโปร์ (ร้อยละ 24) สาธารณรัฐประชาชนจีน (ร้อยละ 14) และประเทศสวีตเซอร์แลนด์ (ร้อยละ 2) สำหรับนักท่องเที่ยวในประเทศไทยส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดยะลา (ร้อยละ 20) รองลงมา คือ จังหวัดทางภาคใต้ (ยกเว้นจังหวัดยะลา) ร้อยละ 10) และภาคกลาง (ร้อยละ 2) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.6 ข้อมูลด้านช่วงเวลาในการท่องเที่ยว

(n=50)

ช่วงเวลาการเดินทางท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
วันธรรมดา (วันราชการทำงาน)	2	4.00
วันเสาร์-อาทิตย์	6	12.00
วันหยุดนักขัตฤกษ์	19	38.00
ช่วงปิดเทอม	5	10.00
วันลาพักร้อน	18	36.00

จากการศึกษาพบว่า ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ส่วนใหญ่เป็นช่วงวันหยุดนักขัตฤกษ์ (ร้อยละ 38) รองลงมาคือ ช่วงวันลาพักร้อน (ร้อยละ 36) ช่วงวันเสาร์-อาทิตย์ (ร้อยละ 12) ช่วงปิดเทอม (ร้อยละ 10) และช่วงวันธรรมดา (วันทำงานราชการ) (ร้อยละ 4) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 ระยะเวลาในการท่องเที่ยว

(n=50)

ระยะเวลาการท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
2 - 3 วัน	31	62.00
3 - 4 วัน	18	36.00
7 วันขึ้นไป	1	2.00

จากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ส่วนใหญ่ท่องเที่ยว 2-3 วัน (ร้อยละ 62) รองลงมา คือ 3-4 วัน (ร้อยละ 36) และ 7 วันขึ้นไป (ร้อยละ 2) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.8 การรับทราบแหล่งข้อมูลการท่องเที่ยว

(n=50)		
ด้านแหล่งข้อมูลการท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
เพื่อน/ญาติ/คนรู้จัก	41	82.00
หนังสือพิมพ์/นิตยสาร	3	6.00
วิทยุ/โทรทัศน์	8	16.00
บริษัทนำเที่ยว	20	40.00
อินเทอร์เน็ต	12	24.00

จากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ส่วนใหญ่ รับทราบแหล่งข้อมูลการท่องเที่ยวจาก เพื่อนหรือญาติหรือคนรู้จัก (ร้อยละ 82) รองลงมา คือ รับทราบแหล่งข้อมูลท่องเที่ยวจากบริษัทนำเที่ยว (ร้อยละ 40) จากอินเทอร์เน็ต (ร้อยละ 24) จากวิทยุหรือโทรทัศน์ (ร้อยละ 16) และจากหนังสือพิมพ์หรือนิตยสาร (ร้อยละ 6) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 จุดมุ่งหมายในการท่องเที่ยว

(n=50)		
ด้านจุดมุ่งหมายในการท่องเที่ยว	จำนวน	ร้อยละ
เยี่ยมชมเยือนญาติมิตร	34	68.00
ชมและศึกษาประวัติศาสตร์โบราณคดี	41	82.00
ชมทะเลสาบฮาลาบาลา ป่าฮาลาบาลา	50	100.00
พักผ่อนในช่วงวันหยุด	12	24.00
อื่นๆ ได้แก่ ประชุม สัมมนา	2	4.00

จากการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ส่วนใหญ่ มีจุดมุ่งหมายเพื่อชมทะเลสาบฮาลาบาลา และป่าฮาลาบาลา (ร้อยละ 100) และยังมีจุดมุ่งหมายรองลงมา คือ ชมและศึกษาประวัติศาสตร์โบราณคดี (ร้อยละ 82) เยี่ยมเยือนญาติมิตร (ร้อยละ 68) พักผ่อนในช่วงวันหยุด (ร้อยละ 24) อื่นๆ ได้แก่ ประชุม สัมมนา (ร้อยละ 4)

1.2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง จำนวน 50 คน ในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านการคมนาคม ด้านสถานที่พัก ด้านอาหาร ด้านบริการนำเที่ยว ด้านสินค้าพื้นเมืองหรือของที่ระลึก ด้านมาตรการรักษาความปลอดภัย และด้านความเป็นมิตรของผู้คนในท้องถิ่น ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอได้ดังนี้

ตารางที่ 4.10 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านแหล่งท่องเที่ยว

(n=50)			
ด้านแหล่งท่องเที่ยว	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
บรรยากาศดี มีความสวยงาม	4.68	0.47	มากที่สุด
มีความสะอาด/มีความเป็นระเบียบ	2.76	0.69	ปานกลาง
มีแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งอยู่ใกล้เคียงกัน	3.36	0.56	ปานกลาง
มีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานเพียงพอ	2.54	0.61	ปานกลาง
มีคุณค่าดึงดูดใจให้มาท่องเที่ยว	4.74	0.44	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	3.62	0.55	มาก

จากผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง โดยเฉลี่ยแล้วมีความพึงพอใจด้านแหล่งท่องเที่ยวในระดับมาก ($\bar{X} = 3.62$) แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ต่อการมีคุณค่าดึงดูดใจให้มาท่องเที่ยว ($\bar{X} = 4.74$) และบรรยากาศดี มีความสวยงาม ($\bar{X} = 4.68$) มีความพึงพอใจในระดับปานกลางในด้านที่มีแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งอยู่ใกล้เคียงกัน ($\bar{X} = 3.36$) แหล่งท่องเที่ยวมีความสะอาด มีความเป็นระเบียบ ($\bar{X} = 2.76$) และแหล่งท่องเที่ยวมีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานเพียงพอ ($\bar{X} = 2.54$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านการคมนาคม

(n=50)			
ความพึงพอใจด้านการคมนาคม	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
เส้นทางการคมนาคมทางบก (รถยนต์) มีความสะดวก	3.38	0.64	ปานกลาง
เส้นทางการคมนาคมทางบก (รถยนต์) มีความปลอดภัย	2.70	0.79	ปานกลาง

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

(n=50)			
ความพึงพอใจด้านการคมนาคม	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
เส้นทางการคมนาคมทางน้ำ (เรือ) มีความสะดวก	3.94	0.47	มาก
เส้นทางการคมนาคมทางน้ำ (เรือ) มีความปลอดภัย	3.70	0.58	มาก
มีป้ายบอกเส้นทางชัดเจนและมีรายละเอียดเพียงพอ	1.82	0.69	น้อย
เฉลี่ยรวม	3.12	0.63	ปานกลาง

จากผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง โดยเฉลี่ย มีความพึงพอใจด้านการคมนาคมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.12$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากต่อเส้นทางคมนาคมทางน้ำ (เรือ) ($\bar{X} = 3.94$) และเห็นว่าเส้นทางคมนาคมทางน้ำ (เรือ) ว่าจะมีความปลอดภัย ($\bar{X} = 3.70$) มีความพึงพอใจในระดับปานกลางต่อเส้นทางคมนาคมทางบก (รถยนต์) ($\bar{X} = 3.38$) และเห็นว่าเส้นทางคมนาคมทางบก (รถยนต์) ว่าจะมีความปลอดภัย ($\bar{X} = 2.76$) อยู่ในระดับปานกลาง มีความพึงพอใจในระดับน้อยด้านการมีป้ายบอกเส้นทางชัดเจนและมีรายละเอียดเพียงพอ ($\bar{X} = 1.82$)

ตารางที่ 4.12 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านสถานที่พัก

(n=50)			
ความพึงพอใจด้านสถานที่พัก	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
มีบริการที่พักเพียงพอ	2.88	0.79	ปานกลาง
มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ	2.20	0.67	น้อย
มีความสวยงามและสะอาด	2.26	0.66	น้อย
มีความปลอดภัย	3.18	0.56	ปานกลาง
ราคาที่พักมีความเหมาะสม	3.40	0.67	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	2.78	0.67	ปานกลาง

จากผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง โดยเฉลี่ยแล้วมีความพึงพอใจด้านสถานที่พักในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$) เมื่อพิจารณารายข้อ

พบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากต่อราคาสถานที่พักที่มีความเหมาะสม ($\bar{X}=3.40$) สถานที่พักมีความปลอดภัย ($\bar{X}=3.18$) และมีบริการที่พักรเพียง ($\bar{X}=2.88$) มีความพึงพอใจในระดับน้อยต่อสถานที่พักด้านความสวยงามและสะอาด ($\bar{X}=2.26$) และมีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ($\bar{X}=2.20$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านอาหาร

(n=50)

ความพึงพอใจด้านอาหาร	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
มีบริการอาหารเพียงพอ	3.54	0.58	มาก
มีอาหารให้เลือกหลากหลาย	3.16	0.71	ปานกลาง
ราคาอาหารมีความเหมาะสม	3.52	0.54	มาก
อาหารมีความสะอาดถูกหลักอนามัย	3.58	0.57	มาก
มีอาหารประจำท้องถิ่นหากินได้ยาก (เป็นเอกลักษณ์)	3.94	0.74	มาก
เฉลี่ยรวม	3.55	0.63	มาก

จากผลการศึกษาพบว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง โดยเฉลี่ยแล้วมีความพึงพอใจด้านอาหารในระดับมาก ($\bar{X}=3.55$) แต่เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากต่ออาหารประจำท้องถิ่นหากินได้ยาก (เป็นเอกลักษณ์) ($\bar{X}=3.94$) อาหารมีความสะอาดถูกหลักอนามัย ($\bar{X}=3.58$) มีบริการอาหารเพียงพอ ($\bar{X}=3.54$) ราคาอาหารมีความเหมาะสม ($\bar{X}=3.52$) และมีความพึงพอใจในระดับปานกลางต่อการมีอาหารให้เลือกหลากหลาย ($\bar{X}=3.16$)

ตารางที่ 4.14 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านบริการนำเที่ยว

(n=50)

ด้านบริการนำเที่ยว	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
มีบริการนำเที่ยวในหมู่บ้านและพื้นที่ใกล้เคียงเพียงพอ	3.80	0.50	มาก
มีการจัดเส้นทางและระยะเวลาเที่ยวที่เหมาะสม	3.80	0.53	มาก
มีมัคคุเทศก์นำเที่ยวเพียงพอ	3.64	0.63	มาก

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

(n=50)			
ด้านบริการนำเที่ยว	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
มัคคุเทศก์มีความรู้เรื่องแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างดี	4.46	0.73	มาก
มัคคุเทศก์มีอัธยาศัยดี / บริการประทับใจ	4.40	0.70	มาก
เฉลี่ยรวม	4.02	0.62	มาก

จากผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง โดยเฉลี่ยแล้วมีความพึงพอใจด้านบริการนำเที่ยวในระดับมาก ($\bar{X} = 4.02$)

ตารางที่ 4.15 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านสินค้าพื้นเมือง/ของที่ระลึก

(n=50)			
ความพึงพอใจด้านสินค้าพื้นเมือง/ของที่ระลึก	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
มีสินค้าให้เลือกหลากหลาย	1.10	0.36	น้อยที่สุด
สินค้าดีมีคุณภาพ	1.50	0.51	น้อยที่สุด
สินค้านี้มีราคาที่เหมาะสม	1.56	0.54	น้อย
สินค้านี้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว	1.38	0.53	น้อยที่สุด
สินค้านี้มีบรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม/แข็งแรงและเหมาะสม	1.12	0.39	น้อยที่สุด
เฉลี่ยรวม	1.33	0.47	น้อยที่สุด

จากผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง โดยเฉลี่ยแล้วมีความพึงพอใจสินค้าพื้นเมือง/ของที่ระลึก ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.33$) โดยมีความพึงพอใจระดับน้อยในเรื่องของสินค้านี้มีราคาที่เหมาะสม ($\bar{X} = 1.56$)

ตารางที่ 4.16 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านมาตรการรักษาความปลอดภัย

(n=50)

ความพึงพอใจ	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ด้านมาตรการรักษาความปลอดภัย			
มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเพียงพอ	3.52	0.61	มาก
มีความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่	3.32	0.55	ปานกลาง
มีมาตรการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวเพียงพอ	3.40	0.61	ปานกลาง
เจ้าหน้าที่มีอัธยาศัยดี/บริการประทับใจ	3.84	0.62	มาก
เฉลี่ยรวม	2.87	0.48	ปานกลาง

จากผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง โดยเฉลี่ยแล้วมีความพึงพอใจด้านมาตรการรักษาความปลอดภัย ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.87$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก ด้านเจ้าหน้าที่มีอัธยาศัยดี/บริการประทับใจ ($\bar{X} = 3.84$) มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเพียงพอ ($\bar{X} = 3.52$) และมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ด้านมาตรการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวเพียงพอ ($\bar{X} = 3.40$) ด้านความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ ($\bar{X} = 3.32$) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวด้านความเป็นมิตรของผู้คนในท้องถิ่น

(n=50)

ความพึงพอใจด้านความเป็นมิตรของผู้คนในท้องถิ่น	\bar{X}	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
ประชาชนในท้องถิ่นมีอัธยาศัยดี	4.70	0.51	มากที่สุด
ประชาชนในท้องถิ่นมีน้ำใจดี	4.68	0.55	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.69	0.53	มากที่สุด

จากผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง โดยเฉลี่ยแล้วมีความพึงพอใจด้านความเป็นมิตรของผู้คนในท้องถิ่น ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$)

1.3 ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ของนักท่องเที่ยว

จากการรวบรวมแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง จำนวน 50 คน มีผู้ตอบแบบสอบถามแบบปลายเปิด จำนวน 34 คน ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการมาท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง สรุปผลได้ดังนี้

ตารางที่ 4.18 ปัญหา อุปสรรคของนักท่องเที่ยว

(n=50)		
ปัญหา อุปสรรค	จำนวน	ร้อยละ
1. สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้	14	41.18
2. การติดต่อสื่อสาร เช่น สัญญาณโทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต	8	23.53
3. ที่พักไม่สวยงามและไม่สะอาด	4	11.76
4. ไม่มีป้ายบอกเส้นทางการเดินทางเข้าหมู่บ้านที่ชัดเจน	2	5.88
5. ไม่มีรถประจำทางเข้าถึงหมู่บ้าน	1	2.94
6. ค่าจ้างเหมาเรือต่อเที่ยวมีราคาค่อนข้างแพง	1	2.94
7. การเดินทางเข้าหมู่บ้านค่อนข้างไกล	1	2.94
8. มีขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว ทำให้ดูไม่สะอาด และไม่เป็นการอนุรักษ์ธรรมชาติ	1	2.94
9. ที่พักไม่เพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวปริมาณมาก	1	2.94
10. อาหารมีราคาแพง และมีอาหารให้เลือกน้อย	1	2.94

จากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง จำนวน 34 คน ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการมาท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ว่ามีปัญหาในเรื่องสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ร้อยละ 41.18) การติดต่อสื่อสาร (ร้อยละ 23.55) ที่พักไม่มีความสวยงามและไม่สะอาด (ร้อยละ 11.76) ไม่มีป้ายบอกเส้นทางการเดินทางเข้าหมู่บ้านที่ชัดเจน (ร้อยละ 5.88) และปัญหา อุปสรรคอื่นๆ ได้แก่ ไม่มีรถประจำทางเข้าถึงหมู่บ้าน ค่าจ้างเหมาเรือต่อเที่ยวมีราคาค่อนข้างแพง มีขยะมูลฝอยในแหล่งท่องเที่ยว ทำให้ดูไม่สะอาดและไม่เป็นการอนุรักษ์ธรรมชาติ การเดินทางเข้าหมู่บ้านค่อนข้างไกล ที่พักไม่เพียงพอสำหรับนักท่องเที่ยวในปริมาณมาก อาหารมีราคาแพงและมีอาหารให้เลือกน้อย (ร้อยละ 2.94)

ตารางที่ 4.19 ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว

(n=50)

ข้อเสนอแนะ	จำนวน	ร้อยละ
1. ควรมีบริการหรือให้เช่าจักรยานเสือภูเขา อุปกรณ์ตกปลา กล้องส่องทางไกล เต็นท์สนาม ฯลฯ	6	17.65
2. ควรมีร้านสะดวกซื้อ จำหน่ายสินค้าที่จำเป็นแก่นักท่องเที่ยว	6	17.65
3. ควรมีร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง/ของที่ระลึก และมีสินค้าให้เลือกหลากหลาย	6	17.65
4. ควรจัดกิจกรรมท่องเที่ยวในหมู่บ้าน เช่น การปั่นจักรยาน ล่องเรือตกปลา ผจญภัยแบบต่างๆ การเล่นพื้นเมือง	4	11.76
5. ควรปรับปรุงสถานที่พักให้สะอาด ทำความสะอาดทุกวัน	4	11.76
6. ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในห้องพัก เช่น ที่แขวนเสื้อผ้า พ้าม่านปิดหน้าต่างให้มีฉูด เครื่องปรับอากาศ ตู้เย็น	3	8.82
7. ควรส่งเสริม ปลุกจิตสำนึก การอนุรักษ์ธรรมชาติ เช่น ไม่ทิ้งขยะเกลื่อนกลาด ไม่ทำลายธรรมชาติ ให้กับคนในชุมชน และนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในหมู่บ้าน	1	2.94
8. ควรมีบริการน้ำดื่ม อาหารว่างบริการ ขณะเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ และบริการรถขยะให้นักท่องเที่ยวด้วย	1	2.94
9. ควรมีจุดบริการ/ขาย กาแฟ เครื่องดื่ม อาหารว่างให้กับนักท่องเที่ยว	1	2.94
10. ควรจัดกิจกรรมทำบุญให้วีระชนทุกปี ในลักษณะของงานเทศกาลประจำปี	1	2.94
11. ควรมีป้ายบอกเส้นทางจุดท่องเที่ยว บริการต่างๆ ของหมู่บ้าน ให้ชัดเจน และควรทำเป็นภาษาอังกฤษประกอบด้วย	1	2.94
12. พิพิธภัณฑ์มีคำบรรยายส่วนใหญ่เป็นภาษาจีน ควรมีบรรยายเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษด้วย	1	2.94

นักท่องเที่ยวได้เสนอแนะให้มีบริการหรือให้เช่าจักรยานเสือภูเขา อุปกรณ์ตกปลา กล้องส่องทางไกล เต็นท์สนาม, ควรมีร้านสะดวกซื้อ จำหน่ายสินค้าที่จำเป็นแก่นักท่องเที่ยว และ ควรมีร้านจำหน่ายสินค้าพื้นเมือง/ของที่ระลึกและมีสินค้าให้เลือกหลากหลาย (ร้อยละ 17.65)

ควรจัดให้มีกิจกรรมท่องเที่ยวในหมู่บ้าน เช่น การปั่นจักรยาน ล่องเรือตกปลา ผจญภัยแบบต่างๆ การละเล่นพื้นเมือง ปรับปรุงสถานที่พักให้สะอาด ทำความสะอาดทุกวัน และให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในห้องพัก เช่น ที่แขวนเสื้อผ้า ฝ้าม่านปิดหน้าต่างให้ปิดมิดชิด เครื่องปรับอากาศ ตู้เย็น (ร้อยละ 11.76) ควรส่งเสริมปลูกจิตสำนึก การอนุรักษ์ธรรมชาติให้กับคนในชุมชนและนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในหมู่บ้าน เช่น ไม่ทิ้งขยะเกลื่อนกลาด ไม่ทำลายธรรมชาติ, ควรมีบริการน้ำดื่ม อาหารว่างบริการ ขณะเที่ยวชมสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ และบริการดูขงขะให้นักท่องเที่ยวด้วย ควรมีจุดบริการ/ขาย กาแฟ เครื่องดื่ม อาหารว่างให้กับนักท่องเที่ยว ควรจัดกิจกรรมทำบุญให้วีระชนทุกปีในลักษณะของงานเทศกาลประจำปี ควรมีป้ายบอกเส้นทางจุดท่องเที่ยว บริการต่างๆ ของหมู่บ้านให้ชัดเจน และควรทำเป็นภาษาอังกฤษประกอบด้วย ในส่วนของพิพิธภัณฑ์ส่วนใหญ่มีคำบรรยายเป็นภาษาจีน ควรมีคำบรรยายเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (ร้อยละ 2.94)

2. จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

การวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง จากเวทีกระบวนการมีส่วนร่วม เป็นการระดมความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้องในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคต่างๆ ในการท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง และเพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง รวมทั้งปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ซึ่งสามารถสรุปผลการศึกษา ได้ดังนี้

2.1 ขั้นตอนการเตรียมการก่อนการจัดเวทีกระบวนการมีส่วนร่วม

2.1.1 ผู้วิจัยได้ศึกษา ข้อมูลของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ศึกษาข้อมูล และสำรวจพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง และพื้นที่ใกล้เคียง วิเคราะห์ และสรุปแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง แล้วรวบรวมข้อมูลเพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดเวทีกระบวนการมีส่วนร่วม

2.1.2 ประสานขอความอนุเคราะห์จากประธานกรรมการกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ในการจัดเวทีกระบวนการมีส่วนร่วม ณ ที่ทำการกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง เพื่อระดมความคิดเห็นของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

- 1) ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 2 ตำบลตาดานะแมเราะ

- 2) ผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบลตาเนาะแมเราะ
- 3) สมาชิกชั้นนำและคณะกรรมการกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง
- 4) ผู้นำเที่ยว /มัคคุเทศก์ในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง
- 5) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดยะลา

2.2 ขั้นตอนการดำเนินการจัดเวทีกระบวนการมีส่วนร่วมเพื่อระดมความคิดของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับธุรกิจท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ผู้ศึกษาได้เริ่มสนทนา และให้ผู้เข้าร่วมเวที แลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยผู้ศึกษาได้จัดบันทึก และสรุปประเด็นสำคัญจากเวทีกระบวนการมีส่วนร่วม ได้ดังนี้

2.2.1 จุดแข็ง การจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง มีดังนี้

- 1) สมาชิกกลุ่มและคณะกรรมการดำเนินการกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง มีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง
- 2) สมาชิกและคณะกรรมการดำเนินการ สามารถพูดได้หลายภาษา ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาจีนกลาง ภาษามลายูท้องถิ่น โดยเฉพาะเลขานุการ มีทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี และมีความสามารถเป็นผู้นำเที่ยวหรือมัคคุเทศก์ชุมชนได้
- 3) คณะกรรมการดำเนินการ มีความกระตือรือร้น มีความสามัคคี เสียสละ และพร้อมอุทิศเวลาเพื่อการพัฒนา กลุ่ม และมีความสามารถในการประสานงานกับองค์กรหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี
- 4) สมาชิกกลุ่มและคณะกรรมการดำเนินการบางราย มีญาติ เพื่อน อาศัยในต่างประเทศ เช่น ประเทศมาเลเซีย สิงคโปร์ จีน สามารถประสานนักท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ได้ง่ายขึ้น

2.2.2 จุดอ่อน การจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง มีดังนี้

- 1) คณะกรรมการยังขาดประสบการณ์ และความรู้ความสามารถในการบริหารจัดการการท่องเที่ยว และสหกรณ์ไม่มีการจัดการฝ่ายจัดการ
- 2) กลุ่มมีเงินทุนหมุนเวียนน้อย ไม่เพียงพอต่อการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวแบบครบวงจร ต้องอาศัยความช่วยเหลือจากองค์กร หรือหน่วยงานภาครัฐสนับสนุนงบประมาณ
- 3) ขาดการบูรณาการการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวระหว่างสมาชิกและชุมชน เป็นลักษณะต่างคนต่างทำ
- 4) ขาดแคลนเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการดำเนินธุรกิจ เช่น คอมพิวเตอร์ระบบอินเทอร์เน็ต ปัจจุบันต้องอาศัยอุปกรณ์ดังกล่าวจากคณะกรรมการ
- 5) สินค้าพื้นเมือง/ของที่ระลึก มีน้อย ไม่เป็นเอกลักษณ์ ไม่มีมาตรฐาน

6) การประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของกลุ่มไม่ต่อเนื่อง ทำให้สมาชิกไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอ จึงเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจน้อย

2.2.3 โอกาสการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง มีดังนี้

1) แผนแม่บทส่งเสริมการท่องเที่ยวจากเบตงสู่ทะเลสาบ ป่าฮาลา-บาลา 5 ปี จังหวัดยะลา (2556-2560) ซึ่งจังหวัดยะลา สนับสนุน ส่งเสริม การดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวรวมทั้งการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ เพื่อดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวอำเภอเบตงและทะเลสาบ และป่าฮาลา-บาลา ซึ่งสามารถขยายช่องทางการให้บริการการท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตงโดยเชื่อมต่อกับจุดท่องเที่ยวต่างๆ

2) หน่วยงานภาครัฐ องค์กรต่างๆ ให้การสนับสนุนการส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้ให้กับสมาชิกสหกรณ์และคนในชุมชน อย่างต่อเนื่อง

3) นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ (เชื้อสายจีน) ให้ความสนใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของหมู่บ้าน และท่องเที่ยวเชิงนิเวศในทะเลสาบ และป่า ฮาลา-บาลาม ซึ่งนักท่องเที่ยวดังกล่าว มีรายได้ดี มีกำลังซื้อสูง

4) หน่วยงานด้านความมั่นคง ได้แก่ ทหาร ตำรวจ และอาสาสมัครหมู่บ้าน พร้อมให้การสนับสนุนกำลังในด้านการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

2.2.4 อุปสรรคการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง มี ดังนี้

1) สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้นักท่องเที่ยวขาดความมั่นใจในความปลอดภัย และไม่กล้าเข้ามาท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิต ไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

2) ไม่มีรถประจำทางเข้าถึงกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง เนื่องจากมีเส้นทางไกล สถานการณ์ความไม่ปลอดภัยในพื้นที่ และจำนวนนักท่องเที่ยวไม่แน่นอน ทำให้ไม่มีผู้ประกอบการรายใดรับสัมปทานเส้นทางรถโดยสาร

3) กฎหมาย ขั้นตอน วิธีการ เกี่ยวกับการประกอบอาชีพมัคคุเทศก์ มีความยุ่งยาก ซับซ้อน และการรับรองจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงจะสามารถรับนักท่องเที่ยวต่างชาติเข้ามาในพื้นที่ จำเป็นต้องอาศัยมัคคุเทศก์จากภายนอก ทำให้มีต้นทุนสูงขึ้น

4) การติดต่อสื่อสารในพื้นที่กลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตงค่อนข้างยากลำบาก เนื่องจากเป็นสถานที่ที่อยู่ห่างไกลจากตัวเมืองจังหวัดยะลา และสัญญาณโทรศัพท์ในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง มีจุดเดียวที่สามารถเชื่อมต่อเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือระบบอินเทอร์เน็ต

5) ในกรณีที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในหมู่บ้านจำนวนมาก วัดอุทิศสำหรับประกอบอาหารให้กับนักท่องเที่ยวในพื้นที่ไม่เพียงพอ ต้องจัดซื้อ/จัดหาจากภายนอก

3. แนวทางการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

แนวทางการในการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ประกอบด้วยการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวของกลุ่ม การจัดการนักท่องเที่ยว/ลูกค้า และการจัดการกลุ่ม จากผลการประชุมระดมสมอง มีดังนี้

3.1 การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวของกลุ่ม

3.1.1 ด้านแหล่งท่องเที่ยว

1) อบรมและจัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้กับสมาชิก คณะกรรมการกลุ่ม คนในชุมชนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

2) จัดทำแผนการท่องเที่ยว กำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง เช่น การปั่นจักรยานเสือภูเขาริมทะเลสาบฮาลาบาลา การนั่งเรือชมทิวทัศน์ทะเลสาบและป่าฮาลา-บาลา กิจกรรมตกปลา การละเล่นพื้นเมือง การจัดกิจกรรมเคารพสักการะวีรชนโจรคอมมิวนิสต์มาลาซา เป็นต้น โดยเน้นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และวัฒนธรรมท้องถิ่น

3) เชื่อมต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวกับสถานที่ใกล้เคียงกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง เพื่อขอความร่วมมือในการจัดเส้นทางและกิจกรรมการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว ได้แก่

(1) ชุดหน่วยปฏิบัติการพิทักษ์ป่านามาภิไธย ส่วนป่าพระนามาภิไธย ส่วนที่ 2 (ป่าฮาลาบาลา) ที่ผิชอบและดูแลพื้นที่บริเวณป่าฮาลาบาลา ซึ่งมีระยะห่างจากกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ประมาณ 3 กิโลเมตร เดินทางโดยทางเรือ ใช้ระยะเวลาเดินทางจากหมู่บ้าน ประมาณ 0.30 นาที

(2) โครงการจุฬาภรณ์พัฒนา 7 จังหวัดยะลา ซึ่งมีสถานที่ท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่างๆ เช่น ทางเดินศึกษาธรรมชาติ แปลงรวบรวมพันธุ์ไม้ แปลงรวบรวมพันธุ์พืชวงศ์จิง เรือนเพาะชำพันธุ์ไม้กินได้ และมีกิจกรรมพายเรือคายัค การล่องแพในทะเลสาบและป่าฮาลา-บาลา ซึ่งอยู่ห่างจากกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ประมาณ 5 กิโลเมตร เดินทางทางรถยนต์ ใช้เวลาเดินทางจากกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ประมาณ 5-10 นาที

4) จัดกิจกรรมนันทนาการภาคกลางคืนแก่นักท่องเที่ยว เช่น การพบปะพูดคุย ร้องเพลง การละเล่นพื้นเมือง รวมถึงการแลกเปลี่ยนวิถีชีวิต วัฒนธรรมระหว่างประเทศ

3.1.2 ด้านสถานที่พัก

ให้สมาชิกปรับปรุงที่พัก (โฮมสเตย์) ของสมาชิก และเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ให้เป็นมาตรฐานการบริการในระดับสากล โดยสหกรณ์จ่ายค่าบริการให้กับสมาชิกในลักษณะการเหมาจ่ายเป็นรายวัน

3.1.3 ด้านการคมนาคม

จังหวัดยะลา มีแผนงาน/โครงการรองรับการปรับปรุงการคมนาคม และปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคต่างๆ ตามโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ทะเลสาบฮาลาบาลา ในปี 2558 เพื่อรองรับการท่องเที่ยวตาม โครงการ Unseen ทะเลสาบและป่าฮาลา-บาลา ของจังหวัดยะลา

3.1.4 ด้านอาหาร

- 1) ส่งเสริมอาชีพให้กับสมาชิก เช่น การเลี้ยงไก่เบตง การเลี้ยงปลา การปลูกผักปลอดสารพิษ เพื่อเป็นแหล่งวัตถุดิบในการนำมาประกอบอาหารให้กับนักท่องเที่ยว
- 2) จัดทำเมนูอาหาร โดยจะเน้นอาหารประจำท้องถิ่น และผลไม้ตามฤดูกาล เพื่อเสนอนักท่องเที่ยวหรือบริษัทนำเที่ยว และอาหารฮาลาลสำหรับนักท่องเที่ยวชาวมุสลิม
- 3) จัดจ้างสมาชิกเป็นผู้ประกอบอาหารให้นักท่องเที่ยว โดยสหกรณ์จ่ายค่าประกอบอาหารในลักษณะเหมาจ่าย ต่อคนต่อมื้อ
- 4) จัดหาสถานที่และก่อสร้างโรงประกอบอาหาร (โรงครัว) พร้อมอุปกรณ์สำหรับประกอบอาหาร โดยให้มีส่วนแยกครัวฮาลาล เพื่อความสะดวกในการประกอบอาหาร ความถูกต้องอนามัย และมาตรฐานฮาลาล โดยจะจัดทำโครงการเพื่อเสนอขอสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต่างๆ ต่อไป

3.1.5 ด้านสินค้าพื้นเมืองของที่ระลึก

- 1) ส่งเสริมการรวมกลุ่มสมาชิก เพื่อผลิตสินค้าพื้นเมืองหรืออาหารแปรรูปแล้วกลุ่มรวบรวมจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว เช่น กล้วยหินฉาบ ปลาส้ม ผลไม้แปรรูปตามฤดูกาล ฯลฯ ซึ่งเป็นการสร้างรายได้เพิ่มให้กับสมาชิกและคนในชุมชนด้วย
- 2) ประสานเครือข่ายกลุ่มอาชีพสหกรณ์ในจังหวัดยะลาและจังหวัดใกล้เคียง เพื่อจัดหาสินค้าพื้นเมืองมาจำหน่ายในลักษณะการฝากขาย เช่น เสื้อผ้าปาเต๊ะ เสื้อผ้าบาติก ผ้าคลุมผม อาหารทะเลแปรรูป ฯลฯ
- 3) สหกรณ์ดำเนินการส่งผลิตสินค้าของที่ระลึกที่เป็นเอกลักษณ์ โดยจัดทำสัญลักษณ์กลุ่มหรือโลโก้บนตัวสินค้า เช่น เสื้อยืด เสื้อโปโล หมวก ร่ม ถุงผ้าอเนกประสงค์ กางเกงขาสั้นสำหรับบริการนักท่องเที่ยวเล่นน้ำตก หรือล่องเรือ เป็นต้น

4) เสนอสินค้าของที่ระลึก ร่วมกับบริการนำเที่ยวแก่บริษัทนำเที่ยว หรือผู้ที่จะนำนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง เช่น เสนอราคาท่องเที่ยวพร้อมหมวก โดยบริษัทนำเที่ยวต้องจัดหานักท่องเที่ยว ครั้งละไม่ต่ำกว่า 30 คน สหกรณ์จะไม่คิดค่าหมวกเพิ่ม เป็นต้น

3.2 การจัดการกลุ่ม

3.2.1 การจัดการนักท่องเที่ยว

1) จัดทำแผนพับประชาสัมพันธ์การค้าเนินธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง โดยเน้นการประชาสัมพันธ์ผ่านกลุ่มคนและสื่อต่างๆ เช่น สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดยะลา สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดยะลา หน่วยงานราชการและองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง บริษัทนำเที่ยว และเครือข่ายสหกรณ์ อินเทอร์เน็ต วิทยุ โทรศัพท์ ฯลฯ

2) ระบุรายละเอียดการท่องเที่ยว รวมทั้งอัตราค่าบริการและภาพประกอบในด้านเส้นทางคมนาคม ด้านสถานที่พัก ด้านอาหาร ด้านบริการนำเที่ยว ด้านสินค้าพื้นเมือง/ของที่ระลึก มาตรการรักษาความปลอดภัย และกิจกรรมต่างๆ ในเอกสารการประชาสัมพันธ์ให้ชัดเจน เพื่อการรับทราบข้อมูลและการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว

3) จัดตั้งศูนย์ประสานงานการท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง สำหรับแจ้งข้อมูลหรือช่องทางติดต่อประสานงานแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สอบถามข้อมูลการท่องเที่ยวที่ชัดเจนและถูกต้อง

3.2.2 การบริการนักท่องเที่ยว

1) จัดให้มีมัคคุเทศก์ชุมชน โดยคัดเลือกสมาชิกกลุ่มหรือคนในชุมชนที่มีความรู้แหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มและสถานที่ใกล้เคียงเป็นอย่างดี รวมทั้งสามารถสื่อสารด้านภาษาจีน มลายู อังกฤษ ไทย (ขึ้นอยู่กับภาษาที่นักท่องเที่ยวใช้) ได้

2) ประสานสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดยะลา เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการออกเอกสารรับรองการประกอบอาชีพ ผู้นำเที่ยว/มัคคุเทศก์ชุมชน ให้กับผู้ที่ทำหน้าที่เป็นมัคคุเทศก์นำเที่ยวในชุมชนด้วย

3) กลุ่มจัดจ้างค่าบริการสำหรับมัคคุเทศก์ชุมชน ในลักษณะจ้างเหมาเป็นรายวัน หรือรายชั่วโมง ขึ้นอยู่กับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่บริการนักท่องเที่ยว

3.2.3 ด้านมาตรการรักษาความปลอดภัย

1) ประสานหน่วยงานด้านความมั่นคงในพื้นที่ แจ้งกำหนดการการเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว และขอความคุ้มครอง รักษาความปลอดภัยตามช่วงเวลาดังกล่าว

2) จัดเตรียมข้อมูลด้านการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานด้านความมั่นคง เพื่อใช้ในการประสานงาน เพื่อให้ผู้ที่รับผิดชอบนำเที่ยว และนักท่องเที่ยวได้ติดต่อประสานงาน กรณีต้องการขอความช่วยเหลือ

3.3 ทรัพยากรการจัดการของกลุ่ม

3.3.1 การวางแผน

เมื่อวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง แล้วนำผลจากการวิเคราะห์มากำหนดแผนงาน กิจกรรมต่างๆ เพื่อให้มีความสัมพันธ์กัน เป็นที่ต้องการของสมาชิก และเอื้อประโยชน์ต่อชุมชน ดังนี้

- 1) กำหนดระเบียบว่าด้วยการดำเนินธุรกิจบริการการท่องเที่ยว ของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง แล้วเสนอให้นายทะเบียนสหกรณ์
- 2) จัดทำแผนการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวเป็น 2 ระยะ ได้แก่
 - (1) แผนระยะสั้น ใช้เวลาดำเนินงาน 1-3 ปี
 - (2) แผนระยะปานกลาง 3-5 ปี
 - (3) กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ และกลยุทธ์ ที่มุ่งเน้นการสร้าง ความแตกต่างด้านประวัติศาสตร์ชุมชนและความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ

3.3.2 การจัดรูปองค์กร

- 1) กลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ดำเนินธุรกิจท่องเที่ยว โดยมีคณะกรรมการกลุ่ม จำนวน 7 คน เป็นผู้ควบคุมการดำเนินงานทั้งหมด ในระยะเริ่มแรกให้คณะกรรมการรับผิดชอบงานด้านฝ่ายจัดการกลุ่มก่อน เนื่องจากสหกรณ์มีเงินทุนหมุนเวียนที่จำกัด สำหรับการบริการด้านการท่องเที่ยวจะดำเนินการในลักษณะการจ้างเหมาบริการในแต่ละกิจกรรม เช่น ค่าบริการที่พัก ประกอบอาหาร นำเที่ยว เป็นต้น ฯลฯ
- 2) จัดทำคู่มือการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยว เพื่อเป็นแนวทางการในการบริหารจัดการให้กับคณะกรรมการและฝ่ายจัดการของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง
- 3) ในระยะเริ่มแรก ให้เหรียญกรับผิดชอบด้านการเงินของกลุ่ม โดยมีเลขานุการกลุ่มเป็นผู้จัดทำบัญชี จนกว่าจะจัดจ้างพนักงานบัญชี ซึ่งจะดำเนินการจัดจ้างใน ปีงบประมาณ พ.ศ.2559

3.3.3 การสั่งการ

- 1) คณะกรรมการดำเนินการกลุ่ม เป็นผู้บริหารจัดการธุรกิจการท่องเที่ยว
- 2) ให้ประธานและเลขานุการ จะเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงาน องค์กร ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

3) การประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์แต่ละเดือน ให้เลขานุการทำหน้าที่แจ้งหรือประสานสมาชิกชั้นนำ ผู้นำชุมชน ผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ และผู้แทนองค์กรต่างๆ เข้าร่วมประชุม เพื่อแสดงความคิดเห็น แนะนำ ส่งเสริม การดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวของสหกรณ์ให้มีศักยภาพและเกิดการพัฒนาลูกความสำเร็จ

4) ให้สมาชิกชั้นนำ แจ้งประสานสมาชิกและประชาชนในพื้นที่ ตามกลุ่มพื้นที่ที่รับผิดชอบ ให้ทราบถึงผลการดำเนินการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตงทุกๆ เดือน

3.3.4 การควบคุม

1) ประชุมคณะกรรมการดำเนินการกลุ่มเป็นประจำทุกเดือน เพื่อติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนงานหรือ กลยุทธ์ที่วางไว้ โดยจะทำการเปรียบเทียบผลงานกับแผนงานที่วางไว้ ปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ และทบทวน เพื่อแก้ไข ปรับปรุง ให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด

2) เมื่อสิ้นปีบัญชีของกลุ่ม คณะกรรมการดำเนินงานต้องนำผลงานเสนอที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี เพื่อให้สมาชิกรับทราบและร่วมแสดงความคิดเห็น หรือเสนอแนวคิด เพื่อให้การบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง มีศักยภาพเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และรองรับการเปลี่ยนแปลงทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง หรือปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อการค้าดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

3) จัดทำสถิตินักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบและประเมินผลการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

4) จัดทำตู้หรือกล่องแสดงความคิดเห็นในการมาท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง เพื่อนำข้อเสนอแนะ ปัญหา อุปสรรค ต่างๆ มาปรับปรุง แก้ไข การดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

3.3.5 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

1) ปัญหา อุปสรรค

(1) ด้านบุคลากร

1.1 สหกรณ์ไม่มีฝ่ายจัดการในการดำเนินงานด้านธุรกิจท่องเที่ยว

1.2 คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ขาดประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยว

1.3 สมาชิกขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับกลุ่ม

(2) ด้านเงินทุน สหกรณ์มีเงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวแบบครบวงจร

(3) ด้านวัสดุอุปกรณ์

1.1 ไม่มีวัสดุ อุปกรณ์สำนักงานที่เพียงพอต่อการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ ฯลฯ

1.2 ขาดแคลนอุปกรณ์สนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ เช่น เต้นท์สนาม เรือคายัค เรือแคนู แพ กอล์ฟส่องทางไกล ฯลฯ

(4) ด้านการบริหารจัดการ กลุ่มขาดการวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ และการควบคุมงานที่มีประสิทธิภาพ

2) ข้อเสนอแนะ

(1) ด้านบุคลากร

1.1 จัดประชุมคณะกรรมการดำเนินการกลุ่มอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

1.2 จัดอบรมให้ความรู้กับคณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ สมาชิกชั้นนำ และศึกษาดูงานด้านการท่องเที่ยวในแหล่งที่ประสบความสำเร็จ

1.3 จัดอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่มและคนในชุมชน เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(2) ด้านเงินทุน

1.1 ระดมหุ้น และระดมเงินฝาก จากสมาชิก เพื่อเป็นการเพิ่มเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานให้กับกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

1.2 ส่งเสริมการรวมกลุ่มสมาชิก เพื่ออาชีพเสริม เช่น การเลี้ยงไก่พันธุ์เบตง การเลี้ยงปลา ปลูกผักปลอดสารพิษ การแปรรูปผลไม้ตามฤดูกาล เป็นต้น เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกและส่งเสริมให้สมาชิกนำรายได้ฝากกับกลุ่ม

1.3 กลุ่มจัดทำสินค้าของที่ระลึก โดยสร้างตราสัญลักษณ์หรือโลโก้ให้เป็นเอกลักษณ์ เพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มปริมาณธุรกิจให้กับกลุ่มและสร้างความเป็นเอกลักษณ์

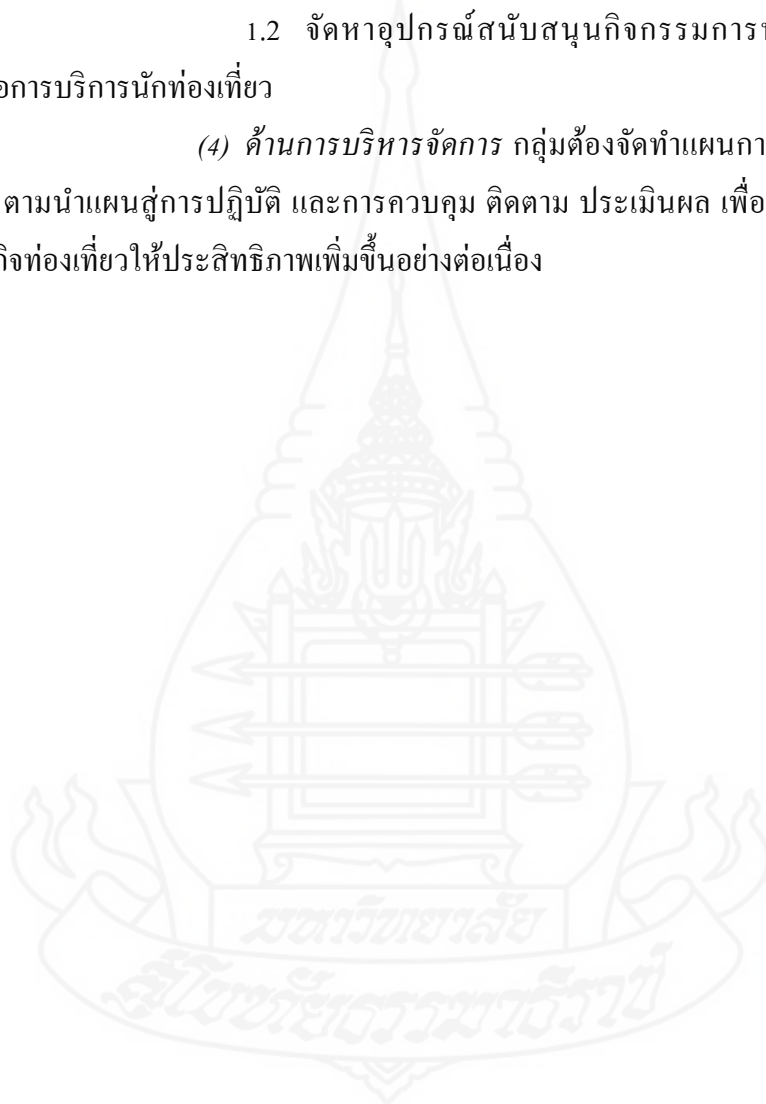
1.4 จัดทำโครงการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง แบบครบวงจร จัดหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี่ยต่ำ หรือขอสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรต่างๆ

(3) ด้านวัสดุอุปกรณ์

1.1 จัดหาวัสดุ อุปกรณ์สำนักงานให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

1.2 จัดหาอุปกรณ์สนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ ให้เพียงพอต่อการบริการนักท่องเที่ยว

(4) ด้านการบริหารจัดการ กลุ่มต้องจัดทำแผนการบริหารจัดการการท่องเที่ยว ตามนำแผนสู่การปฏิบัติ และการควบคุม ติดตาม ประเมินผล เพื่อปรับปรุง แก้ไขการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวให้ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

บทที่ 5

สรุปการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง “แนวทาง การจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง จังหวัดยะลา ” มีวัตถุประสงค์ 3 ข้อ คือ

1. เพื่อศึกษาศักยภาพการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง
2. เพื่อศึกษาจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง
3. เพื่อเสนอแนวทางการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง สามารถสรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สรุปการศึกษา

การจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตงประกอบด้วย การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวของกลุ่ม การจัดการนักท่องเที่ยว/ลูกค้า และการจัดการกลุ่ม จากผลการสัมภาษณ์และประชุมระดมสมอง คือ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านสถานที่พัก ด้านการคมนาคม ด้านอาหาร ด้านสินค้าพื้นเมือง/ของที่ระลึก ด้านบริการนำเที่ยว ด้านมาตรการรักษาความปลอดภัย ด้านการประชาสัมพันธ์ การวางแผน การจัดรูปองค์กร การตั้งการ การควบคุม พบปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ คือ

1.1 ปัญหา อุปสรรค

1.1.1 ด้านบุคลากร

- 1) สหกรณ์ไม่มีฝ่ายจัดการในการดำเนินงานด้านธุรกิจท่องเที่ยว
- 2) คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ ขาดประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยว
- 3) สมาชิกขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับกลุ่ม

1.1.2 ด้านเงินทุน สหกรณ์มีเงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวแบบครบวงจร

1.1.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์

- 1) ไม่มีวัสดุ อุปกรณ์สำนักงานที่เพียงพอต่อการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ ฯลฯ
- 2) ขาดแคลนอุปกรณ์สนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ เช่น เต็นท์สนาม เรือคายัค เรือแคนู แพ กอล์ฟส่องทางไกล ฯลฯ

1.1.4 ด้านการบริหารจัดการ กลุ่มขาดการวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ และการควบคุมงานที่มีประสิทธิภาพ

1.2 ข้อเสนอแนะ

1.2.1 ด้านบุคลากร

- 1) จัดประชุมคณะกรรมการดำเนินการกลุ่มอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง
- 2) จัดอบรมให้ความรู้กับคณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ สมาชิกชั้นนำ และศึกษาดูงานด้านการท่องเที่ยวในแหล่งที่ประสบความสำเร็จ
- 3) จัดอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่มและคนในชุมชน เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2.2 ด้านเงินทุน

- 1) ระดมหุ้น และระดมเงินฝาก จากสมาชิก เพื่อเป็นการเพิ่มเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานให้กับกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง
- 2) ส่งเสริมการรวมกลุ่มสมาชิก เพื่ออาชีพเสริม เช่น การเลี้ยงไก่พันธุ์เบตง การเลี้ยงปลา ปลุกผักปลอดสารพิษ การแปรรูปผลไม้ตามฤดูกาล เป็นต้น เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกและส่งเสริมให้สมาชิกรายได้ฝากกับกลุ่ม
- 3) กลุ่มจัดทำสินค้าของที่ระลึก โดยสร้างตราสัญลักษณ์หรือโลโก้ให้เป็นเอกลักษณ์ เพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มปริมาณธุรกิจให้กับกลุ่มและสร้างความเป็นเอกลักษณ์
- 4) จัดทำโครงการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง แบบครบวงจร จัดหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ หรือขอสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรต่างๆ

1.2.3 ด้านวัสดุอุปกรณ์

- 1) จัดหาวัสดุ อุปกรณ์สำนักงานให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

2) จัดหาอุปกรณ์สนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ ให้เพียงพอต่อการบริการนักท่องเที่ยว

1.2.4 ด้านการบริหารจัดการ กลุ่มต้องจัดทำแผนการบริหารจัดการการท่องเที่ยวตามนำแผนสู่การปฏิบัติ และการควบคุม ติดตาม ประเมินผล เพื่อปรับปรุง แก้ไขการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวให้ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

2. อภิปรายผล

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่องแนวทางการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 อภิปรายผล

2.1.1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยวและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

จะเห็นได้ว่านักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง มีทั้งชาวต่างชาติและชาวไทย ต่างมีจุดมุ่งหมายในการเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อชมทะเลสาบและป่าฮาลา- บาลา แหล่งที่อุดมด้วยทรัพยากรธรรมชาติอันสวยงาม รวมทั้งประวัติศาสตร์โบราณคดีมาลาชา ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พึงพอใจกับแหล่งท่องเที่ยวและบริการนำเที่ยว ที่สำคัญคือ เป็นมิตรของคนในท้องถิ่น สิ่งเหล่านี้จะเป็นปัจจัยสำคัญให้นักท่องเที่ยวกลับมาเที่ยวอีกครั้ง และบอกต่อให้คนที่รู้จัก ได้เข้ามาสัมผัสสิ่งที่ดีที่ได้รับจากการท่องเที่ยวเช่นกัน ถึงแม้ว่าการบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ยังไม่ได้มาตรฐานสากล/บริการที่ดี กิจกรรมการท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ยังไม่มีความหลากหลาย สิ่งเหล่านี้กลุ่มต้องนำมาพิจารณาในการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จูทามาศ จันทรัตน์ (2541: 9-11)

2.1.2 ศักยภาพของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

1) ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการจัดเวทีกระบวนการมีส่วนร่วม

จากการใช้เวทีกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง สรุปได้ว่า ผู้เข้าร่วมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดเวทีกระบวนการมีส่วนร่วม เนื่องจากสามารถนำผลจากเวทีมาอภิปรายถึงจุดอ่อน จุดแข็ง อุปสรรค และโอกาสที่สหกรณ์เป็นอยู่ในปัจจุบันได้อย่างชัดเจน ส่วนผู้เกี่ยวข้องภายนอกก็สามารถอภิปราย

ถึงสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ได้อีกมุมหนึ่งด้วย ส่งผลให้เวทีดังกล่าวเกิดประโยชน์อย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของณรงค์ศักดิ์ จักรกรณ (2547 : 26-31)

2) ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง สรุปได้ดังนี้

เมื่อพิจารณาจุดอ่อนและอุปสรรคของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง พบว่ากลุ่มขาดบุคลากรฝ่ายจัดการ และบุคลากรขาดประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการ การท่องเที่ยว เงินทุนหมุนเวียนน้อยไม่เพียงพอ ต่อการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวแบบครบวงจร ขาดการติดต่อสื่อสาร หรือการประชาสัมพันธ์ที่มีประสิทธิภาพ ทำให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจน้อย และมีอุปสรรคเกี่ยวกับสถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ การคมนาคม การติดต่อสื่อสารค่อนข้างลำบากภายในแหล่งท่องเที่ยว วัตถุประสงค์ไม่เพียงพอต่อการประกอบอาหารในบางช่วงเดือน ไข กฎหมายเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ ณัฐพล พิสมัยรมย์ (2552: 105)

แต่เมื่อพิจารณาถึงจุดแข็งและโอกาสแล้ว พบว่าสหกรณ์ มีจุดแข็งด้านบุคลากรที่มีความพร้อมต่อการพัฒนาสหกรณ์ มีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยว ซึ่งหน่วยงานภาครัฐได้ให้การสนับสนุนการท่องเที่ยว การส่งเสริมอาชีพเพื่อสร้างรายได้แก่สมาชิกและคนในชุมชน และยังให้การสนับสนุนด้านมาตรการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวอีกด้วย จะเห็นได้ว่า หากกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตงจะดำเนินธุรกิจด้านการท่องเที่ยว ก็มีความจำเป็นต้องขอความร่วมมือ และประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วม ผ่านเวทีชาวบ้าน หรือการประชุมคณะกรรมการดำเนินการ กลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง การประชุมใหญ่สามัญประจำปี เพื่อให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวของสหกรณ์ ทั้งด้านงบประมาณ องค์กรความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และความปลอดภัย อันจะส่งผลให้สหกรณ์มีศักยภาพในการดำเนินธุรกิจ เสริมสร้างเศรษฐกิจชุมชน นำพาสังคมสู่ความอยู่ดี มีสุข ซึ่งสอดคล้องกับสอดคล้องกับแผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ.2555-2559 (2554 : 25) และแผนแม่บทส่งเสริมการท่องเที่ยวจากเบตงสู่ทะเลสาบ-ป่าฮาลาบาลา (สำนักงาน การท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดยะลา, 2556 : 1-8)

2.1.3 แนวทางการบริการจัดการการท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

กลุ่มมีแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในลักษณะคล้ายกับบริษัทนำเที่ยว ซึ่งจะคิดค่าบริการในลักษณะเหมาจ่ายเป็นรายคน ต่อการท่องเที่ยวแต่ละครั้ง โดยกลุ่มจ้างสมาชิกเป็นผู้ให้บริการในแต่ละด้าน ได้แก่ บริการสถานที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก ค่าจ้างเหมาประกอบอาหาร ค่าจ้างเหมาบริการนำเที่ยว เป็นต้น กลุ่มจะแยกการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวออกเป็น 8 ด้าน ได้แก่ ด้านการประชาสัมพันธ์ ด้านแหล่งท่องเที่ยว ด้านคมนาคม ด้านสถานที่พัก ด้านอาหาร ด้านบริการนำเที่ยว ด้านมาตรการรักษาความปลอดภัย และด้านกระบวนการบริหารจัดการ

และสอดคล้องกับแนวคิดของ ไร่ไพพรรณ แก้วสุริยะ (2544: 4-6) และยังคงสอดคล้องกับแนวคิดของ ปวีรรค สมนึก (2552: บทคัดย่อ) และคอกอ้อ บุญแสนยศ (2553: บทคัดย่อ)

สำหรับด้านกระบวนการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง เริ่มจากการวางแผน โดยการกำหนดระเบียบว่าด้วยการดำเนินธุรกิจบริการการท่องเที่ยว จัดทำแผนการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวเป็น 2 ระยะ คือ แผนระยะสั้น (1-3 ปี) และแผนระยะปานกลาง (3-5 ปี) โดยกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ และกลยุทธ์ ที่มุ่งเน้นการสร้างแตกต่าง ด้านประวัติศาสตร์และความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ การจัดรูปองค์กร คณะกรรมการ สหกรณ์ เป็นผู้บริหารจัดการการท่องเที่ยวทั้งหมด และจ้างฝ่ายจัดการเพื่อรองรับการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยว รวมทั้งจัดทำคู่มือการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเพื่อเป็นแนวทางการในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวด้วย การสั่งการ เน้นการประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อแสดงความคิดเห็น แนะนำ ส่งเสริม การดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวของสหกรณ์ให้มีศักยภาพและเกิดการ พัฒนาสู่ความสำเร็จ และการควบคุม โดยการติดตามประเมินผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับ แผนงานที่กำหนด ผ่านการประชุมคณะกรรมการดำเนินการประจำเดือนและต่อที่ประชุมใหญ่สามัญ ประจำปี เพื่อให้สมาชิกและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบผลการดำเนินงานและร่วมแสดงความคิดเห็น จัดทำผู้หรือกล่องแสดงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและจัดทำจัดทำสถิตินักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยว ในหมู่บ้าน เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการเปรียบเทียบและประเมินผล เกี่ยวกับการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวของกลุ่ม และนำมาปรับปรุงพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และการเปลี่ยนแปลงทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมืองหรือปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อ การดำเนิน ธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มต่อไป สอดคล้องกับแนวคิดของ สมยศ นาวิการ (2538: 12) และแนวคิดของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช (2552, หน้าที่: 23) และแนวคิดของสฤษฎ์ แสงอรัญญ์ (2541: บทคัดย่อ)

2.1.4 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

1) ปัญหาและอุปสรรค

ด้านบุคลากร กลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตงไม่มีฝ่ายจัดการในการดำเนินงานด้านธุรกิจท่องเที่ยว คณะกรรมการดำเนินการกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ขาดประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยว สมาชิกขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์ ด้านเงินทุน กลุ่มมีเงินทุนหมุนเวียนไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวแบบครบวงจร ด้านวัสดุอุปกรณ์ ไม่มีวัสดุ อุปกรณ์สำนักงานที่เพียงพอต่อการอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงาน เช่น คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์ ขาดแคลนอุปกรณ์สนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยว

ต่างๆ เช่น เต็มที่สนาม เรือยัก เรือแคนู แพ กล้องส่องทางไกล ฯลฯ ด้านการจัดการ สหกรณ์ขาด การวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ และการควบคุมงานที่มีประสิทธิภาพ

2) ข้อเสนอแนะ

ด้านบุคลากร ควรจัดประชุมคณะกรรมการดำเนินการกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง โดยเชิญหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุม เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง จัดอบรมให้ความรู้กับคณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ สมาชิกชั้นนำ และศึกษาดูงานด้านการท่องเที่ยวในแหล่งที่ประสบความสำเร็จ จัดอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตงและคนในชุมชน เรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม **ด้านเงินทุน** ระดมหุ้น และระดมเงินฝากจากสมาชิก เพื่อเป็นการเพิ่มเงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงานให้กับกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ส่งเสริมการรวมกลุ่มสมาชิกเพื่อประกอบอาชีพเสริม เช่น การเลี้ยงไก่พันธุ์เบตง การเลี้ยงปลา ปลุกผักปลอดสารพิษ การแปรรูปผลไม้ตามฤดูกาล เป็นต้น เป็นการเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกและส่งเสริมให้สมาชิกนำรายได้ฝากกับกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง และกลุ่มจัดทำสินค้าของที่ระลึก ที่เป็นเอกลักษณ์ของกลุ่ม เพื่อจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มปริมาณธุรกิจให้กับกลุ่มและสร้างความเป็นเอกลักษณ์ โดยกลุ่มจัดทำโครงการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มแบบครบวงจร และจัดหาแหล่งเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ หรือขอสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานภาครัฐ องค์กรต่างๆ ด้านวัสดุอุปกรณ์ กลุ่มจะจัดหาวัสดุ อุปกรณ์สำนักงานให้เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน จัดหาอุปกรณ์สนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ ให้เพียงพอต่อการบริการนักท่องเที่ยว และด้านการบริหารจัดการ กลุ่มต้องจัดทำแผนการบริหารจัดการการท่องเที่ยว การนำแผนสู่การปฏิบัติ และการควบคุม ติดตาม ประเมินผล เพื่อปรับปรุงแก้ไขการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวให้ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2552, หน่วยที่ 2 : 10)

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

3.1.1 กลุ่ม สามารถนำแนวทางการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวไปวางแผนงาน ในกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยว และจัดทำโครงการเสนอต่อหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณ ในการดำเนินธุรกิจให้มีศักยภาพเพิ่มขึ้น เพื่อเพิ่มปริมาณธุรกิจของกลุ่ม เพิ่มรายได้ให้กับคนในชุมชนและสมาชิกต่อไป อาทิ

- 1) ให้มีการอบรมและจัดกิจกรรมปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง และสมาชิก
- 2) ให้มีการทำแผนการท่องเที่ยว โดยกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง และเชื่อมโยงเครือข่ายกับสถานที่ท่องเที่ยวในละแวกเดียวกัน
- 3) มีแผนการส่งเสริมอาชีพให้กับสมาชิกกลุ่ม เช่น ส่งเสริมการผลิตการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร การปศุสัตว์ การประมง การปลูกผักผลไม้ปลอดสารพิษ เป็นต้น
- 4) กำหนดแผนการรวบรวมผลผลิต สินค้าของสมาชิกกลุ่ม คนในชุมชนร่วมทั้งการผลิตสินค้าและของที่ระลึก เพื่อจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว
- 5) มีแผนการจัดหาอุปกรณ์สนับสนุนการท่องเที่ยว เพื่อให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น เต็นท์สนาม กล้องส่องทางไกล จักรยาน เป็นต้น
- 6) มีแผนการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์สร้างเว็บไซต์กลุ่ม เพื่อแจ้งข้อมูลการท่องเที่ยว และก่อตั้งศูนย์ประสานงานการท่องเที่ยว

3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

3.2.1 ศึกษาบทบาทการส่งเสริมและพัฒนากิจการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้องโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อประโยชน์ต่อการประสานความร่วมมือ ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญต่อการสนับสนุนธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง และยั่งยืน

3.2.2 ศึกษาการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงกลยุทธ์ให้กับกลุ่ม เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสู่ความเป็นมาตรฐานด้านการให้บริการที่ดี สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

3.2.3 ศึกษากระบวนการขับเคลื่อนแผนการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ไปสู่การปฏิบัติจริง โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Action Research) เพื่อพัฒนาศักยภาพการดำเนินธุรกิจท่องเที่ยว และเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากในชุมชน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. (2544). *การท่องเที่ยวเชิงเกษตร*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ประสานงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร.
- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2551). *ชุดฝึกอบรม เรื่อง อุดมการณ์ หลักการ วิธีการสหกรณ์ พิมพ์ครั้งที่ 1* กรุงเทพฯ : สำนักงานพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์
- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2544). *แผนพัฒนาการท่องเที่ยวแห่งชาติ (พ.ศ.2555-2559)* กรุงเทพมหานคร: กระทรวงฯ
- คณะกรรมการบริหารงานจังหวัดแบบบูรณาการจังหวัดยะลา. (ก.บ.จ.) .(2555). *แผนพัฒนาจังหวัด ยะลา 5 ปี (พ.ศ.2556-2560)* ยะลา: สำนักงานจังหวัดยะลา
- จุฬาทิพย์ ภัทราวาท. (2546). *คู่มือการจัดทำกลยุทธ์สหกรณ์*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมสหกรณ์
- ชูศรี วงศ์รัตน. (2541). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 7)* กรุงเทพฯ: เทพนิมิตรการพิมพ์
- ณรงค์ศักดิ์ จักรกรณ์. (2548). *การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหาร จัดการกลุ่มผลิตภัณฑ์ชุมชน* กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- ณัฐพล พิสมขรมย์. (2552). *การจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงเกษตรบ้านท่าสอน ตำบลบ่อ อำเภอลำลูกง จังหวัดจันทบุรี* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- ดอกอ้อ บุญแสนยศ. (2553). *การจัดการความรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมด้านการท่องเที่ยวในกลุ่ม จังหวัด “ร้อยแก่นมหากาฬ”* มหาสารคาม: คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ทวิชา คชรินทร์. (2541). *รูปแบบการบริหารจัดการ* กรุงเทพมหานคร: อรุณการพิมพ์
- ธงชัย วงษ์ชัยสุวรรณ. (2540). *องค์การและการจัดการ* กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช
- บัณฑิต อ่อนคำ. (2552). *“สถาบันการศึกษากับการพัฒนา”* จุลสารทางเลือกการพัฒนา 1 กันยายน 2525
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2542). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน* เชียงใหม่: คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน พิมพ์ครั้งที่ 1* กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์บริษัท เพรส แอนด์ ดีไซน์
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. (2548). (พิมพ์ครั้งที่ 1) กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ บริษัท เพรส แอนด์ ดีไซน์
- ปาริชาติ วลัยเสถียร. (2542). *เอกสารประกอบการศึกษาวิชา สค.651 ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน สาขาพัฒนาชุมชน* กรุงเทพฯ: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

- ฝ่ายบริหารปกครองอำเภอธารโต. (2556). *แผนพัฒนาอำเภอธารโต 4 ปี (พ.ศ.2557-2560)* ยะลา: ที่ทำการปกครองธารโต
- พงศกร ทิพย์ดนตรี และ สัจวร ยี่รัฐศิริ. (2540). *การศึกษาพื้นที่และชุมชนหมู่บ้านจุฬาภรณ์ พัฒนา 9 จังหวัดยะลา (ผนวกแผนพัฒนาการเกษตร 5 ปี (2540-2544)* สงขลา:มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่, สงขลา.
- พัทธรัตน์ แสงมณีวรรณ. (2554). *การจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศบ้านทาป่าเปา ตำบลปลาตอก อำเภอแม่ทา จังหวัดลำพูน* เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- มัลลิกา ต้นสอน. (2544). *การจัดการยุคใหม่ = Modern Management* กรุงเทพมหานคร: เอ็กซ์เปอร์เน็ท
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2553). *สัมมนาการบริหารธุรกิจสหกรณ์* กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- วัฒนา มโนรัตน์. (2552). *การจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษาชุมชนบ้านฝึมด อำเภอบางบาล จังหวัดพระนครศรีอยุธยา* จังหวัดพระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
- ศมา ณ ระนอง. (2545). *การจัดการด้านท่องเที่ยวโดยชุมชนท้องถิ่น ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนคีรีวง ตำบลกำโลน อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช* กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สมยศ นาวิการ. (2538). *การบริหารธุรกิจ* กรุงเทพฯ ห้างหุ้นส่วนจำกัด: สำนักพิมพ์บรรณกิจ
- สถัญญ์ แสงอรัญญา. (2541). *ศักยภาพและแนวทางการจัดการ อุทยานแห่งชาติเพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติ อ่าวพังงา จังหวัดพังงา* กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สหกรณ์การเกษตรหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9 จำกัด. (2556). *ข้อบังคับสหกรณ์การเกษตรหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9 จำกัด พ.ศ. 2556* ยะลา: สหกรณ์ฯ
- สำนักงานมาตรฐานการศึกษา. (2545). *ชุดวิชาการวิจัยชุมชน (พิมพ์ครั้งที่ 1)* นนทบุรี: บริษัท เอส อาร์ พรินต์ติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด
- อัจฉนา อ้นนานนท์. (2547). *การบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ในจังหวัดสมุทรสงคราม* เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- วิษชุดา กาญจนศิริ. (2556). *การบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของสหกรณ์การเกษตรหมู่บ้านจุฬาภรณ์พัฒนา 9 จำกัด จังหวัดยะลา*: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- รายงานกิจการประจำปี. (2558). *กลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง จังหวัดยะลา*: กลุ่มฯ

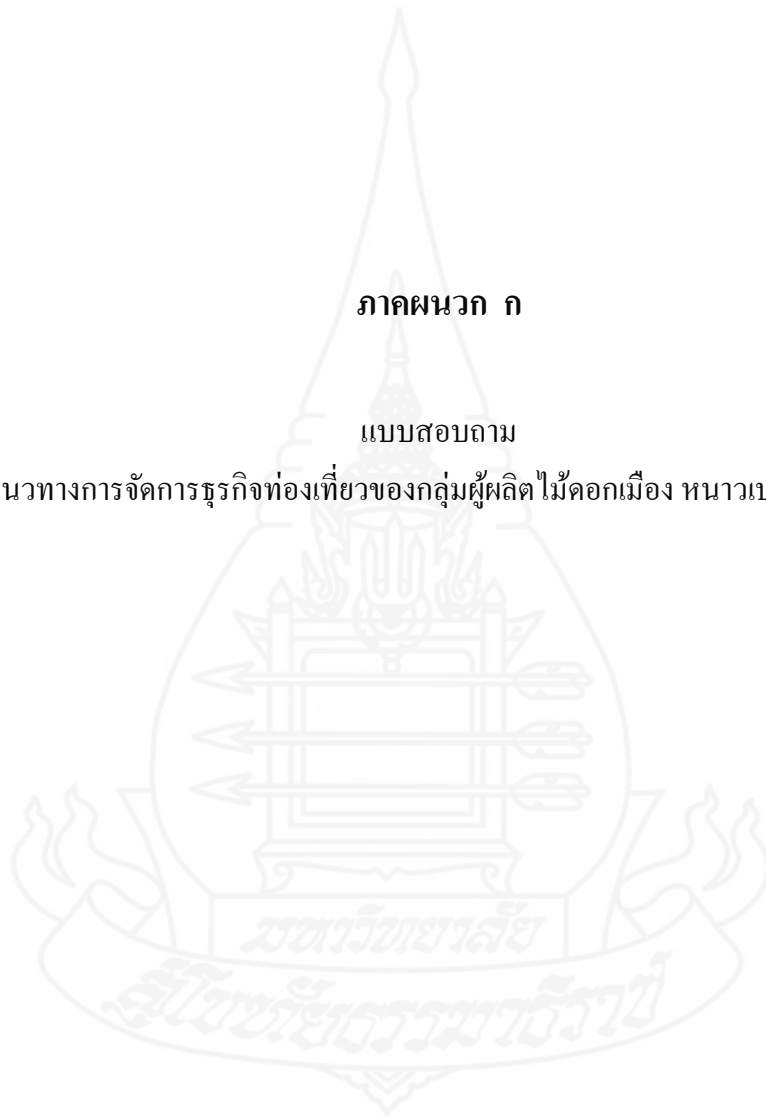
ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

เรื่อง แนวทางการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกไม้ประดับเมือง หนองบัวลำภู จังหวัดหนองบัวลำภู

แบบสอบถาม : นักท่องเที่ยว

การศึกษาคันทวีอิสระ

แนวทางการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง จังหวัดยะลา

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้จัดทำขึ้นเพื่อประกอบการศึกษาคันทวีอิสระ เรื่อง แนวทางการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง จังหวัดยะลา เกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของนักท่องเที่ยว คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยว และความต้องการหรือความคาดหวังที่จะได้รับการท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ซึ่งแบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

จึงขออนุเคราะห์จากท่านกรอกข้อมูลในแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพื่อความสมบูรณ์ของการศึกษาคันทวีอิสระของนักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แผนกวิชาสหกรณ์ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หรือช่องว่าง ที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 21 ปี

21-30 ปี

31-40 ปี

41-50 ปี

51-60 ปี

60 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพ

โสด

สมรส

หม้าย

4. การศึกษา

ประถมศึกษา

มัธยมศึกษาตอนต้น

มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.

อนุปริญญา/ปวส.

ปริญญาตรี

สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพ/สถานะ

☐ นักเรียน/นักศึกษา	☐ ข้าราชการ/พนักงานรัฐ/รัฐวิสาหกิจ
☐ ประกอบธุรกิจส่วนตัว	☐ ลูกจ้าง / พนักงานบริษัทเอกชน
☐ พ่อบ้าน / แม่บ้าน	☐ อื่นๆ (ระบุ).....

6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

☐ ไม่มีรายได้	☐ ต่ำกว่า 10,000 บาท
☐ 10,000 – 20,000 บาท	☐ 20,001 – 30,000 บาท
☐ 30,001 – 40,000 บาท	☐ 40,001 – 50,000 บาท
☐ 50,001 บาทขึ้นไป	

7. ภูมิลำเนา

- 7.1 ต่างประเทศ (ระบุ).....
- 7.2 ในประเทศไทย (ระบุ).....

8. ท่านเดินทางท่องเที่ยวในช่วงเวลาใดเป็นส่วนใหญ่

☐ วันธรรมดา (วันราชการทำงาน)	☐ ช่วงหยุด เสาร์-อาทิตย์
☐ วันหยุดนักขัตฤกษ์	☐ ช่วงวันหยุด
☐ ช่วงวันหยุดลาพักร้อน	☐ อื่นๆ (ระบุ).....

9. ระยะเวลาการท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง แต่ละครั้ง

☐ 1 วัน (ไม่พักค้างคืน)	☐ 2 – 3 วัน
☐ 3-4 วัน	☐ 4-5 วัน
☐ 5-7 วัน	☐ 7 วันขึ้นไป

10. ทราบแหล่งข้อมูลการท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง จากที่ใด (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เพื่อน/ญาติ/คนรู้จัก	☐ หนังสือพิมพ์/นิตยสาร
☐ วิทยุ/โทรทัศน์	☐ บริษัทนำเที่ยว
☐ อินเทอร์เน็ต	☐ อื่นๆ (ระบุ).....

11. จุดมุ่งหมายในการท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง (เลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ เยี่ยมเยือนญาติมิตร	☐ ชมทะเลสาบฮาลาบาลาและป่าฮาลาบาลา
☐ พักผ่อนในช่วงวันหยุด	☐ ชม/ศึกษา ประวัติศาสตร์ (โจรคอมมิวนิสต์มาลาया)
☐ อื่นๆ (ระบุ).....	

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้ เป็นข้อความเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกไม้ประดับ หากท่านมีความคิดเห็นตรงกับข้อความต่อไปนี้ เพียงใด โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยมีความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้

- ระดับ 5 หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด
 ระดับ 4 หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก
 ระดับ 3 หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง
 ระดับ 2 หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย
 ระดับ 1 หมายถึง ระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ด้านแหล่งท่องเที่ยว						
1.	บรรยากาศดี มีความสวยงาม					
2.	มีความสะอาด/มีความเป็นระเบียบ					
3.	มีแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่งอยู่ใกล้เคียงกัน					
4.	มีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานเพียงพอ					
5.	มีคุณค่าดึงดูดใจให้มาท่องเที่ยว					
ด้านการคมนาคม						
1.	เส้นทางคมนาคมทางบก (รถยนต์) มีความสะดวก					
2.	เส้นทางคมนาคมทางบก (รถยนต์) มีความปลอดภัย					
3.	เส้นทางคมนาคมทางน้ำ (เรือ) มีความสะดวก					
4.	เส้นทางคมนาคมทางน้ำ (เรือ) มีความปลอดภัย					
5.	มีป้ายบอกเส้นทางชัดเจนและมีรายละเอียดเพียงพอ					
ด้านสถานที่พัก						
1.	มีบริการที่พักเพียงพอ					
2.	มีสิ่งอำนวยความสะดวกเพียงพอ					
3.	ความสวยงามและสะอาด					
4.	มีความปลอดภัย					
5.	ราคาที่พักมีความเหมาะสม					

ข้อ	ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
ด้านอาหาร						
1.	มีบริการอาหารเพียงพอ					
2.	มีอาหารให้เลือกหลากหลาย					
3.	ราคาอาหารมีความเหมาะสม					
4.	อาหารมีความสะอาดถูกหลักอนามัย					
5.	มีอาหารประจำท้องถิ่นที่หากินได้ยาก (เป็นเอกลักษณ์)					
ด้านการบริการนำเที่ยว						
1.	มีบริการนำเที่ยวในหมู่บ้านและพื้นที่ใกล้เคียงเพียงพอ					
2.	มีการจัดเส้นทางและระยะเวลานำเที่ยวที่เหมาะสม					
3.	มีมัคคุเทศก์นำเที่ยวเพียงพอ					
4.	มัคคุเทศก์มีความรู้เรื่องแหล่งท่องเที่ยวเป็นอย่างดี					
5.	มัคคุเทศก์มีอัธยาศัยดี/บริการประทับใจ					
ด้านสินค้าพื้นเมือง/ของที่ระลึก						
1.	มีสินค้าหลากหลายให้เลือก					
2.	สินค้านี้มีคุณภาพ					
3.	สินค้านี้มีราคาที่เหมาะสม					
4.	สินค้านี้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว					
5.	สินค้านี้มีบรรจุภัณฑ์ที่สวยงาม/แข็งแรงเหมาะสม					
ด้านมาตรการรักษาความปลอดภัย						
1.	มีหน่วยงาน/เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยเพียงพอ					
2.	มีความสะดวกรวดเร็วในการติดต่อกับเจ้าหน้าที่					
3.	มีมาตรการรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวเพียงพอ					
4.	เจ้าหน้าที่มีอัธยาศัยดี/บริการประทับใจ					
ด้านความเป็นมิตรของผู้คนในท้องถิ่น						
1.	ประชาชนในท้องถิ่นมีอัธยาศัยดี					
2.	ประชาชนในท้องถิ่นมีน้ำใจดี					
3.	อื่นๆ (ระบุ).....					

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว

คำชี้แจง กรุณาแสดงความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง เพื่อประโยชน์ในการวางแผนทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

1. ปัญหา/อุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

2. ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณทุกท่านอย่างสูง
ที่ทำให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

ภาคผนวก ข
ประเด็นคำถาม
การจัดเวทีกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้ผลิต ไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

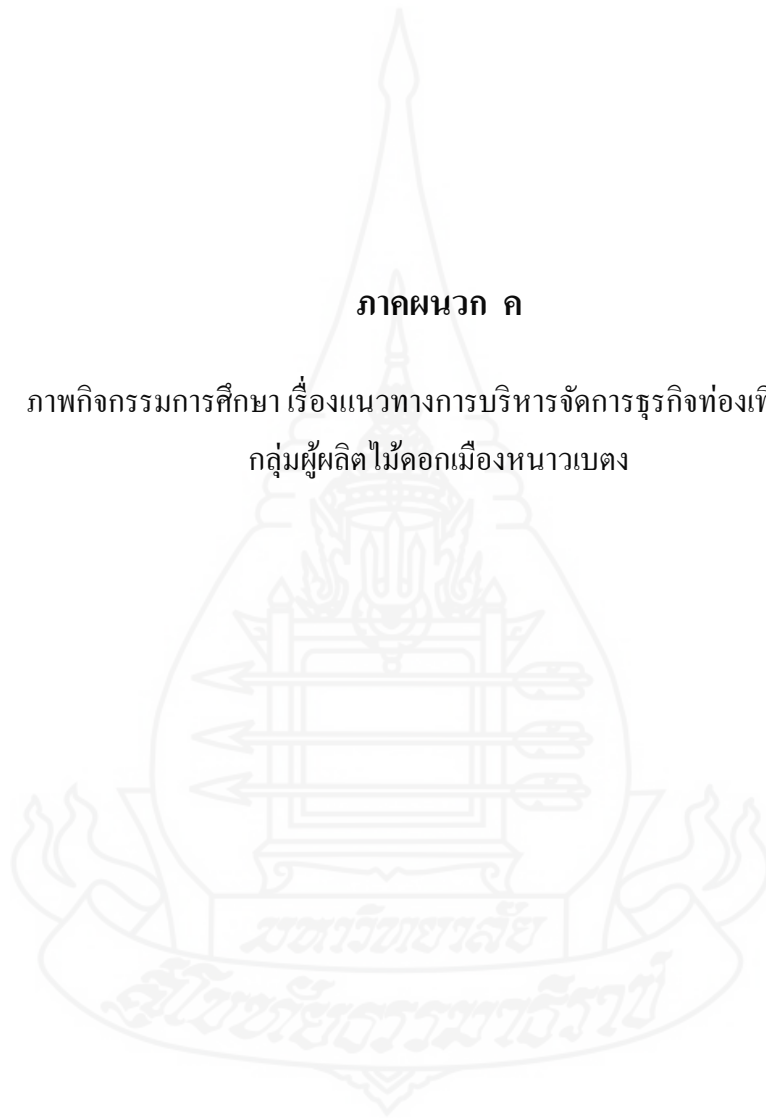
ประเด็นคำถาม

การจัดเวทีกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
ในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

1. ประเด็นคำถาม เพื่อการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ประกอบด้วย
 - 1.1 จุดอ่อน
 - 1.2 จุดแข็ง
 - 1.3 โอกาส
 - 1.4 อุปสรรค
2. ประเด็นคำถาม เพื่อแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ในด้านต่างๆ ดังนี้
 - 2.1 ด้านการประชาสัมพันธ์
 - 2.2 ด้านแหล่งท่องเที่ยว
 - 2.3 ด้านการคมนาคม
 - 2.4 ด้านสถานที่พัก
 - 2.5 ด้านอาหาร
 - 2.6 ด้านบริการนำเที่ยว
 - 2.7 ด้านสินค้าพื้นเมือง/ของที่ระลึก
 - 2.8 ด้านมาตรการรักษาความปลอดภัย
 - 2.9 ด้านกระบวนการบริหารจัดการ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์กร การสั่งการ และการควบคุม
3. ประเด็นคำถาม เกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง ในด้านต่างๆ ดังนี้
 - 3.1 ด้านบุคลากร
 - 3.2 ด้านเงินทุน
 - 3.3 ด้านวัสดุ อุปกรณ์
 - 3.4 ด้านการจัดการ

ภาคผนวก ค

ภาพกิจกรรมการศึกษา เรื่องแนวทางการบริหารจัดการธุรกิจท่องเที่ยวของ
กลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

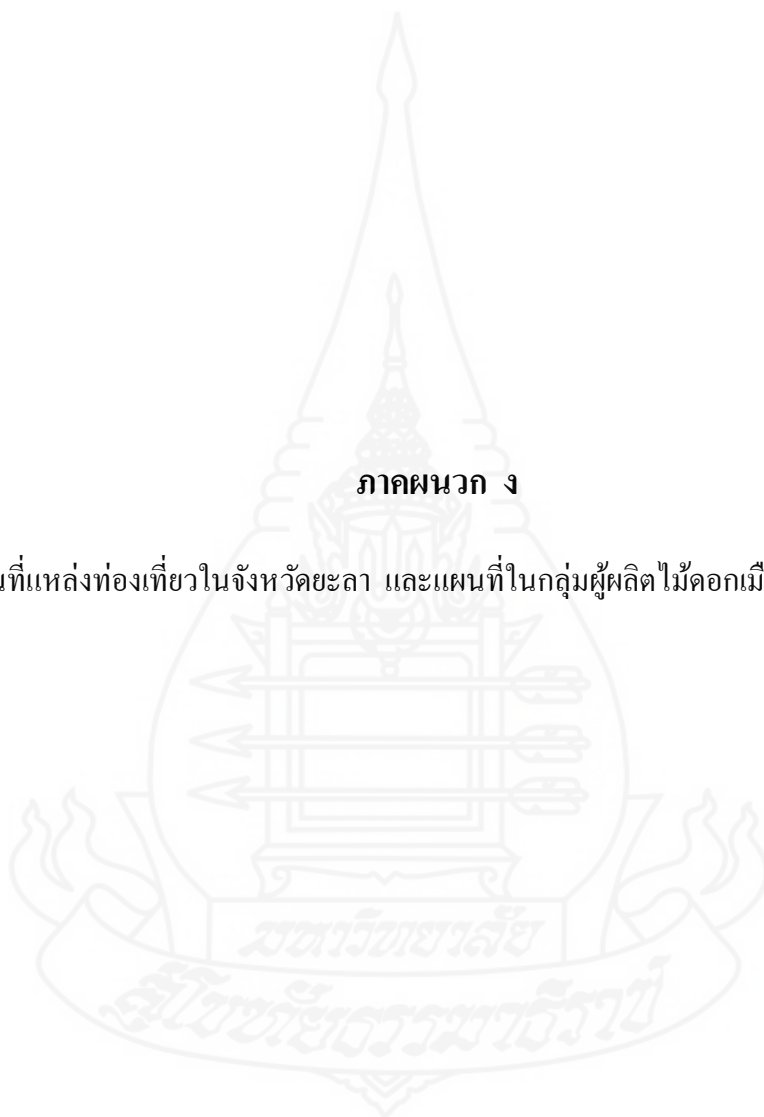

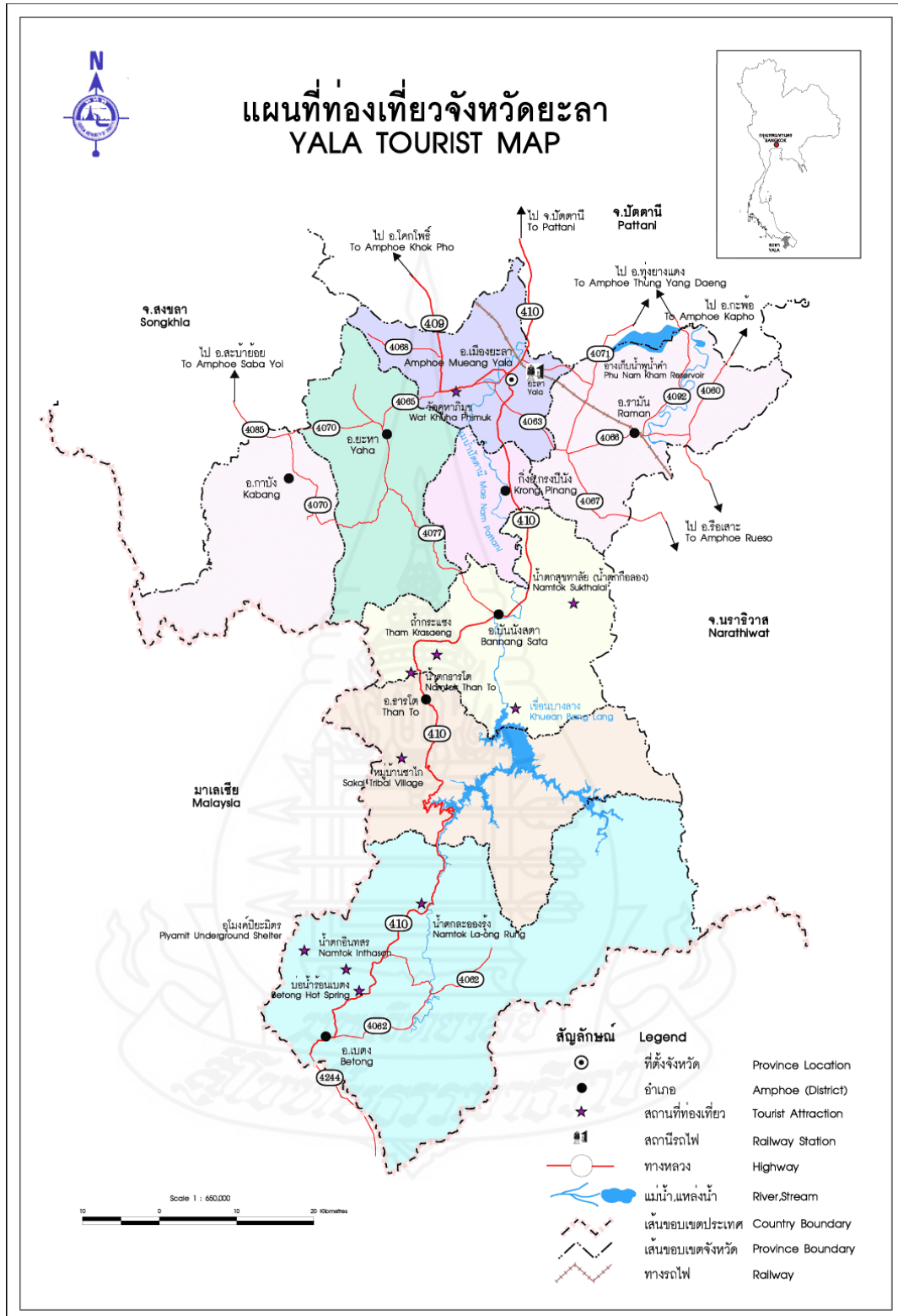

ภาพกิจกรรมจัดเวทีประชุมคณะกรรมการกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง
ในวันที่ 20 มีนาคม 2559
ณ อาคารอเนกประสงค์ กลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง อำเภอเบตง จังหวัดยะลา

ภาคผนวก ง

แผนที่แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดยะลา และแผนที่ในกลุ่มผู้ผลิตไม้ดอกเมืองหนาวเบตง

แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดยะลา

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	ว่าที่ร้อยตรีเจษฎา คำรงค์ดี
วัน เดือน ปีเกิด	14 กรกฎาคม 2521
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองตรัง จังหวัดตรัง
ประวัติการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตฯ พ.ศ. 2544
สถานที่ทำงาน	สำนักงานสหกรณ์จังหวัดยะลา อำเภอเมือง จังหวัดยะลา
ตำแหน่ง	นิติกร

